

Dit tijdschrift wordt als objectieve documentatie uitgegeven.

De artikels geven de opvatting van de schrijvers weer, onafhankelijk van de mening der Bank.

INHOUD : Evolutie van de economische toestand van Belgisch-Kongo van 1939 tot 1947 (Eerste deel) —
Economische wetgeving — Statistieken

EVOLUTIE VAN DE ECONOMISCHE TOESTAND VAN BELGISCH-KONGO VAN 1939 TOT 1947

Inleiding

Het extra-nummer dat de Nationale Bank van België telkenjare aan de economische toestand van België wijdde, werd in 1939 met een overzicht van de evolutie onzer Kolonie aangevuld.

Daar de publicatie van dit nummer door de oorlog werd onderbroken, leek het ons gewenst te dezer plaatse de hoofdkenmerken van de ontwikkeling van nijverheid, landbouw, handel en financiën in Belgisch-Kongo van 1939 tot 1947 in herinnering te brengen.

Gedurende dat tijdvak werden op ons Afrikaans grondgebied alle krachten ingespannen om de productie op te voeren. Verreikende sociale gevolgen gingen hiermee gepaard: alle vraagstukken die met ons beschavingswerk verband houden, werden met bijzondere scherpste gesteld. Hieraan werden dan ook oplossingen gegeven die tientallen vredesjaren en hevige crisissen niet vermochten te bewerken.

De uiteenzetting dier problemen en oplossingen behoort mede tot het opzet van onderhavige studie.

Daar evenwel de bronnen ontoereikend zijn, kunnen wij hierover niet uitvoerig handelen.

Weliswaar beschikken we over een overvloedige literatuur betreffende Kongo, doch zij heeft een verschillende en vaak geringe documentaire waarde. De verslagen van de grote koloniale ondernemingen vormen, spijt hun uiteenlopende voorlichting, de meest betrouwbare documenten voor de vaststelling van de ontwikkelingsgang der Kolonie. Het « Jaar-

verslag over het bestuur van de Kolonie van Belgisch-Kongo » verschijnt met aanzienlijke vertraging; het bevat slechts schaarse economische inlichtingen (1).

Talrijk zijn de tijdschriften en boeken die koloniale vraagstukken behandelen. In zoverre ze niet zuiver technisch en dienvolgens vaak nuttig zijn voor onze uiteenzetting, bevatten ze overwegend subjectieve en ideologische gegevens.

De statistische bronnen zijn niet rijk voorhanden; zij verschijnen dikwijls met vertraging en dienen omzichtig gebruikt. Zelfs de officiële publicaties bevatten soms sterk verschillende cijfers nopens hetzelfde voorwerp (2). De statistieken betreffende de buitenlandse handel, die voor de waarneming van de economische toestand zo belangrijk zijn, vertonen veel gebreken (3).

Hierin blijkt verbetering te zullen intreden ten gevolge van de onlangs opgerichte Dienst voor Statistiek te Leopoldstad.

De waarde der gegevens die in volgende bladzijden verstrekt worden, is uiteraard van de toestand dier documentatie afhankelijk; daarom ook hebben ze slechts zeer bijkomstig belang voor Ruanda-

(1) Het laatste verslag betreft de jaren 1939 tot 1944; het verscheen einde 1947.

(2) De cijfers van het *Jaarverslag over het bestuur van de Kolonie* wijken in menig geval sterk af van die gepubliceerd in het *Statistisch Jaarboek van België en Kongo*. De cijfers van het laatst verschenen verslag stemmen vaak niet overeen met die van de statistische bijlage bij de rede uitgesproken door M. L. PÉTILLON, vice-gouverneur-generaal van de Kolonie, vóór de Gouvernementsraad in 1947.

(3) Zie in dit Tijdschrift, « De economische toestand van België in 1938 », blz. 294.

Urundi (4). We hebben getracht aan die onvolmaakt-
heid tegemoet te komen door een zo volledig moge-
lijke bibliographie te geven, aan de hand waarvan de
lezer verdere inlichtingen zal kunnen inwinnen en de
hier uitgebrachte meningen aan zijn eigen zienswijze
toetsen.

I

ALGEMEEN OVERZICHT

Hoewel de economische evolutie van Kongo de
terugslag onderging van de weifelende wereldconjunc-
tuur, vertoonde zij niettemin tot aan het uitbreken
van de vijandelijkheden talrijke tekenen van een
inwendige vooruitgang. Dit was vooral te danken aan
de fiscale- en tarievenpolitiek die derwijze herzien
was dat de basisproducties hun afzetgebieden konden
behouden en ze enigermate beveiligen tegen de wis-
selvalligheden der grote wereldmarkten.

Van September 1939 tot de overval van het Bel-
gische grondgebied werden talrijke maatregelen uit-
gevoerd ten einde de algemene bedrijvigheid, die
door het politiek gebeuren werd in gevaar gebracht,
in stand te houden.

De ene beoogden het behoud van de economische
infra-structuur en van de kaders. De andere hadden
tot doel de ravitaillering te verzekeren. Zo werden
de betrekkingen met de Verenigde Staten en Zuid-
Afrika uitgebreid en een grotere verscheidenheid in
de binnenlandse productie krachtadig nagestreefd.
Verder werden ondernemingen geholpen om hun
kostende prijzen te verlagen.

De wapenstilstand bracht een volledige verandering
in de toestand. Kongo verloor tegelijkertijd zijn voor-
naamste voorzieningsbron en afzetgebied. Veel grote
ondernemingen, van Brussel afgesneden, waren zonder
leiding.

De uitvoer die bij stijgende prijzen toenam, ging
aan het slinken. De productie liep terug daar het
onmogelijk was de omvang der behoeften te voorzien,
de voorraden zich ophoopten, en vervoermoeijk-
heden zich voordeden.

Tot begin 1941 kende het zakenleven zeer moeilijke
tijden. Op een gegeven ogenblik werden zelfs tegen
elke prijs goederen verkocht, vooral in Zuid-Afrika.

Doch in een oorlog die weldra « totaal » werd,

(4) Min of meer gelijkaardige opmerkingen werden gemaakt
door velen die het economisch verloop van Belgisch-Kongo
bestudeerden. C.f. G. EYSKENS, « Les indices de la conjoncture
économique du Congo belge depuis la guerre (1919-1933) », in
Bulletin de l'Institut des Sciences économiques de Louvain,
blz. 363. *La Restauration économique de la Belgique*, publicatie
van de *Groupement d'Etudes économiques*, 1945, blz. 56. *Ver-
slag van de Studiecommissie voor de na-oorlogse problemen*,
blz. 69, 71, 123. M. VAN MEERHAEGHE, « Overzicht van de econo-
mische toestand van Belgisch-Kongo », in *Kongo-Overzee*, XII-
XIII (1946-1947), 5, blz. 287. Zie ook het *Bulletin de l'Associa-
tion des Intérêts coloniaux belges*, 15 Januari 1948, n° 1145,
blz. 19.

behoorden de koloniale producten spoedig tot de
meest gevraagde. Wat de voorziening betreft, deze
kon gedeeltelijk door de Afrikaanse ondernemingen
zelf verhoogd worden.

De bedrijvigheid nam toe van het tijdstip af dat
de Kolonie, aan de zijde der Geallieerden geschaard,
eveneens een « totale » hulp, zowel economische als
militaire, diende te brengen voor de oorlog tegen de
Asmogendheden.

Het eerste stadium dier samenwerking was geken-
merkt door het sluiten van economische en finan-
ciële overeenkomsten tussen het Verenigd Koninkrijk
en de Belgische Regering te Londen.

Die periode liep ten einde bij het uitbreken van de
oorlog tussen Japan en de Verenigde Staten. Tot op
dat ogenblik was de wereld niet volledig in twee
kampen verdeeld en er bleven tal van neutrale landen
over. Groot-Brittannië kon beschikken over de meeste
leveringen van zijn Rijk en van het Verre-Oosten.
Het verbond er zich nochtans toe de totale voort-
brenging palmolie en belangrijke hoeveelheden koper,
katoen, copal, grondnoten en palmpitten aan te
kopen.

Kongo werd in de sterling-zone opgenomen. De
goudproductie werd na dekking der behoeften van de
Kolonie en van de Belgische Regering, aan Engeland
afgestaan. De invoer werd tot het strict noodzakelijke
herleid en de speculatieve deviezenverrichtingen ver-
boden.

Het Gouvernement-generaal onderwierp de buiten-
landse handel aan contrôlemaatregelen. Van zekere
producten, zoals tin en katoen, werd het zelf de enige
aankoper en uitvoerder. Die maatregelen werden
naderhand in de mate van het nodige verscherpt en
geleidelijk tot andere landbouw- en nijverheidspro-
ducten uitgebreid. Diensten werden opgericht ten
einde aankoop en uitvoer te centraliseren van die pro-
ducten waarvan het Gouvernement zich het monopolie
niet voorbehold.

Toen de wereld, na het uitbreken van de oorlog
tussen Japan en de Verenigde Staten, nagenoeg vol-
ledig in twee kampen verdeeld werd, trad de econo-
mische geschiedenis van Kongo in een nieuw stadium.
Nadat de geallieerde hulpbronnen in gemeenschap
werden gebracht en *Mutual Aid* en *Lend-Lease* waren
ingericht, werd het behoud der muntpariteiten met de
neutralen en het verkrijgen van deviezen nog slechts
van bijkomstig belang.

Waar tot dusver vooral aan goudwinning gedacht
werd, ging men zich nu toeleggen op extractie van
metalen met strategisch belang.

Op 4 Juni 1942 werd met Engeland een tweede aan-
koopaccorder gesloten, waaraan ook de Verenigde
Staten deelnamen. Andere producten moesten in stij-
gende en dikwijls onbepaalde hoeveelheden geleverd
worden : rubber, wolfram, koffie, jute, tin, uranium-
erts en radium.

De maatregelen die begin 1941 werden uitgewerkt, en inzonderheid diegenen die Kongo moesten in staat stellen bovengenoemde accoorden uit te voeren, betekenden een afstand van het vrije initiatief en een besliste aanvaarding van een gebonden economie. De leidinggevende organen werden door het Gouvernement voetstoots opgericht. De ondernemingen moesten, dikwijls gans onverwacht (1), zich aanpassen aan programma's die plots konden gewijzigd worden en die hun vooruitzichten vaak in de war stuurden.

Die ommekeer werd nochtans in de hand gewerkt door het feit dat reeds vóór de oorlog een uitgebreide contróle bestond, dat organen zoals het « Comité Cotonnier » onder officiële contróle optraden bij de vaststelling der aan de inlanders te betalen prijzen en verder door het bestaan van groeperingen, zoals het Internationaal Tin-Comité, waardoor op de uitvoering van internationale beslissingen diende toezicht gehouden.

Het Gouvernement eigende zich dus het recht toe de productie te leiden en te coördineren, het tempo er van te regelen, een bepaalde bedrijvigheid te verhogen of stil te leggen al naar gelang de behoeften, in- en uitvoer van goederen te regelen, deviezenverkeer en prijzen te reglementeren.

De belangrijkste organisatie betrof voortbrenging en uitvoer. Ze gaf aanleiding tot een omvangrijke wetgeving en een zeer bedrijvige medewerking vanwege de particuliere sector.

Bij de ordonnantie van 15 April 1942 werden de organen, belast met de uitvoering der nieuwe opdrachten, in het leven geroepen. Zo ontstond de Directie voor de Mijnproductie in Oorlogstijd (« Direction de la Production minière de guerre »).

In 1943 eiste het Gouvernement-generaal eveneens het alleenrecht op van de uitvoer van bepaalde schaarse ertsen. Tegelijkertijd richtte het de Regie voor strategische Ertzen op ten einde de productie er van te verhogen.

De uitvoering van de contróle werd toevertrouwd aan een groep organen, die elk voor een bepaald product bevoegd waren; de ene, zoals het Katoenen het Tincomité, waren uit het particulier initiatief gegroeid, terwijl de andere uit particuliere initiatieven waren ontstaan doch onder officiële contróle werden geplaatst (2).

(1) P. RUCKMANS, « Le Congo belge dans la guerre », in *Bulletin de la Société belge d'Etudes et d'Expansion*, 44e jaar, October 1945, blz. 76-79.

(2) Enkele dezer laatsten kregen rechtspersoonlijkheid en werden belast met de ontwikkeling van de binnen- en buitenlandse afzetgebieden, en met de verhoging en de verbetering der productie. Aansluiting bij de diensten was verplichtend. Ze waren of zijn nog beheerd door officiële commissies die, principieel, geen industriële- of handelsbedrijvigheid uitoefenen; op die regel werden nochtans afwijkingen toegestaan.

Aldus werden opgericht: het Arabica-Koffiebureau (October 1940) en het Robusta-Koffiebureau (September 1941), die sinds einde 1941 een uitsluitende verkoop-pool hebben ingesteld; het Pyrethrumbureau (October 1940), het Banacongobureau (December 1942).

De invoer, die aanvankelijk aan contróle werd onderworpen om hem aan de reglementeringen der uitvoerlanden aan te passen, geschiedde volgens de richtlijnen van de Commissie voor Voorziening, die reeds op 29 Juli 1941 was opgericht. De bedrijvigheid van laatstgenoemde commissie werd in Februari 1943 overgenomen door een Bureau voor Voorziening dat belast was met de aankoop op grond van gedetailleerde plannen.

Die krachtsinspanningen leverden belangrijke resultaten op. Van 1939 tot 1944 steeg het aantal mijnen in bedrijf van 130 tot 213, en de niet-inlandse bedrijven van 10.302 tot 11.570, terwijl het aantal faillissementen van 25 tot 0 viel. De uitvoer vermeerderde van 438.000 t tot 530.000 t na in 1943 620.000 t te hebben bereikt; het batig saldo der handelsbalans ging van fr 769 miljoen tot fr 2.142 miljoen omhoog.

Dat tijdens het laatste oorlogsjaar tekenen van vermoeidheid merkbaar waren, kan geen verwondering wekken. Het rendement van inlanders en Europeanen onderging de weerslag van een langdurige en ononderbroken krachtsinspanning. Tal van landbouwproducties leden onder de intensivering van de rubberoogst. Handel en productie werden belemmerd door schaarste aan benzine en autobanden. De uitvoerprijzen waren laag.

Die evolutie had zeer uiteenlopende gevolgen voor de economische toekomst van Kongo.

Zekere producties, waaronder inzonderheid die voortkomend van de oogst, hadden destructieve gevolgen vooral wegens de onttrekking van werkkrachten aan hun gewone bezigheden. Andere werden geëxploiteerd zonder dat er aan de toekomst der ertslagen gedacht werd noch aan de technische vooruitgang der onderneming. Waar de oorlogsbehoeften de doorslag gaven, ontwikkelde de bedrijvigheid zich vaak oneconomisch.

De dringende en veelvuldige behoeften die niet langs de traditionele wegen konden bevredigd worden, begunstigten daarentegen de verscheidenheid der productie en de technische vooruitgang op menig terrein. Extractiemethodes werden meer volmaakt, de uitrusting vaak verbeterd, nieuwe ijzer- en staalbedrijven en nieuwe verwerkende industrieën werden opgericht.

Het ware derhalve onredelijk alleen op het schadelijk karakter der oorlogsinspanning nadruk te leggen. Haar heilzame gevolgen werden sedertdien volledig ten nutte gemaakt.

Een onrustwekkende sociale spanning vormde de tegenhanger der productieverhoging. Dit verschijnsel is trouwens eigen aan elke economische storing. De

Een groep commissies zonder rechtspersoonlijkheid, die door het particulier initiatief volgens richtlijnen van het Gouvernement beheerd waren, werden eveneens opgericht of aan de nieuwe omstandigheden aangepast. Wij vernoemen vooral de Commissie voor aardnoten, de Commissie voor rijst (Februari 1942), de Commissie voor rubber, die voor copal, die voor vezels en die voor quinquina.

aangroei der industriële bevolking onttrok duizenden inlandse arbeiders aan hun gewoon milieu, verminderde de landbouwwerkkrachten, veroorzaakte ravitailleringsmoeilijkheden en beperkte het reeds ontoereikend blanke toezichtspersoneel; daarbij dienden de inlanders prestaties te leveren die onverenigbaar waren met hun mentaliteit.

Vaak ernstige sociale troebelen, vooral in de nijverheidsstreken, gingen hiermee gepaard. Ze hadden dit voordeel dat ze het Gouvernement een duidelijker inzicht gaven in de gestelde problemen en het aanspoorden de uitwerking en de toepassing van sociale maatregelen ter bevordering van zijn beschavingswerk meer spoed bij te zetten.

Hoewel ingeschakeld in de geallieerde economie had het Koloniaal Gouvernement een open oog voor de politiek die bij de bevrijding van het Belgisch grondgebied zou dienen gevolgd. In de laatste accoorden met Engeland en de Verenigde Staten deed het een clause inlassen waardoor een deel der productie aan het Moederland kon worden toegekend. Reeds vroeger had het België doen opnemen onder de landen waaraan krachtens accoord een deel der koloniale productie werd toegewezen (3).

De herneming van de betrekkingen tussen België en Kongo moest tot na het einde van de oorlog in Europa worden verschoven. Zelfs daarna geschiedde de ravitaillering binnen het kader van de wereldorganisatie voor voorziening en vervoer in de mate en zolang die organisatie bestond.

In 1946 werden de betrekkingen geleidelijk meer normaal.

Het einde der vijandelijkheden bracht geen inzinking in de economische bedrijvigheid der Kolonie. Ze haalde voordeel uit de langdurige wereldschaarste aan levensmiddelen en de behoeften voor reconversie en wederopbouw.

Daarnaast diende een oplossing gevonden voor een groot aantal problemen, waarvan de ene van voorbijgaande, de andere van blijvende aard waren.

De eerste houden verband met de aflossing van het personeel en de vervanging van het materieel, die beide een buitengewone inspanning hadden geleverd.

Wat de aflossing van het personeel betreft, moge de volgende vaststelling hier volstaan: de Europese kolonisatie heeft onbetwistbaar vruchten afgeworpen. De kolonials, zowel particulieren als administratief personeel, vertonen steeds meer neiging om zich met hun familie in de Kolonie te vestigen.

De wederuitrusting, die maandenlang door de traagheid en de schaarste der leveringen belemmerd werd, kon slechts zeer geleidelijk geschieden.

Dit alles is hoofdzakelijk de taak van de particu-

(3) *Verlag over het bestuur van de Kolonie Belgisch-Kongo (1939-1944) voorgelegd aan de Wetgevende Kamers, Brussel, Kamer van Volksvertegenwoordigers, zittingsjaar 1946-1947, blz. 187.*

liere sector die stilaan van het dirigisme bevrijd werd. Ondertussen wijdt het Gouvernement zich aan het beschavingswerk. Moeilijk werk voorwaar, daar de openbare mening nopens het karakter der taak er uiteenlopende denkbeelden op na houdt.

Van de ene zijde werd beweerd dat eerst op politiek terrein dient gewerkt. Doch het is duidelijk dat, afgezien van de geëvolueerden en van diegenen die door zekere propaganda aldus genoemd worden, aan de negerbevolking nog geen enkele autonomie kan gegeven worden.

De autochtone bevolking is niet verdrukt door een dictatoriaal régime van het Moederland. Ze kent evenmin een democratisch régime. Doch voorlopig moet ze zich tevreden stellen met voordeel te halen uit een werk dat haar, na twee of drie generaties, de nodige ontwikkeling zou kunnen schenken om, na het stadium van dominion te hebben doorgemaakt, de volledige zelfstandigheid te bereiken (4).

Het is dus op economisch en sociaal terrein dat het Gouvernement zijn werk wil uitbreiden.

Zo België sedert het begin van zijn beschavingswerk in Kongo nog maar een betrekkelijk gering deel van zijn taak kon verwezenlijken, mag toch niet vergeten worden dat van al de landen die in Afrika onder gelijkaardige voorwaarden dezelfde opdracht te vervullen kregen, ons land aan het hoofd van de vooruitgang staat (5). Tal van grote buitenlandse kolonials legden hiervoor getuigenis af (6).

Nu tijdens de oorlog met noodmiddelen een ontzaglijk werk verwezenlijkt werd, is de verantwoordelijke overheid er zich duidelijker dan ooit tevoren van bewust wat er kan bereikt worden.

Een uiterst belangrijk actieplan werd opgemaakt en een reeks prestaties geleverd, waardoor de toekomst rustig mag worden tegemoet gezien en die volledig beantwoorden aan de verplichtingen die door België en de andere koloniale mogendheden inzake kolonisatie tegenover de Verenigde Volken werden

(4) Zie M. HORN, « Réflexions sur ce qui reste à faire aux Congo », in *La Revue coloniale belge*, 15 December 1946, nr 29, blz. 405-407. M. VERSTRAETE, « Les droits politiques au Congo belge », in *Bulletin de la Société belge d'Etudes et d'Expansion*, 46e jaar, nr 127, VIII-IX-X, 1947. A. WAUTERS, « La nouvelle politique coloniale », Brussel, Editions de la Paix (1945), blz. 40-63, geeft een uitstekend overzicht van de na-oorlogse evolutie der koloniën naar de emancipatie.

(5) Kongo was een der eersten die de negerbevolking, onder bescherming van Europese experts, op de landbouwbedrijvigheid richtte en voedingsrantsoenen vaststelde die de werkkraft der arbeiders herstelden. Hij was de eerste om de aanwerving te reglementeren en om normen vast te leggen die de volwassen mannelijke bevolking voor uitputting moesten behoeden. (Zie WAUTERS, o. c., blz. 76-77.)

(6) Walter CROCKER zegt namelijk: « Le peuple belge, qui n'avait aucune expérience coloniale, a mis tant de conscience et d'énergie dans l'accomplissement de sa tâche que le Congo est probablement aujourd'hui la mieux administrée des colonies africaines » (in *Le Gouvernement des Colonies*).

Zie andere citaten in PÉTILLON, *Discours*, blz. 63-64.

Zie ook het getuigenis van de Viscount CRANBORNE, oud-Staatssecretaris voor de Engelse koloniën, schrijver van het woord vooraf van *La guerre totale au Congo* door W. FORD, Londen, s. d., blz. 5-6; van NEELEY FARSON, *Behind God's back*, Londen, 1941, blz. 391; van SELWYN JAMES, *South of the Congo*, New-York, 1943, blz. 305, 313, 318; van Lord HALLEY, *The future of colonial peoples*, Oxford University Press, 1943.

aangegaan. Dient er gezegd dat voor die actie niet op bedoelde verbintenissen gewacht werd?

De eerste nieuwe verwezenlijkingen zijn vastgelegd in een aantal besluiten, alle gedateerd op 1 Juli 1947, en gepubliceerd in de Kolonie zelf tijdens de reis van Z.K.H. Prins Karel. Ze stellen de kaders vast van de administratieve hervorming en van het statuut der staatsagenten, alsook die van het Fonds voor het Welzijn der Inlanders en van het Instituut voor Wetenschappelijk Onderzoek in Midden-Afrika (7).

Vooraf dient gewezen op de oprichting van het Fonds voor het Welzijn der Inlanders. Beschikkend over belangrijke hulpbronnen is het bestemd om de stoffelijke en zedelijke ontwikkeling der inlandse gemeenschap van Kongo en Ruanda-Urundi in de hand te werken en alle verspreide pogingen op dit terrein samen te bundelen.

Die problemen zijn van het allergrootste belang. We kunnen wel is waar over de tot nog toe bereikte resultaten tevreden zijn. Doch Kongo is nog, zoals M. PÉTILLON het zegde, grotendeels bevolkt door « d'hommes dérisoires qui vivent dans un climat de terreur et d'impuissance et que dominant la nature, la superstition, la mort (8) ».

Nochtans staat het vast dat geen enkel beschavingswerk vruchten kan afwerpen indien het niet tegelijkertijd aan zijn werkterrein een gunstige materiële basis schenkt.

Welvaart van de inlander en stabiliteit der conjunctuur zijn onontbeerlijk; deze worden niet zonder inspanning verwezenlijkt. De grote economische vlucht door Kongo sedert 1940 genomen, was slechts mogelijk door zijn bijzondere toestand in de wisselvalligheden van een langdurige oorlog.

Doch daar dit land met zijn ca. 10 miljoen inwoners, op materieel gebied nog niet eens het stadium van onze hoge-Middeleeuwen bereikte, moet het beschavingswerk zelf de middelen verschaffen die tot de welvaart moeten leiden (9).

Dit werk is groot en gevaarlijk, doch rijk aan beloften, vermits naar de mening van bevoegde waarnemers het potentieel der Kongolese hulpbronnen ter-

nauwernood is aangeboord (10). Het voorgenomen tienjarenplan dat Kongo tegen de wisselvalligheden der wereldconjunctuur moet beveiligen en het terrein wijd openlaten voor het kolonisatiewerk, is niet het geringste initiatief van België in dat opzicht (11).

II

BEVOLKING EN ARBEIDSKRACHTEN

De zedelijke verplichtingen die het Moederland tegenover Kongo aanging en het feit dat de economische ontwikkeling van de Kolonie in ruime mate van het inlands arbeidspotentieel afhankelijk is, vormden de grondslag voor een zeer verscheiden bedrijvigheid zowel wat de politieke organisatie van de inlandse gemeenschappen als wat hun zedelijk en stoffelijk welzijn betreft.

Sedert een tiental jaren kreeg de oplossing van dergelijke vraagstukken een buitengewoon dringend karakter. De tijdens de oorlog opgedane ervaring heeft het bijzonder belang der sociale kwesties die uit de snelle expansie der inlandse arbeidersklas ontstonden duidelijk in het licht gesteld.

De aandacht werd eveneens gevestigd op de mogelijkheden die voor de blanke bevolking openliggen. Nimmer werden ze met zoveel werkelijkheidszin onder ogen genomen als sedert de vijandelijkheden.

De toekomst van de Kongolese economie is volledig afhankelijk van de maatregelen die de laatste twee jaar op dit terrein getroffen werden of die in de naaste toekomst zullen getroffen worden.

I — De positie van Belgisch-Kongo in het raam van de koloniale politiek der Verenigde Volken

België verbond er zich toe Kongo en Ruanda-Urundi te besturen overeenkomstig de beschikkingen van het Handvest der Verenigde Volken betreffende de koloniale gebiedsdelen.

Ze moest te dien aanzien geen contractuele verbintenissen sluiten; artikel 2 van het Handvest bevestigt inderdaad het beginsel der niet-inmenging van de U.N.O. in de binnenlandse aangelegenheden der aangesloten Staten.

(7) Voor het programma in zijn geheel en de eerste verwezenlijkingen, zie de rede uitgesproken door M. L. PÉTILLON, vice-gouverneur-generaal van de Kolonie, vóór de Gouvernementsraad in 1947. Leopoldstad, 1947, 177 blz. Die rede gaf aanleiding tot menige kritiek omdat ze duidelijk de nadruk legt op wat in de Kolonie nog te doen blijft: sommigen beschouwen die zienswijze als een kritiek. In een interview aan een redacteur van *Le Soir* (Woensdag 18 Februari 1948) heeft M. WIGNY die mening recht gezet.

Er zij opgemerkt dat het hier niet alleen een alleenstaande inspanning betreft. Engeland financiert, vooral sedert de oorlog, in ruime mate de koloniale uitrusting. Op 7 Februari 1945 stemde het de *Colonial Development and Welfare Act*, krachten welke gedurende tien jaar £ 17,5 miljoen voor de ontwikkeling van de koloniën der Kroon worden toegekend.

(8) *O. c.*, blz. 63.

(9) C.f. M. VAN DE PUTTE, *Le Congo belge et la politique de conjuncture*, Brussel, 1946, 129 blz. (*Institut Royal Colonial Belge*, Section des Sciences techniques, Mémoires, Coll. in-8°, Deel IV, fasc. 4.)

(10) H. WILLEMS, « Belgian Congo. An up-to-date survey from the economic, social and political point of view », in *Kongo-Overzee*, XII-XIII (1946-1947), nr 3, blz. 156-172.

(11) De grondgedachte van het plan werd als volgt door de Minister van Koloniën uitgedrukt: « Si nous voulons faire progresser la Colonie, il faut... insérer de plus en plus dans le circuit économique les 14 millions d'indigènes. Ceux-ci doivent être à la fois de meilleurs producteurs et de meilleurs consommateurs. Un pareil but ne peut être atteint que par un ensemble de mesures prises dans les domaines les plus différents... Il n'est pas jusqu'aux cadres sociaux coutumiers qui ne doivent lentement évoluer pour s'adapter à des tâches productives nouvelles. (Il faut accomplir un) gigantesque effort d'équipement... Le développement suppose des voies de communication, la captation des sources d'énergie. Un pareil programme (exige)... un plan d'ensemble qui permette d'hierarchiser les besoins, de les étaler sur une décade et de faire converger toutes les mesures vers le but que l'on s'est inflexiblement fixé. » P. WIGNY, « Que ferons-nous du Congo ? » in *Bulletin de la Société belge d'Etudes et d'Expansion*, nr 128, Nov.-Dec. 1947, blz. 621-622.

De bepalingen van het Handvest behelzen : erkenning van de principiële voorrang der belangen van de inlandse bevolking in koloniale gebieden en verbintenis tot bevordering van de economische, sociale en politieke vooruitgang; anderzijds de belofte op gezette tijden aan het Algemeen Secretariaat van de U.N.O. statistische en technische inlichtingen te verstrekken betreffende de verwezenlijkingen in die verschillende domeinen.

Die beginselen zijn niet nieuw. Reeds lang werden ze in de koloniale keure neergelegd; ze liggen aan onze koloniale wetgeving ten grondslag; gans ons koloniaal stelsel is er van doordrongen; ze komen tot uiting in de bedrijvigheid die sedert tientallen jaren door België op zijn Afrikaans gebied wordt ont-plooid.

Overigens, zodra het régime van *trusteeship* door de U.N.O. was afgekondigd (1), werd het op Ruanda-Urundi — sedert 1945 onder mandaat — toegepast.

De verplichtingen verbonden aan het voogdijschap stemmen trouwens fundamenteel overeen met diegenen die door België onder het vorig régime werden waargenomen.

De nieuwe verbintenissen verzwaren dus niet de lasten en plichten van het Moederland.

Ze verwekten nochtans reacties en bezorgdheid, zelfs in leidende kringen. M. P. Rijckmans, Ere-gouverneur-generaal van Kongo, lid van de Belgische Afvaardiging bij de U.N.O., legde nadruk op volgende feiten : onder de drie en vijftig aangesloten Staten van de Verenigde Volken, zijn er vijf en veertig niet-koloniale mogendheden; vele onder laatstgenoemde landen kenden het koloniaal régime en verwierven slechts met wapengeweld de onafhankelijkheid; het klimaat der U.N.O. is ons derhalve in dezen bijna fataal vijandig (2).

M. Pétilion, Vice-gouverneur-generaal van Kongo, heeft die vrees nader toegelicht. Het lijkt hem niet van gevaar ontbloot dat een groot deel der wereldopinie, belichaamd door de U.N.O., tegen de koloniale rijken gekant is; dat in tegenstelling met de experten der Permanente Commissie voor Mandaatgebieden van de Volkenbond, de leden van de nieuwe Voogdijraad een imperatief mandaat met politiek karakter uitoefenen; ten slotte dat de aard der te verstrekken inlichtingen onnauwkeurig zou omschreven zijn, wat in zekere omstandigheden aanleiding kan geven tot een inmenging die onverenigbaar is met de soevereiniteit (3).

(1) Handvest der Verenigde Volken, hoofdstukken III en XIII.

(2) Zie ook de overwegingen dienaangaande en inzonderheid in verband met de reacties uitgelokt door de ongelijke verdeling der koloniale gebieden en de noodzakelijkheid eenheid te brengen in het beschavingswerk der landen met koloniale verantwoordelijkheid, in A. WAUTERS, *La nouvelle politique coloniale*, Brussel, Edit. de la Paix (1945), chap. I, Le statut international des territoires dépendants, blz. 1-30.

(3) *Discours prononcé devant le Conseil de Gouvernement du Congo belge*, Imprimerie du Gouvernement général, Leopoldstad, 1947, blz. 18-21. In de volgende bladzijden zullen we de referentie als volgt geven : L. PÉTILLON, *Discours*.

Die vrees van hen die met een zo zware verantwoordelijkheid bekleed werden, zal dan ook een scherpere waakzaamheid tot gevolg hebben.

De sociale en economische evolutie die België in Kongo en in Ruanda-Urundi heeft bewerkt, leidt juist in de gewenste richting. Zij berust thans reeds op een stevige basis. Doch de verwezenlijkingen reiken nog niet ver genoeg en zijn nog te weinig gekend om geen kritiek aan wrevelige geesten te ontlokken (4).

Dank zij een belangeloze toepassing van het « Régime der Open Deur » heeft Kongo daarenboven, meer dan andere koloniën, aan het buitenland mogelijkheid gegeven rechtstreeks aan de exploitatie der natuurlijke rijkdommen deel te nemen (5).

II — De inlandse bevolking — Het Fonds voor het Welzijn der Inlanders

Het vraagstuk der inlandse werkkrachten is nauw met het Belgisch beschavingswerk verbonden. Dit laatste strekt zich uit tot de telling van de bevolking, haar politieke, juridische en economische organisaties, de hygiëne, het onderwijs en de huisvesting.

Een volledige uiteenzetting hiervan valt buiten ons bestek (6). We zullen ons beperken tot enkele cijfers die een algemene kijk geven op wat sinds 1939 voor de inlanders gedaan werd (zie tabel 1).

Bij de interpretatie dier cijfers mag niet uit het oog verloren dat de oorlogsinspanning in zekere mate de vooruitgang heeft onderbroken. Zo werd de geneeskundige verzorging, die verder uitbreiding nam, gehinderd door de mobilisatie van een deel van het personeel en de moeilijke aanschaffing van medische producten. Gedurende de eerste oorlogsjaren verminderde het aantal behandelde inlanders, alsook het aantal gesubsidieerde raadplegingen voor zuigelingen. Doch nog vóór het einde van de oorlog trad een verbetering in. In 1945 was de toestand terug normaal en in menig geval zelfs beter dan vóór de vijandelikheden.

(4) Vele dier kritieken vloeien voort uit de miskenning van de in Kongo verwezenlijkte sociale vooruitgang, vooral sedert de eerste wereldoorlog. Zie de belangwekkende terechtzettingen van SELWYN JAMES, in *South of the Congo*, London, J. Long, hoofdst. XXIII, blz. 155-164.

(5) Zie E. DE BRUYNE (oud-Minister van Koloniën) : *Koloniale problemen voor morgen*, Antwerpen, Standaard, 1946, blz. 1 tot 17. Zie dienaangaande ook het verslag van E.-J. JOINT, handelsadviseur bij de Engelse Ambassade te Brussel en van E.-M. PARTRIDGE, van het *Export Promotion Department*, betreffende een recente prospectie in Kongo : « Economic conditions in Belgian Congo and Ruanda-Urundi », in *The Board of Trade Journal*, vol. 153, n° 2616, 25 Januari 1947, blz. 144-147 en n° 2617, 1 Februari 1947, blz. 188-193.

(6) Een overzicht van de beschouwde periode zal men vinden in P. RIJCKMANS, *Etapes et jalons*, Brussel, Larcier, 1946. — P. RIJCKMANS, *Messages de guerre*, Brussel, Larcier, 1945, 198 blz. — G. VAN DER KERKEN, *La politique coloniale belge*, Antwerpen, Ed. Zaïre, 1943, 238 blz. — L. PÉTILLON, *Discours*, o. c., Leopoldstad, 1947, 177 blz. — *Onze Kolonie en de kolonisatie* (in samenwerking), Antwerpen, Standaard, 1946, 594 blz. — P. ERMENS, « Le Congo au seuil d'une étape nouvelle », in *Bulletin de la Société belge d'Etudes et d'Expansion*, n° 223, Oct.-Nov. 1946, blz. 317-322. — *Verslag over het bewind der Kolonie Belgisch-Kongo tijdens de jaren 1939-1944*, Kamer van Volksvertegenwoordigers, Bescheiden, zittingsjaar 1946-1947, 256 blz. In de volgende bladzijden gebruiken wij als referentie : *Verslag*.

TABEL I

Gegevens betreffende de demographische, sociale en zedelijke toestand der inlandse bevolking (1)

	1939	1940	1941	1942	1943	1944	1945	1946
<i>Getelde inlandse bevolking</i>								
Per einde jaar (× 1.000 inwoners).....	10.328	10.354	10.507	10.530	10.486	10.422		10.667
Op afzonderlijke steekkaarten (× 1.000 inwoners)	8.573	8.830	9.073	7.906	9.372	9.320		
Dichtheid per km ²	4,38							4,55
Bevolking der voornaamste steden (2) (× 1.000 inwoners).....	177							316
Inlandse bevolking buiten de circumscriptions (bewoners der buitengewoonterechtelijke centra, inlandse nederzettingen, kampen, vlottende bevolking) (× 1.000 inwoners).....	971	1.017	1.133	1.300	1.445	1.492		1.589
Pct. van de totale bevolking	9,41							14,90
<i>Toestand der arbeidskrachten.</i>								
Arbeiders van eerste categorie.....	210.629	231.489	259.130	294.167	327.221	330.433		
Arbeiders van tweede categorie.....	333.328	304.566	313.037	345.307	363.486	360.634		
TOTAAL.....	543.957	536.047	572.067	638.884	690.707	691.007		
<i>Bestuur van de bevolkingsgroepen (inlandse circumscriptions).</i>								
Sectoren	383					495		
Districten	1.070					629		
Niet georganiseerde groeperingen.....	26							
Aantal buitengewoonterechtelijke centra	28					32		
<i>Volksgezondheid.</i>								
1) Staats-, gesubsidieerde of particuliere instellingen voor algemene geneeskunde ten behoeve van de inlanders:								
Aantal instellingen	1.001							1.216
Aantal bedden	29.778							41.764
2) Effectieven:								
Geneesheren, apothekers en tandartsen	408	364	358	341	381	359	402	403
Gezondheidsbeambten, verpleegsters, enz.	589	557	587	599	629	686	747	708
Inlands personeel	2.152	2.117	2.245	2.139	2.313	2.076	2.438	2.336
3) Uitgaven: Kolonie (excl. Ruanda-Urundi) (× miljoenen franken)....								
	63	62	72	77	109	103		
4) Geneeskundige hulp aan de inlanders in de sanitaire formaties van het Gouvernement en van Foréami:								
a) Inlandse gezondheidstoestand (Aantal behandelde inlanders) (× 1.000)								
	1.200	1.207	1.122	1.157	1.219	1.210	1.403	1.451
Sterfgevallen (pCt.)	0,55	0,54	0,54	0,64	0,68	0,66	0,54	0,54
b) Strijd tegen ziekten met sterk endemisch karakter door reizende diensten: onderzochte inlanders..								
	5.217	4.860	3.948	3.756	3.622	3.713	3.819	3.544
c) Laboratoria: productie van entstoffen (cm ³)								
	2.419	2.898	3.041	4.886	4.028	2.991	3.057	2.042
5) Bescherming der inlandse kinderen:								
Behandelde zwangere vrouwen (× 1.000)	32	28	25	27	40	50	64	59
Hulp bij bevallingen (× 1.000)....	18	24	23	24	30	59	48	44
Gesubsidieerde raadplegingen voor zuigelingen (aanwezigheidsgemiddelde) (× 1.000 kinderen).....	32	31	27	27	37	36		
<i>Onderwijs.</i>								
1) Scholen								
	23.153							26.652
2) Onderwijzend personeel: Europeanen..								
	1.549							1.578
Inlanders ..	27.361							32.122
<i>Missies.</i>								
1) Katholieken								
	323	332	350	350	351	354		364
2) Protestanten								
	195	193	196	203	212	212		219
3) Europees religieus personeel.....								
	3.831	3.862	3.922	3.887	3.873	3.827		4.150
4) Inlands religieus personeel.....								
	763	650	805	843	809	752		1.111
5) Aantal christenen (× 1.000).....								
		1.975				2.443		2.626

(1) Bronnen: *Verlag over het Bestuur van Belgisch-Kongo (1939-1944)*; PETILLON, *Discours, o. c.*

(2) Leopoldstad, Boma, Matadi, Coquilhatstad, Mongwalu, Costermansstad, Kindu, Elisabethstad, Jadotstad, Kipushi, Kolwezi, Manono, Luluaburg.

Anderzijds oefende de oorlog op de samenstelling en de economische toestand van de bevolking soms een weldoende invloed uit; over het geheel bracht hij echter zeer schadelijke gevolgen met zich.

De productieverhoging deed de vraag naar arbeidskrachten aanzienlijk toenemen. Hieruit volgde een morele evolutie bij de inlanders, vooral bij de jongeren, die afbreuk deed aan een politieke, econo-

mische en sociale organisatie die alles bijeen genomen toch op een stevige grondslag berust. Voor zekere groeperingen betekende het een diepe ommekeer.

Het vraagstuk werd zeer ingewikkeld doordat de inlandse bevolking, die tot 1939 vrij homogeen was, sindsdien een steeds grotere verscheidenheid ging vertonen.

In 1922 waren er 155.000 loontrekkenden, zegge 2,2 pCt. van de toentertijd getelde bevolking; in 1945 bedroeg de verhouding reeds ca. 7 pCt. Einde 1934 beliep de bevolking der buitengewoonrechtelijke centra 466.000 inwoners, zegge 5 pCt. van de totale bevolking; in 1945 waren die cijfers resp. 1.555.000 en 15 pCt. (7).

De toenemende welvaart ten gevolge van de volledige werkgelegenheid was noch algemeen, noch blijvend. De ravitailleringsmoeilijkheden waren in sommige streken zeer groot. De onstandvastigheid van de inlander wordt vlug door dergelijke onevenwichtigheiden aangetast. Van 1940 tot 1942 veroorzaakten aldus de moeilijke tijdsomstandigheden ontmoediging bij de negers, het ontstaan van zekere sekten met revolutionnaire strekkingen (8) en oproepige handelingen (9). Zo de draagwijdte dier bewegingen, die ook in normale tijden voorkomen, niet dient overdreven, mag toch niet vergeten worden dat de toestand die er uit voortspruit niet met lapmiddelen dient bestreden (10).

Een zeer krachtadige actie werd dan ook ondernomen die verder reikt dan alle tot dusver wegens oorlog en begrotingsmoeilijkheden uitgestelde initiatieven.

Op 15 Mei 1945 heeft het Gouvernement-generaal de onmiddellijke uitwerking afgekondigd van een reeks maatregelen om het kwaad dat sedert vier jaar voortwoekerde te bestrijden. Dank zij een uitgebreid onderzoek kon dit laatste worden ontleed en de conclusies worden getrokken.

In het licht van die besluiten werd het Fonds voor het Welzijn der Inlanders opgericht. Het heeft tot doel elk werk te verwezenlijken dat kan bijdragen tot de stoffelijke en zedelijke ontwikkeling van de gewoonrechtelijke inlandse gemeenschap in Belgisch-Kongo en Ruanda-Urundi. Het brengt overeenstemming tussen zijn programma en dat van de particuliere fondsen voor inlands welzijn en het houdt toezicht op de verwezenlijkingen van laatstgenoemde instellingen op dit terrein (11).

Een algemeen programma wordt uitgewerkt en reeds gedeeltelijk verwezenlijkt ten einde tegemoet te komen aan de meest dringende stoffelijke behoeften en aan de eisen van het koloniale werk in het algemeen.

(7) Zie L. PÉTILLON, *Discours*, blz. 48.

(8) In Ruanda-Urundi heerste er een hongersnood die 36.000 levens kostte. Zie JUNGERS, « L'agriculture indigène au Ruanda-Urundi », in *Bulletin de la Société belge d'Etudes et d'Expansion*, October-November 1946, blz. 326.

(9) Zie *Verslag over het bestuur van de Kolonie o. c.*, blz. 9 en volg. en F. VANDEWALLE, *Mutneries au Congo belge*, Mei 1947, blz. 487-514.

(10) G. MALENGRAU, « La situation actuelle des indigènes au Congo belge », in *Bulletin des Séances de l'Institut Royal Colonial*, XVIII, 1947, blz. 216-228. A. ENGELS, « La situation sociale actuelle des indigènes du Congo belge », *ibidem*, blz. 228-235. R. P. J. VAN WING, « Quelques aspects de l'état social des populations indigènes du Congo belge », *ibidem*, blz. 184-201. Zie ook de repliek en de bijzonderheden gegeven door Gouverneur-generaal P. RUCKMANS, *ibidem*, blz. 236-243.

(11) Besluit van de Regent dd. 1 Juli 1947. Zie L. PÉTILLON, *Discours*, blz. 31-34.

III — De loontrekkende arbeidskrachten en de niet-loontrekkende inlanders

De loontrekkende arbeidskrachten

Einde 1944 waren er 352.000 loontrekkenden meer dan einde 1934 en 147.000 meer dan einde 1939. In totaal waren hiervan 330.000 in hun gewoon midden en 360.000 er buiten te werk gesteld. Een gunstige factor voor de stabiliteit van laatstgenoemde groep is het feit dat in 1944 de verhouding vrouwen die de arbeiders volgden 62 pCt. bedroeg tegen ca. 50 pCt. in 1939 (12).

Aanwerving en dienstnemingen geschieden volgens de vroegere beginselen. Afgezien van enkele noodzakelijke opeisingen wegens de oorlog, werd aan de inlander vrije keus gelaten. De aanwerving bleef beperkt binnen het raam vastgesteld door de Commissie voor inlandse arbeidskrachten van 1930-1931. Ten einde de vitaliteit der gemeenschappen te vrijwaren, heeft ze de aanwervingsmogelijkheden beperkt tot het vierde deel van de volwassen mannen dier gemeenschappen.

Doch de vermeerdering van het aantal loontrekkenden heeft bijna overal de aanwervingsmogelijkheden uitgeput. De terugslag hiervan verschilde van de ene groepering tot de andere. Waar in sommige gemeenschappen het vertrek van een gematigd aantal werknemers een zwaar verlies betekende, werden op andere plaatsen belangrijke migraties niet eens gevoeld.

Het blijkt dat de door bovengenoemde commissie vastgelegde regelen dienen herzien in het licht van de reeds lang vóór de oorlog opgedane ervaring, welke laatste ons leert hoe zuinig met de arbeidskrachten dient omgegaan en hun weerstandskracht verhoogd, indien men het ergste wil vermijden (13).

Nog andere problemen vragen onze aandacht: denken we b.v. aan de mogelijke weerslag, op een zo uitgebreid arbeidsmidden, van de werkloosheid die onvermijdelijk op een periode van volledige werkgelegenheid volgt; verder aan de noodzakelijkheid om de werkkrachten tot een hogere beroepsvaardigheid te brengen, wat een gelijktijdige reorganisatie van zekere ondernemingen onderstelt.

(12) C.f. THIELEMANS, « De arbeiderskwestie in Kongo », in *Onze Kolonie en de kolonisatie*, Antwerpen, Standaard, 1946, blz. 410-430.

(13) In het verslag over 1930-1931 betreffende het vraagstuk der arbeidskrachten in Kongo wijst M. RUCKMANS er op dat in 1927-1929 « pour entretenir sur les chantiers une bonne dizaine de milliers de travailleurs, les pertes d'hommes sélectionnés avec soin ont été, par décès, réformes et désertions, de 6.274 hommes... Le déchet avant la mise au travail a atteint 27 p. c. des effectifs recrutés. Plus du quart des hommes recrutés n'ont pas fait un jour de travail. » En verder: « Pendant les deux années 1929 et 1930, l'Office du travail indigène », sindsdien afgeschaft) a payé près de 1.500.000 journées de « salaire de route »; gaspillage effroyable... Si l'on avait consacré ces sommes à des primes de rengagement ou à une augmentation massive de salaire en faveur des rengagés, on aurait pu entretenir sur les chantiers les mêmes effectifs en faisant appel à beaucoup moins de recrues et ces effectifs mieux entraînés auraient eu un rendement supérieur. » Aangehaald door P. DE BRIEY, « Les migrations des travailleurs indigènes au Congo belge », in *Revue internationale du Travail*, Deel LII, nr 4, October 1945, blz. 383.

De Regering wil het eerste probleem oplossen door uitwerking en toepassing van een tienjarenplan. Wat de toeneming van het aantal der geschoolde arbeiders betreft, de openbare en particuliere sectoren dragen hiertoe bij door verbetering der beroepscholen en verzorging van het leerlingenwezen.

Het is normaal dat de loonkwestie scherper vormen aannam dan voorheen. Lonen en rantsoenen vermeerderden sedert 1939 in een verhouding die van streek tot streek verschilde. Op zekere plaatsen bleef de koopkracht der lonen nochtans beneden die van 1940.

Het belangrijkste nieuwe feit in de geschiedenis der inlandse arbeidskrachten zijn ongetwijfeld de wetgevende verordeningen betreffende de instelling van de bedrijfsorganisatie, de ondernemingsraden voor inlanders, de beroepssyndicaten en de reglementering van collectieve arbeidscontracten die vooral sedert de oorlog uitbreiding namen (14), hoofdzakelijk wegens een algemene onrust onder de geëvolueerde inlanders (15).

Uit hoofde van zijn plotse verduring, kreeg de kostprijs van de factor arbeid een nieuw uitzicht, vooral ten aanzien van de financiële structuur der ondernemingen en de mogelijke aanvoer van nieuwe arbeidskrachten.

Laatstgenoemd probleem rust uitsluitend op de overheid; ze bestudeert aangepaste oplossingen en algemene beperking der aanwervingen.

Het tweede ligt bij de ondernemingen die aan dat probleem tal van praktische toepassingen gaven naar het voorbeeld van de industriële en sociale revoluties in de geëvolueerde landen.

De niet-loontrekkende inlanders

De vrije inlanders vertegenwoordigen 93 pCt. van de gezamenlijke bevolking. Ze vormen de slechtst behandelde groep, hun levensstandaard is merkkelijk onvoldoende en hun voeding laat het meest te wensen over.

Daarmee is evenwel niet gezegd dat er voor hen tot nog toe niets werd gedaan! Doch de tussenkomst der overheid ging meer in de breedte dan in de diepte.

In de volgende jaren zal ze spijt talloze moeilijkheden worden uitgebreid. De grote hinderpaal is en blijft de traagheid, de zorgeloosheid van de inlander, de krachtsverspilling, zijn miskennis onzer economische imperatieven zolang hij niet onder toezicht staat. De inlandse groeperingen die door de Kolonie nog niet op stevige administratieve basis werden ingericht, blijven wat dat laatste punt betreft volledig passief.

(14) Zie A. MOELLER, « Congo 1946 », in *Comptes rendus des Travaux de la Société d'Economie politique de Belgique*, April 1946, nr 162, blz. 17 en volg.

(15) Zie dienaangaande: « La condition des travailleurs indigènes au Congo belge en 1944 », in *Revue internationale du Travail*, deel LIII, nrs 5-6, Mei-Juni 1946, blz. 381-389.

De desbetreffende overheidspolitiek, zoals zij vóór de oorlog werd ontworpen, tijdens de vijandelijkheden werd voorbereid en sindsdien in een eerste stadium van verwezenlijking is getreden, stemt overeen met de verbintenissen die tijdens de Conferenties van Philadelphia in 1944, van Parijs in 1945 en van Montréal in 1946 tegenover de Internationale Organisatie van de Arbeid werden aangegaan.

Die politiek bestrijkt zowel de vraagstukken betreffende huisvesting, gezondheid, onderwijs, evangelisatie als andere domeinen waarop de Staat zijn beschermende bedrijvigheid moet laten gevoelen (sociale hulp, toestand en statuut der geëvolueerden, inrichting van de vrije tijd, verkeer, vervoer, enz.).

Wat de productie betreft, overweegt de overheid, in overeenstemming met de aanbevelingen der I.O.A., inlandse coöperaties of gelijkaardige ondernemingen (16). Zij zijn één der enige mogelijkheden om de zo lage levensstandaard der inlandse landbouwbevolking van Equatoriaal Afrika te verhogen.

In 1947 werd een missie voor de studie van inlandse coöperatievraagstukken opgericht. Ze zal naar de middelen moeten zoeken om de voorspoed der inlanders en de stabiliteit der bevolking te verhogen. Een eerste experiment werd beproefd in de productiecentra voor katoen.

Hiermee zal een actie gepaard gaan voor ontwikkeling van het zwarte kolonaat, dat zich vrij naast het blanke kan vestigen.

Om een resultaat te verwezenlijken en de inlandse landbouw op te voeren, zullen niet enkele doch tientallen jaren nodig zijn, omdat hiertoe vooraf een groeiende individualisering der negers vereist is (17). In Neder-Kongo, in Kasai, in Katanga, in Ruanda-Urundi, in de mijnstreken werden nu reeds zekere resultaten bereikt die het beste laten verhopen (18).

IV — Het vraagstuk der blanke bevolking

De traagheid waarmee de massa der inlandse arbeidskrachten zich aanpast stelt bij voortduring het vraagstuk van de blanke inwijking. Ofschoon de blanke bevolking tijdens de oorlog nooit geziene verhoudingen bereikte, geeft men er zich nochtans overal rekenschap van dat van die kolonisatie geen snelle vorderingen moeten worden verwacht.

De besluiten van de beroemde Franse aardrijkskundige Demangeon (19) blijven waar, wanneer hij

(16) P. RIJCKMANS, « Vers l'avenir, problèmes coloniaux de demain ». Conferentie gehouden te Leopoldstad op 6 Juli 1946, in *Courrier d'Afrique*, 28 Juli 1946. PÉTILLON, *Discours*, blz. 63 en volg.

(17) Zie L. ESCHWEILER, « Contribution au sauvetage de notre agriculture coloniale », in *Bulletin de la Société belge d'Etudes et d'Expansion*, nr 124, Januari-Februari 1947, blz. 126. DRACHOUSOFF, « L'avenir de l'agriculture indigène au Congo belge », in *Revue agricole coloniale* (Cotermansstad), nr 6, December 1946.

(18) Zie A. DE VLEESCHOUWER, « La politique coloniale belge », *Office belge d'Information et de Documentation*, 1943, blz. 27-29.

(19) « La colonisation blanche sous les tropiques », *Annales de géographie*, April-September 1940.

zegt dat Kongo, volledig onder de tropen gelegen, moeilijk een land met blanke bevolking kan worden. Uitgaande van de pogingen op grote schaal door de blanken in de tropen ondernomen, staat het vast dat ze over het algemeen slechts op mislukkingen uitliepen.

Dat betekent natuurlijk niet dat, behalve in zekere streken, Kongo voor de blanken onbewoonbaar is. Doch, afgezien van geographische en klimatologische factoren, vormen tal van economische factoren een hinderpaal voor een krachtige aangroei dier bevolking.

Dat geldt vooral voor de landbouwbedrijvigheid. De overheid beproefde experimenten waarvan het welslagen relatief blijft. Zo het waar is, zoals soms beweerd wordt, dat de blanke inwijking mogelijk en praktisch wenselijk geworden is, dan is die mogelijkheid voorspeld toch eng beperkt.

Opdat die ingeweken bevolking leefbaar zou zijn, zouden economische en technische voorwaarden dienen geschapen waarvan de verwezenlijking nog onzeker is (20).

Een zeer groot aantal ervaren kolonisten zijn er vast van overtuigd dat er dienaangaande vóór lange tijd weinig groot werk te verrichten is, ofschoon een uitbreiding der Belgische inwijking uiterst wenselijk ware omdat een dergelijke politiek het behoud van ons grondgebied zou begunstigen.

Er dient dus voortgegaan op de momenteel gemakkelijkste en gunstigste weg, d.w.z. toeneming van de blanke en vooral Belgische bezetting in de leidende posten in nijverheid en landbouw, evenals in de openbare of particuliere administraties ten einde geleidelijk de blijvende blanke bevolking aan te vullen. Het beste middel hiertoe ware nog, zoals de Gouverneur P. Rijkmans in 1936 zegde, naar Kongo aan te lokken « de nombreux employés qui accepteraient une situation d'attente et profiteront de l'occasion favorable pour s'installer à leur propre compte » (21).

Dit besluit, gebaseerd op een lange ervaring (22), stemt trouwens overeen met de geest van de wetge-

(20) Over de kwestie van het landbouwkolonaat, zie: L. ESCHWEILER, « Le colonat blanc au Congo belge », in *Bulletin de la Société belge d'Etudes et d'Expansion*, nr 128, Mei-Juli 1947, blz. 336-342. L. ESCHWEILER, « Contribution au sauvetage de notre agriculture coloniale », *ibidem*, nr 124, Januari-Februari 1947, blz. 25-35. M. ROBERT en J. SCHWETZ, « Deux études sur le Congo belge », *Publications de l'Institut Solway*, Brussel, 1945, 94 blz. V. GELDERS, « Le colonat comme problème politique colonial au Congo belge », in *Bulletin de l'Institut Royal Colonial Belge*, 1944, XV, nr 2, blz. 202. F. DELLICOUR, zelfde onderwerp, *ibidem*, blz. 226. G. VANDERKERKEN, idem, *ibidem*, blz. 229. P. RUCKMANS, *Etapes et jalons*, Brussel, 1946, blz. 45-50.

(21) *Etapes et jalons*, Brussel, 1946, blz. 50.

(22) Zie de besluiten van een onpartijdig en ervaren waarnemer, M. O. LOUWERS, lid van de Koloniale Raad: « D'une manière générale (on peut prévoir, en effet, quelques exceptions), l'agriculture européenne est désormais condamnée sous les tropiques. C'est une fatalité économique et les Etats qui voudront résister aux lois de la nature qui commandent en cette matière s'y épuiseront en vains efforts; ils y perdront leur argent; les nationaux y perdront leur ». O. LOUWERS, « Le colonat blanc au Congo », in *Comptes rendus de la Société d'Economie politique de Belgique*, Februari 1939, nr 140, blz. 16.

ving op de immigratie, die tal van economische, hygiënische, morele en sociale voorwaarden stelt ten einde Afrika van gezonde inwijkelingen te voorzien (23).

De resultaten verkregen door het in 1936 opgerichte Kolonisatiebureau, verbonden aan de Algemene Directie van Landbouw van het Ministerie van Koloniën, bewijzen dat die politiek de goede is en dat haar resultaten, hoewel traag vorderend, er niet minder waardevol om zijn (24).

Een Commissie voor het Kolonaat, zetelend te Brussel in 1946, stelde een reeks desiderata voor ten einde de bevoegdheden van de diensten en bureau's voor kolonisatie te coördineren en doeltreffender te maken.

Haar gezamenlijke actie wil het kolonaat bevorderen door uitbreiding van de algemene welvaart, zonder daarbij kunstmatige middelen te gebruiken noch het blanke kolonaat te helpen ten nadele van de inlanders (25).

III

LANDBOUW

I — Vraagstukken betreffende de Kongolese landbouw

Sedert in 1930 het « landbouw »-stadium in de economische geschiedenis van Kongo ingeluid werd, onderzocht de verantwoordelijke overheid de behoeften door de nieuwe ontwikkeling geschapen onder haar meest verscheidene aspecten.

De verhoging van de productiecapaciteit en van het levenspeil der inlanders is in hoofdzaak afhankelijk van een toereikende voeding, en derhalve ook van een ruime en veelzijdige landbouwproductie. De vooruitgang van deze laatste is dan ook een eerste vereiste; hij veronderstelt meteen de oplossing van talrijke technische en sociale vraagstukken.

1) Behoud van de vruchtbaarheid van de bodem

Zoals haast overal onder de Evenaar is het behoud van de vruchtbaarheid van de bodem een der voornameste zorgen in Kongo.

De Kongolese bodem pleegt men als rijk te beschouwen, hetgeen voor sommige streken waar kan zijn, doch niet voor alle. Hij verarmt in gevoelige mate. « Ce sol, qui produit trop peu de tout, s'érode

(23) Zie DUFRESNOY, « L'obstacle légal à la colonisation blanche », in de *Essor colonial* van 31 Mei 1936.

(24) Van 1 Januari 1936 tot 31 December 1939 zijn door tussenkomst van deze dienst 850 kolonisten vertrokken, waarvan 381 mannen, 280 vrouwen, 189 kinderen. Over het algemeen waren het oud-kolonisten waarvan velen reeds ter plaatse gevestigde leden hunner familie gingen verwoegen. (Zie dienaangaande J. JORISSEN, « Beschouwingen over het blanke kolonaat in Kongo », in *Onze Kolonie en de kolonisatie*, Antwerpen, Standaard, 1946, blz. 175-199 en V. JACOBS, « Waarom er geen kolonisten in Kongo zijn », *ibidem*, blz. 205-221. Zie ook N. LAUBE, « Problèmes coloniaux d'après-guerre », in *Comptes rendus des Travaux de la Société d'Economie politique de Belgique*, Februari 1947, nr 166, blz. 9 en 11.)

(25) PÉTILLON, *Discours*, blz. 73. Zie nopens dit vraagstuk: V. GELDERS, « Un essai de réforme agraire et rurale au Congo », in *Kongo-Overzee*, XII-XIII (1946-1947), nr 2, blz. 88-102.

et menace de devenir stérile parce que les récoltes insuffisantes sont obtenues par des procédés destructeurs. La situation apparaît telle que toute l'économie agricole du Congo serait à régénérer suivant un plan rationnel si l'on veut que ces territoires deviennent autre chose qu'un désert » (1).

Die opmerking dient voor ogen gehouden, bij het nagaan van de productiestatistiek. Zelfs onder een plantagestelsel is de productiestijging van een productiviteitsoverschot afhankelijk, en dat is er haast niet. « Les milieux coutumiers de l'Afrique noire sont terriblement pauvres. L'ensemble de leurs activités permet à peine aux habitants de subvenir à leurs besoins les plus élémentaires » (2).

Hieraan bracht de oorlog geen verbetering, integendeel. De industriële bevolking nam toe, evenals de blanke; de landbouwer zag zich voor een veel zwaardere taak geplaatst. Toen de Maleise Archipel en Insulinde in 1942 van de wereldmarkt wegvielen werden de landbouwprogramma's derwijze herzien, dat ze van de inlanders een inspanning vergden die strijdig was met hun aard en dat de uitputting van de bodem wegens het ontbreken van elk correctief op een destructieve wijze werd voortgezet (3).

Het vraagstuk van het behoud der vruchtbaarheid van de bodem werd dan ook nimmer zo scherp gesteld als heden ten dage. Zijn belang komt trouwens slechts na een min of meer langdurige aanwending tot uiting, en wel wanneer na een verminderde vruchtbaarheid, de bodem steeds meer uitputtingsverschijnselen gaat vertonen, hetgeen thans het geval is. De toekomst van de Kongolese landbouw is dan ook ten nauwste verbonden met de politiek die het Gouvernement dienaangaande zal voeren (4).

2) Groeiende wanverhouding tussen productie en verbruik van levensmiddelen

Een ander probleem waarvan de belangrijkheid sinds 1940 duidelijk in het licht werd gesteld, is de groeiende wanverhouding tussen landbouwproducten en levensmiddelenverbruikers. « Naarmate het aantal dezer laatsten ten gevolge van de aanwerving van werkkrachten en de trek naar de

(1) P. RUCKMANS, *Etapes et jalons*, Brussel, 1946, blz. 208.

(2) P. RUCKMANS, *Etapes et jalons*, blz. 205. Voor de voedselvoorraden van Kongo, zie eveneens het *Bulletin du Centre d'Etudes des Problèmes sociaux indigènes* (Elisabethstad), 1946-1947, nr 3, blz. 134-135. M. VANDEN ABELE, « L'érosion, problème africain », *Mémoires de l'Institut Royal Colonial Belge*, Section des Sciences naturelles et médicales, B. XI, Brussel, 1945. DRACHOUSOFF, « L'avenir de l'agriculture au Congo belge », in *Revue agricole coloniale*, Costermansstad, December 1946. L. ESCHWEILER, « Contribution au sauvetage de notre agriculture coloniale », in *Bulletin de la Société belge d'Etudes et d'Expansion*, Januari-Februari 1947, nr 124, blz. 29-33. R. THOMAS, « De la dégradation du sol, de la nécessité de sa conservation et de la possibilité d'une certaine régénération », in *Bulletin agricole du Congo belge*, 1941, vol. XXXII, blz. 714-754. P. HUMBLET, « La régénération par le reboisement des terres épuisées du Bas-Congo », *ibidem*, vol. XXXV, 1944, nrs 1-4, blz. 137-165.

(3) Van dat ogenblik af traden de verordeningen in werking, waarbij het régime van zestig dagen verplichte arbeid per jaar ingesteld werd.

(4) G. TONDEUR, « La conservation du sol au Congo belge », in *Bulletin agricole du Congo belge*, vol. XXXVIII, nr 2, Juni 1947, blz. 221.

centra vermeerderd, neemt het aantal landbouwproducten af. Hoe grotere inspanningen gevegd worden van degenen die blijven om de productie te handhaven, hoe meer zij moedeloos en afkerig van hun taak worden » (5).

Dit vraagstuk is wellicht nog moeilijker op te lossen dan het vorige, wegens de psychologische factoren die er mede verband houden.

De crises treffen de inlander op zeer gevoelige wijze; in de hier besproken periode kan hiervan menig aangrijpend voorbeeld worden aangehaald. Daar in vele gebieden de grond hoe langer hoe meer tekort schoot, werden hier en daar hongersnoden gemeld.

De noodzakelijkheid werd dan ook ingezien, de huidige grondslagen van de landbouwpolitiek te herzien en iets beters te vinden dan de aanwending van intensieve en empirische teeltprocedures. Niet de methode van grondwisseling der inlanders, die enkele kolonisten overgenomen hebben, zal verandering kunnen brengen aan een toestand door sommigen als rampspoedig bestempeld.

Een groot opgezette actie neemt thans vaste vorm aan om de productiviteit der inlanders te verhogen en tevens het enig menselijk kapitaal waarover Kongo ooit in overvloed zal kunnen beschikken, te verbeteren.

Een landbouwinventaris en een volledige geologische kaart van de Kolonie, die thans worden opge maakt, zullen een nauwkeurig beeld van de toestand geven en het tevens mogelijk maken de landbouw in de juiste banen te leiden.

Daarnaast zal ook naar de middelen worden gezocht om het rendement te verhogen.

De inlander werkt meestal onder oneconomische voorwaarden, op braakliggende bosgronden. Om een enigzins toereikend rendement te bekomen en genoeg te kunnen produceren zou hij jaarlijks één vijfde van de te betelen oppervlakte moeten kunnen ontginnen. Financieel is dat onmogelijk. Zulks zou niettemin kunnen vermeden worden dank zij het gebruik van meststoffen. Maar gelet op de huidige stand van zaken zijn de kosten hiervan te hoog en daarbij komen de Europese producten niet als zodanig voor de Afrikaanse gronden in aanmerking (6).

De technische en financiële overheidsplannen voor de bevordering van de teelten omvatten hoofdzakelijk volgende punten: a) leiding van de inlanders ten einde hun de betekenis en de waarde van hun

(5) Zie PÉTILLON, *Discours*, blz. 76. M. HORN, « Réflexions sur ce qui reste à faire au Congo », in *Revue coloniale belge*, nr 29, 1946, blz. 405-407.

(6) Voor de laatste stand van deze problemen, zie behalve de hogerge noemde werken van Eschweiler, Tondeur, Drachousoff, ook V. CHARLIER, « Note sur les possibilités d'emploi d'engrais chimiques à la Colonie », in *Bulletin agricole du Congo belge*, XXXVIII, nr 1, Maart 1947, blz. 127-138. VAN LAERE, « La Compostière », *ibidem*, XXXVIII, nr 3, September 1947, blz. 654 en volg. O. DERAMEE, « La quotité du cheptel à l'hectare », *ibidem*, XXXVIII, nr 2, Juni 1947, blz. 385 en volg. R. COLLETT, « Forests, savannahs and agriculture in Belgian Congo », in *East African Agricultural Journal*, 1945, nr 1, blz. 25-36.

inspanningen te leren kennen; b) hun inschakeling in volledig geoutilleerde groepen voor de uitvoering van een vastgestelde taak van zekeren omvang, alsmede voor de behandeling en de verzorging der producten.

Er wordt, in één woord, gestreefd naar een groepering onder Europees toezicht van de inlanders in coöperaties of gelijkaardige verenigingen die het best aan de geest van hun gemeenschappen beantwoorden: familie, stam, hoofdijf of conscriptie. Deze haast revolutionaire hernieuwing wordt thans in de katoensector verwezenlijkt (7).

De uitvoering van een dergelijk programma zal slechts langzaam vorderen en zeer kostelijk zijn. Het Fonds voor het Welzijn der Inlanders en het Instituut voor Wetenschappelijk Onderzoek in Midden-Afrika zullen hieraan een nauwe medewerking verlenen.

3) Het wetenschappelijk onderzoek in de landbouw

Sedert de laatste jaren vóór de oorlog hebben de koloniale teelten nochtans een belangrijke vooruitgang gemaakt, hetgeen voor een groot deel te danken is aan de algemene richtlijnen van de Landbouwdienst en de medewerking van het Nationaal Instituut voor de Landbouwstudie in Belgisch-Kongo (*Inéac*) dat de bedrijvigheid van de Regie der Beplantingen op gewijzigde grondslag voortzet (8).

Deze diensten werken samen zowel op het gebied van de grote nijverheidsteelten als op dat van de levensmiddelencultures voor het plaatselijk verbruik en de uitvoer.

Het *Inéac* wijdt een groot deel van zijn bedrijvigheid aan de verbetering van de arbeidsmethodes en van de productiviteit. De proefnemingen en de nasporingen van de technische procédés eisen naast de nodige installaties een ruime documentatie. Laboratoria en bibliotheken worden dan ook in snel tempo uitgerust (9).

Naast de verbetering der traditionele cultures worden nieuwe teelten ingevoerd. Herhaaldelijk reeds wezen de bevoegde organen op het belang en zelfs

(7) A. DE BAUW, « Le nouveau décret cotonnier », in *Bulletin du Comité Colonial Congolais*, 7e jaar, n° 19, September 1947, blz. 74 en volg.

(8) Zie J. CLAESSENS, « L'*Inéac* », in *Rapports préparatoires au Congrès colonial national*, V^e zittijd, n° 22, 22 blz. L'*Inéac* geeft zeer gedetailleerde jaarverslagen uit.

(9) Over de laatste proefnemingen waaraan de *Inéac* meestal zijn medewerking verleent, zie de jaarverslagen en wetenschappelijke en technische uitgaven van het Instituut. Zie ook M. VANDEN ABBELE, « Le travail scientifique agricole au Congo belge pendant la guerre », in *Bulletin des Séances de l'Institut Royal Colonial Belge*, 1945, vol. XVI, n° 2, blz. 366-381. J. LEJEUNE, « La culture de la vigne dans notre Colonie », in *Servir*, 1943, n° 5, blz. 220-230. IDEM, « Le chérémolier, arbre fruitier intéressant pour les altitudes moyennes du Congo belge et du Ruanda-Urundi », *ibidem*, 1942, n° 4, blz. 173-176. V. DRACHOUSOFF, « L'avenir de l'agriculture indigène au Congo belge », in *Revue d'Agronomie coloniale* (Costermansstad), 1946, n° 6, blz. 11-45. L. KRASNIANSKY, « L'introduction des semences sélectionnées de paddy en milieu indigène dans la province de Stanleyville », in *Bulletin agricole du Congo belge*, XXXV, 1943, n°s 1-4, blz. 68-71. L. P., « La ramie », in *Bulletin agricole du Congo belge*, vol. XXXVI, 1945, n°s 1-4, blz. 128-133. L. THUREAUX, « Données expérimentales relatives à quelques plantes à essence cultivées ou spontanées du Katanga », *Bulletin des Séances de l'Institut Royal Colonial Belge*, XVIII, 1947, n° 1, blz. 332-353.

op de noodzakelijkheid een grotere verscheidenheid in de landbouw tot stand te brengen.

Die ontwikkeling veronderstelt een ruime distributie van zaad- en plantgoed. Elk jaar worden belangrijke hoeveelheden zaadgoed voor de plantages uitgereikt: veredelde koffie- en elaeiszaden, hévéas, rijst en andere zaden.

De toepassing en de verspreiding van de bekomen resultaten zijn normaal de taak van de Administratie. Daar het echter zijn nut heeft, dat de planters rechtstreeks gebruik maken van de wetenschappelijke proefnemingen, bieden de verscheidene *Inéac*-stations de grootste gastvrijheid aan al wie wenst de proefstations te bezoeken en zich de opgedane ervaring eigen te maken.

II — Organische structuur van de landbouw

Er is een duidelijk onderscheid tussen de landbouw der inlanders en die der ondernemingen. Voor de niet-ingewijde valt dat onderscheid op het eerste gezicht weinig op, daar de voornaamste voortbrengselen der beide sectoren grotelijks dezelfde zijn: koffie, elaeispalmbomen, hévéas.

Inlandse teelten

De inlandse landbouw verschaft de levensmiddelen om in de behoeften van de negerbevolking te voorzien (10) en werkt tevens voor de uitvoer. Hij stelt de inlanders in de gelegenheid voor eigen profijt, op eigen — individuele of gemeenschappelijke — grond, te produceren en streeft er naar een echte landbouwstand te vormen.

Gedurende de oorlog is de stabilisatie van de inlandse bevolking door middel van een vaste landbouwklasse meer dan ooit een noodzakelijkheid gebleken. Het actieprogramma dat na het einde der vijandelijkheden uitgewerkt werd, bevat dan ook een stel maatregelen die de aanpassing der dwangteelten aan de sociale noden en de verbetering van de productie en de afzetgebieden beogen (11).

Sedert lang werd de ontwikkeling van de verschillende teelten door de uitbreiding der struikcultures begunstigd. Deze zijn principieel meer winstgevend dan de éénjaarsteelten.

De arbeidsmethoden der inlandse bevolking verbeteren slechts langzaam wegens de moeilijke opvoe-

(10) Algemeen aanvaarde definitie, voorgesteld door O. LOUWERS, in « Notre politique coloniale », *Revue catholique des Idées et des Faits*, Brussel, n°s 41-42, Januari 1934.

(11) De methode der dwangteelten wordt als een der middelen beschouwd om de voeding van de inlander zowel kwantitatief als kwalitatief te verbeteren. Zij wordt o.m. in de katoencultuur toegepast.

De opgelegde katoencultuur is slechts een tijdelijke maatregel die in alle districten afgeschaft zal worden zodra de inlander in staat is door eigen middelen uitvoerkatoen te produceren. Die periode zal blijkbaar tamelijk lang moeten zijn wil men vermijden dat de inlander naar zijn primitieve bezigheden terugkere. Hiervoor raadplege men E.-L. PLAË, « Native agricultural policy and European agriculture in the Belgian Congo », *Journal of the Royal African Society*, Juli 1939, blz. 364. Over deze kwestie en over het weinig opvoedkundig karakter van deze tijdens de oorlog opgelegde teelten, zie DRACHOUSOFF, « L'avenir à l'agriculture industrielle au Congo belge », *Revue agricole coloniale* (Costermansstad), December 1946, n° 6.

ding (12), de uitgebreide behoefte aan materieel, lastdieren en meststoffen. Hier moet nog bijna alles gedaan worden (13).

De inlandse productie was niettemin uiterst belangrijk tijdens de oorlog. In 1946 bereikten de bebouwde oppervlakte voor de elaeïs 43.012 ha tegen 96.976 ha voor de Europese cultures, en die van de hevea 27.077 ha tegen 53.319 ha. De katoenbouw is bijna volledig in handen van de negers evenals die van padi, urena-lobata, punga, maniok, rijst, tarwe, soja en aardappelen.

Europese teelten

De Europese landbouw legt zich in hoofdzaak toe op de plantageteelt, waarvoor hij veredeld plant- en zaadgoed en moderne landbouwmethodes aanwendt; de hulp van een aanzienlijk aantal gesalarieerde inlanders is hiertoe onontbeerlijk.

Zijn voornaamste producten zijn de palmnoot, koffie, cacao, kina, thee, hévéa, aromatische planten, pyrethrum en vruchten.

De voorspoed in deze sector is aan de bedrijvigheid en de technische vooruitgang van de *Inéac* te danken.

Na de talrijke tegenslagen in het verleden lijdt het geen twijfel dat de oorlogsinspanning een der voornaamste factoren van de huidige welvaart der kolonials vormt. Hiermee dient dan ook rekening gehouden bij het onderzoek der toekomstmogelijkheden (14).

Het hoeft ook geen verwondering te wekken dat naarmate de inlanders er meer en meer in slagen de blanken in de waarde van hun producten nagevoeg te evenaren (15), sommige dezer Europeanen « de inlandse concurrentie » als een doorn in hun oog beschouwen, die hun eigen teelten zou kunnen in gevaar brengen.

(12) Het koloniaal Gouvernement bevordert het inlandse landbouwwonderwijs. Op dit ogenblik bestaan er drie middelbare landbouwscholen (vrij gesubsidieerd onderwijs) te Kisantu, te Bunya en te Kamponde. Bovendien wordt er voor al de lagen van de bevolking in de landelijke en lagere scholen praktisch landbouwwonderwijs gegeven; dank zij de medewerking der missies wordt het meer en meer verspreid. Cf. J.-J. DEHEYN, « L'enseignement de l'agriculture dans les écoles primaires et normales au Congo belge », *Bulletin agricole du Congo belge*, Maart-December 1940, blz. 3-38. Tevens zijn er landbouwstations opgericht, o.a. een te Kabari dat een opvoedende rol vervult en zich bezighoudt met de vermeerdering der goede graanvariëteiten; een ander te Blukwa dat hoofdzakelijk landbouwkolonisten vormt doch ook de inlanders voorlicht; een derde is gevestigd te Irumu dat sedert 1935 mobiele propaganda voert voor de grondbewerking met trekdiere. Naast deze proefstations van de *Inéac*, waarvan de opvoedende rol reeds werd onderstreept, worden in het station van Mont Hawa de praktische methodes ten behoeve van de inlanders uitgewerkt, terwijl twee katoenstations te Lubarika en te Gemana vergelijkende proefnemingen doen op de variëteiten en de methodes en eveneens een opvoedende taak vervullen. Het werk van particuliere zijde is van niet minder belang en hier wezen vooral de landbouwcentra van de Leuvense Universiteit vermeld. Zie V. ANTOINE, « Contribution des Centres agronomiques de l'Université de Louvain au Congo (*Cadulac*) à l'organisation du paysannat indigène », in *Bulletin agricole du Congo belge*, December 1939, blz. 682-695.

(13) G. MOELAERT, « Problèmes coloniaux de demain », *La Revue coloniale belge*, 1 November 1946, nr 26, blz. 263-266.

(14) N. LAUDE, « Problèmes coloniaux d'après-guerre », *Comptes rendus des Travaux de la Société d'Economie politique de Belgique*, Februari 1947, nr 166, blz. 10-11.

(15) Over de mogelijkheid tot opleiding van de inlanders die verre van een mythe is, zie V. GELDERS, « Un essai de

Deze gevoelens zijn ontstaan uit de vrees voor de toekomstige economische evolutie ofwel uit een bijzondere opvatting van het beschavingswerk.

Van economisch standpunt uit vullen beide sectoren elkaar aan en, verre van elkaar te benadelen, kunnen zij aan het Europees handelskolonaat enorme voordelen bieden die met de inlandse belangen verenigbaar zijn (16).

III — Evolutie van het bebouwde areaal (17)

Sedert de bezetting door Japan van de Maleise Archipel en Nederlands-Indië werden de beteelde oppervlakten aanzienlijk uitgebreid.

Tot dusver hadden de vóór-oorlogsplannen slechts weinig wijzigingen ondergaan. De levensmiddelen-teelten in de gewonterechtelijke centra voorzagen in de behoeften van de centra, de troepen en de industriële werkkrachten. Wat de uitvoerteelten betreft, hun verloren afzetgebieden in Europa werden vlug vervangen.

De cijfers van tabel II geven een beeld van het verloop der voornaamste teelten (Europese en inlandse samen).

Hieruit vloeit een eerste vaststelling voort: van 1936 tot 1946 steeg het areaal der hier beschouwde teelten van 574.258 ha tot 773.132 ha, zegge een vermeerdering van 34 pCt.

Die opgaande beweging is algemeen behalve voor katoen (306.513 ha in 1946 tegen 345.585 ha in 1939) en sisal (725 ha in 1946 tegen 872 ha in 1939).

Zij is buitengewoon gevoelig voor de producten van strategische betekenis: palmnoten (+ 79.645 ha), hévéas (+ 67.676 ha) en aardnoten (+ 67.764 ha van 1941 tot 1944).

De palmboom- en hévéasplantages besloegen in 1946 een areaal dat resp. 190 pCt. en 740 pCt. groter was dan dat van vóór 1940. Andere cultures, wier economisch belang niet zo groot is, kenden naar verhouding een even grote, zo niet grotere uitbreiding wegens hun intrinsieke waarde en de afsnoering van de traditionele markten: pyrethrum (+ 800 pCt.), kina (+ 920 pCt.), aromatische planten,

réforme agraire et rurale au Congo », in *Kongo-Overzee*, XII-XIII, 1946-1947, nr 2, blz. 88-102. R. GOINDING, « Aspecten van de economische en sociale politiek in Belgisch-Kongo », *ibidem*, blz. 65-67. L. BALLEGEER, « Pour une politique congolaise », in *Bulletin du Centre d'Etudes des Problèmes sociaux indigènes (CEPSI)*, 1946-1947, nr 4, blz. 8-13. L. DE LANNOY, « Cultures européennes au Congo belge », in *Rapports préliminaires au Congrès colonial national*, 1° zitting, nr 26, blz. 19. F. FALLON, « L'agriculture indigène », in *Rapport préliminaire au Congrès colonial national*, 1° zitting, nr 21, blz. 9.

(16) Zie F. FALLON, « L'agriculture indigène », in *Rapport préliminaire au Congrès colonial national*, 1° zitting, nr 21, blz. 9.

(17) Voor de landbouwtoestand aan de vooravond van de oorlog, zie M. VANDEN ABEELE, « L'agriculture congolaise », *Rapports préparatoires au Congrès colonial national*, 1° zitting, nr 23, 16 blz. M. GENON, « La culture du palmier élaïs et le Congo belge », *ibidem*, nr 24, 6 blz. M. DE WILDEMAN, « Paysannat indigène », *ibidem*, nr 25, 46 blz. E. LEPLAE, « Les cultures obligatoires en Afrique centrale », *ibidem*, nr 27, 18 blz. IDEM, « L'enseignement de l'agriculture aux enfants et aux adultes indigènes en Afrique centrale », *ibidem*, nr 27bis, 16 blz. M. LEYEN, « L'élevage », *ibidem*, nr 28, 16 blz. R. THOMAS, « Les forêts et l'exploitation forestière », nr 29, 27 blz. A. LANDEGHEM, « La culture cotonnière », *ibidem*, nr 37, 10 blz.

TABEL II

Beteelde oppervlakte
(Europese en inlandse samen)
(hectaren)

Bronnen: L. PÉTILLON, *Discours*, blz. 149 tot 151;
Rapport sur l'Administration de la Colonie du Congo belge;
Statistisch Jaarboek voor België en Belgisch-Kongo.
Bulletin mensuel de la Banque du Congo Belge.

	1939	1940	1941	1942	1943	1944	1945	1946
Palmbomen	97.877	105.310	117.173	126.405	135.178	139.511	159.666	167.522
Koffie	65.373	63.631	57.557	56.814	53.850	50.983	52.814	53.424
Katqen	345.585	355.650	352.220	363.918	344.208	344.298	307.273	306.513
Cacao	6.120	6.319	6.170	6.833	7.047	7.636	7.002	7.573
Hovea	10.720	14.918	19.727	39.467	63.400	72.728	78.590	79.396
Padi	45.615	60.571	77.335	94.580	121.842	103.962	120.179	128.237
Urena lobata	7.264	14.918	11.514	18.100	19.528	19.237	13.888	20.346
Sisal	872	508	547	484	619	733	734	725
Aromatische planten	330	213	489	556	589	615	822	1.269
Pyrethrum	328	468	437	522	726	899	1.510	2.618
Kina	285	407	506	594	826	1.262	1.659	2.626
Thee	177	182	211	225	287	305	387	429
Tabak	14	8	11	55	32	66	75	37
Rietsuiker	2.700	2.682	2.610	3.004	2.701	2.620	2.623	2.417
Aardnoten			99.346	167.246	185.661	157.110		

Opmerking: De statistieken betreffende de inlandse teelten in de bovenstaande cijfers opgenomen, hebben over het algemeen betrekking op de dwangteelten en het aantal tonnen door de plaatselijke handel verkocht, zodat zij een onvolledig beeld van de werkelijkheid geven.

hoofdzakelijk geranium en eucalyptus (+ 380 pCt.), thee (+240 pCt.), urena-lobata en punga (+280 pCt.).

Hieruit mag niet worden besloten dat die ontwikkeling steeds gunstig was. De Gouverneur-generaal Rijckmans zegde o.m. dat de toeneming van de productie van wilde rubber een even onvruchtbare economische inspanning was als het vervaardigen van munitie en ze slechts door de dringende noden van het ogenblik gerechtvaardigd was (18).

De naaste toekomst zal uitwijzen wat er met de overige cultures zal gebeuren die om dezelfde redenen werden uitgebreid. Ten gevolge van de buitenlandse concurrentie ging de rijstproductie vóór de oorlog sterk achteruit; ze kende evenwel een onverwachte opbloei door de oorlogsomstandigheden. Hetzelfde gebeurde met de kina- en pyrethrumproductie. De terugkeer naar de gewone toestanden zou nog heel wat tegenslagen kunnen bezorgen (19).

Niettemin biedt deze evolutie zekere voordelen. Vooreerst deed zij klaar uitschijnen welke de voorwaarden zijn waaronder Kongo een winstgevende concurrentie kan voeren en vervolgens bevorderde zij het wetenschappelijk onderzoek dank zij hetwelk de uiteindelijke benutting van landbouwproducten kon uitgebreid en hun bijproducten beter aangewend worden (20).

(18) *Etapes et jalons*, o. c., blz. 186.

(19) Zie: E. STOFFELS, « Le quinquina au Kivu et la guerre », in *La Revue coloniale belge*, 1946, n° 22, blz. 137-142. L. ADRIAENS, « De economische betekenis der vetstoffen en hun nieuwe afzetgebieden », in *Mededeelingen der Vlaamsche Chemische Vereeniging*, 1947, IXe jaargang, n° 8, blz. 196 en volg. P. VANDER LINDEN, « La crise du pyrèthre » in *La Revue coloniale belge*, n° 49, blz. 611-613.

(20) Behalve de publicaties hierboven aangegeven, zie ook: M. DE WILDEMAN, « A propos des pâtes papetières », in *Bulletin des Séances de l'Institut Royal Colonial Belge*, B. XVI, n° 3, blz. 619. G. TONDEUR, « Utilisation de la farine de graines de coton dans l'alimentation humaine au Congo belge », in *Bulletin agricole du Congo belge*, vol. XXXVIII, n° 1, 1947, blz. 3-5. G.-H. STARCK, « Le limba dans la fabrication des hélices

IV — Evolutie der belangrijkste inlandse teelten

Katoen (21)

Onder de inlandse teelten is die van het katoen de voornaamste. Reeds van 1914-1918 af op economisch plan ingericht, nam zij zodanig uitbreiding dat Kongo snel op weg is om de eerste plaats onder de katoenvoortbrengers van Midden-Afrika in te nemen (22).

In 1939 bereikte de oogst zaadkatoen 117.441 t tegen 127.488 t in 1938. Niettegenstaande deze achteruitgang bleef de productie boven die der voorgaande jaren; wat haar gewicht betreft stemde ze overeen met ca. 40 pCt. der Belgische behoeften in vredestijd. Zij scheen zelfs in weinig tijd te kunnen verdubbeld worden mits aangepaste propaganda, uitbreiding en geregelde controle der teelten en verbetering van de opbrengst door een geschikte selectie (23).

De oorlog stelde een brusk einde aan de vooruitgang, ten gevolge van de mobilisatie, de aanwervingen van landbouwers voor de mijnen, de nijverheid, de Landsverdediging, de aanstelling van een

d'avion », *Bulletin du Comptoir de vente des bois congolais*, Augustus 1947, n° 13. P. STAUER, « Matières tannantes du Congo belge », in *Bulletin d'Informations économiques*, April 1942. M. VANDEN ABEELE, « La culture du théier », *Bulletin agricole du Congo belge*, vol. XXXIII, 1942, n° 1, blz. 124-173. J. OPSOMER, « L'acclimatation au Congo belge », *Le Matériel colonial*, Januari 1940. L. L'HEUREUX, « Le Congo peut-il nous fournir les apprêts indispensables à notre industrie textile ? », in *Congo*, Januari 1940, blz. 1-8.

(21) Voor de vooruitgang van de teelt, zie *Bulletin trimestriel du Comité Cotonnier Congolais*, alsook de jaarverslagen van de « Compagnie Cotonnière Congolaise ».

(22) De geschiedenis van deze teelt vindt men in A. DE BAUW, « L'essor de la culture du coton en Afrique centrale », *Bulletin de la Société belge d'Etudes et d'Expansion*, Februari 1938, blz. 39-44. A. RAVET, « L'organisation de la culture cotonnière au Congo belge », *Bulletin trimestriel du Comité Cotonnier Congolais*, 1936, n° 1-2.

(23) Zie A. LANDEGHEM, Voorzitter van het Comité Cotonnier: « Production cotonnière au Congo » in *La Dépêche coloniale* van 21 October 1939.

TABEL III

Inlandse teelten — Oppervlakte

(hectaren)

Bronnen: *Statistisch Jaarboek voor België en Belgisch-Kongo.*
FÉLILLON, Discours.

	1938	1941	1942	1943	1944	1945	1946
<i>Graangewassen:</i>							
Mais.....	38.092	74.928	111.956	139.349	146.793		
Rijst.....		77.335	94.580	131.842	103.959	120.179	128.237
Negerkoren.....	67.290	4.255	4.682	5.426	3.887		
Andere graangewassen.....		41.018	52.800	54.138	49.102		
Totaal...	105.382	197.536	264.018	330.755	303.741		
<i>Zetmeelplanten:</i>							
Maniok (wortels).....	159.946	209.376	307.261	340.291	318.757		
Zoete pataten.....	17.011	43.827	34.077	39.154	62.861		
Aardappelen.....	1.000	2.225	4.401	2.254	1.047		
Totaal...	177.957	255.428	345.799	381.699	382.665		
<i>Groenten, vruchten en andere:</i>							
Bananen.....	100.091	115.862	59.994	64.846	44.357		
Erwten, bonen.....	33.439	30.005	58.684	73.710	84.369		
Aardnoten.....	99.144	98.958	166.970	185.509	156.908		
Sesam en soja.....	3.362	7.859	12.419	11.876	12.297		
Totaal...	236.036	252.684	297.977	335.981	297.971		
<i>Oliehoudende planten:</i>							
Elaeispalmbomen.....		26.335	31.507	34.897	38.015	41.069	43.012
<i>Grote teelten:</i>							
Groene Robustakoffie (a).....	1.508	2.998	2.998	2.533	2.284		
Groene Arabiakoffie (a).....	1.125						
Cacao (a).....	43	21	21	21	21		
Hevea.....		2.099	14.672	26.377	27.823	29.701	26.077
Niet gezuiverd katoen.....	359.334	352.220	345.735	380.918	328.559	307.273	306.513
Sisal, jute, enz.....	9.256	11.514	18.100	19.528	19.273	13.888	20.346
Kina.....	—	26	46	50	50		
Totaal...	371.266	366.779	366.900	403.057	378.010		

(a) Reeds opbrengende plantages.

ander deel bij de rubberoogst, en de uitbreiding der levensmiddelenteelten. In 1940 bedroeg het aantal planters 905.578 tegen nog slechts 775.210 ha in 1944 (24).

De gemiddelde jaarproductie (1940-1944) bleef om en bij de 125.130 t; het gebruik van uitgelezen zaad en de vooruitgang der teeltmethodes zijn hieraan niet vreemd.

In 1943 werd een katoen-pool opgericht. Om speculatie te vermijden werd de « Compagnie Cotonnière Congolaise » belast met de verkoop en de uitvoer van het geplukt katoen volgens de richtlijnen van een commissie, die door het Gouvernement-generaal ingesteld was. Begin 1946 trad een coöperatie, *Convenco* genaamd, in de plaats van het tijdens de oorlog opgericht orgaan.

De vergoeding van de producent, die vóór de oorlog op de gemiddelde verkoopprijs berekend was, werd sedertdien op nieuwe grondslagen vastgelegd. Nadat van de verkoopprijs de verhoogde douanetaxe en het deel der katoenmaatschappijen — zegge 15 pCt. — zijn afgetrokken, worden de ontvangen bedragen verdeeld tussen, enerzijds, de producenten en, anderzijds, de reserves tot spijzing van het Fonds voor wegebouw, toerusting, sociale werken, alsmede het Reservefonds van de katoenteelt. De verdeling der bedragen gebeurt onder toezicht van een comité van beheer.

Aldus werd een nieuwe katoenpolitiek uitgewerkt

waarvan het doel o.m. is de oprichting te begunstigen van een kader onafhankelijke landbouwers door middel van een sociaal programma en verbeterde werkmethodes. De katoenmaatschappijen vervulden nog slechts de rol van loonwerkondernemingen in uitvoering van het nieuw programma en hun bedrijvigheid werd van de nodige waarborgen omringd opdat de samenwerking van industriëlen en inlanders op gezonde basis zou geschieden. De wetgeving voorziet inderdaad administratief toezicht over de bedrijvigheid der producenten in afwachting dat inlandse coöperaties zelf de productie kunnen regelen.

Rubber

De heveasplantages, met een oppervlakte van 2.099 ha in 1941, bereikten in 1946 26.077 ha waarvan op dit ogenblik slechts een klein gedeelte opbrengt.

Het grootste deel van deze plantages werd aangeplant in het raam en de geest van een programma dat in 1938 ter studie genomen werd en de bedoeling heeft ze vooral in die streken aan te leggen waar de klimatologische voorwaarden gunstig zijn.

Van technisch standpunt uit leveren ze niet veel moeilijkheden op; ze werden aangelegd volgens een oude formule waarvan de toepassing tijdens de eerste teeltperiode onontbeerlijk blijkt. De Europese plantages die volgens moderne procédés ingericht zijn dienen als opleidingscentra voor de inlandse arbeiders.

(24) Zie *Verlag*, blz. 208.

Daar de nieuwe productie pas over enkele jaren mag verwacht worden en de vraag naar rubber sedert de sluiting der productiecentra van het Verre Oosten geweldig gestegen was, zag het Gouvernement-generaal zich verplicht wilde rubber te oogsten. Te dien einde werd in Maart 1942 een plan uitgewerkt. De daaropvolgende maand werd de Rubbercommissie opgericht, belast met het bepalen van de aankoop-, verkoop- en uitvoervoorwaarden, het toezicht over de voorraden en de inventaris der plantages.

De methodes voor de tap en de bewerking werden verbeterd en maatregelen getroffen waardoor de inlanders werden aangemoedigd en beschermd tegen het onwettig optreden van gewetenloze tussenhandelaars.

De hoeveelheid op de markt gebrachte wilde rubber steeg van ca. 2.000 t in 1942 tot 9.861 t in 1943 en 9.263 t in 1944.

Elaeïspalmbomen.

Daar het plantageprogramma voor veredelde palm-bomen niet de onmiddellijke aandacht vereiste, werd het slechts zeer ongeregeld uitgewerkt. Toch steeg de beteelde oppervlakte van 26.335 ha in 1941 tot 43.012 ha in 1946.

Deze teelt valt in de smaak van de inlandse landbouwer. Sprekend hiervoor is de vraag van een aanzienlijk aantal vrijwilligers, vooral in Mayumbe (25), om grotere plantages te mogen aanleggen dan toegelaten is.

Koffie

De inlandse koffieplantages, die sinds 1940 achteruitgingen, verbeterden sedertdien. Men ontmoet er in Kibali-Ituri, Sankuru, Maniéma, Kivu en Ruanda-Urundi.

Zij stoten op de tegenkanting van de Europese planters die beweren de gevolgen van de nalatigheid der inlanders te vrezen.

De voordelen die sommigen verwachten van een vereniging of samenwerking tussen de Europese eigenaar van een fabriek en een plantage en de negers uit de omringende dorpen (26) werden nog niet door afdoende ervaring bevestigd.

De Centrales voor Arabica- en Robustakoffie, wier bevoegdheid bij verordening van 15 October 1940 vastgelegd werd, regelden de koffieproductie en -markt. Thans oefenen ze alleen nog technische contrôle uit. Hun commerciële bevoegdheid ging over naar de Coöperatie voor verkoop van de Kongokoffie (December 1946) en de Coöperatie voor verkoop van Arabica-koffie uit Kivu (Juni 1947).

Vezelplanten

De vezelplantcultures, die zowat een twintigtal jaren her ingevoerd werden, gaven voldoening.

De voornaamste dezer teelten is deze van *urena-lobata*, een vezelsoort gelijkend op de Indische jute.

(25) *Verlag*, o. c., blz. 210.

(26) Zie: E. LEPLAE, *Les plantations de café au Congo belge*, Brussel, 1936, blz. 210.

Zij vindt gemakkelijk ingang want de inlanders gebruikten van oudsher de vezels van wilde planten voor het vervaardigen van hun vis- en jachtnetten.

Naast de *urena-lobata* waarvan de vezels van groot belang zijn voor de Belgische zakkenfabrieken, worden ook andere vezelsoorten verbouwd, nl. de *punga* (Kongolese jute) die uit de ontgonnen gronden spontaan opschiet (haar vezels worden eveneens in de zakkenfabrieken gebezigd doch zijn van mindere kwaliteit) en de *sisal agave* waarvan de vezels voor de fabricage van weefsels, zakken, koorden en touwen aangewend worden en die onder de oorlog in de gebieden van Midden-Afrika grote vooruitgang maakte.

De gezamenlijke oppervlakte dezer cultures bedroeg in 1946 20.346 ha tegen 9.256 ha in 1938.

Voedingsteelten

De voedingsteelten gingen merkbaar vooruit. De oppervlakte van de graangewassen steeg tussen 1938 en 1944 van 105.382 ha tot 303.741 ha, die der zetmeelplanten van 177.937 ha tot 382.665 ha, die van groenten, vruchten en andere voedingsproducten, zoals aardnoten, soja en sesam, van 236.036 ha tot 297.971 ha.

Vóór de oorlog ging bijna de gehele rijst-productie naar de industriële werkgevers voor het verbruik van de arbeiders en van de autochtone bevolking. Zij ging er op achteruit. De steun der landbouwdiensten die zich met het toezicht der teelten en de uitvoering der vergelijkende proefnemingen bezig hielden, bracht hier trouwens geen afdoende resultaten.

Doch daar de Kolonie zich verplicht zag voor haar eigen voeding in te staan, besloot de overheid de rijst op de lijst der dwangteelten te plaatsen. De padi-productie steeg van 53.302 t in 1942 tot 79.500 t in 1944. Daarvan werd een groot gedeelte uitgevoerd, en wel ongeveer het zevende deel in 1945. De Rijstcommissie, in 1942 ingesteld om de teelt te bevorderen en toezicht te houden over verkoop en prijzen, werd reeds in October 1944 opgeheven.

De maïssteelt, die reeds vóór de oorlog zowat overal in de Kolonie ingevoerd was, zag haar oppervlakte uitbreiden van 38.092 ha in 1938 tot 146.793 ha in 1944. De provincie Lusambo is de voornaamste voortbrenger van uitvoermaïs. In genoemde provincie werkt een station o.m. aan de verbreiding van de veredelde maïssoorten. De beoogde resultaten werden merkkelijk overtroffen.

Een groot deel van de productie gaat naar het lokaal verbruik en de regionale handel, die de koloniale meelfabrieken en de arbeiders in de industrie voorziet.

De met *aardnoten* bebouwde oppervlakte — tussen 1937 en 1941 gestabiliseerd (27) — besloeg 156.908 ha

(27) R. VANDENPUT, « La culture de l'arachide au Congo belge », in *Bulletin de l'Office colonial*, Juli 1939, blz. 493.

in 1944 tegen ca. 100.000 ha vóór de oorlog. Een oordeelkundige keus der gronden en de verbetering der productiemethodes waren de voornaamste factoren van vooruitgang dezer teelten.

De inlanders produceren daarenboven *maniok*, *aardappelen*, *tarwe* en *soja*.

Hun *aardappelen* vinden een gemakkelijke afzet op de plaatselijke markten.

De *tarweteelt*, gelocaliseerd in de provincie Elisabethstad, in het district Kivu en op de hoogvlakten van de Marungu, verbeterde dermate dat bloem van

hogere kwaliteit kon worden voortgebracht en zelfs voor het Europees verbruik kan dienen. In sommige streken ligt tarwe voortaan aan de basis van de inlandse voeding.

De voedings- zowel als nijverheidsteelten zoals bv. kina, werden verder door de overheid aangemoedigd evenals die van de moerbezieboom waardoor de zijde-teelt bij de inlanders ingang vond (28).

(28) Zie: « Une industrie nouvelle au Congo belge: la sériciculture », in *La Revue coloniale belge*, 1947, n° 45, blz. 491-492.

TABEL IV

Europese teelten — Oppervlakte

(hectaren)

Bronnen: L. PÉTILLON, *Discours*.
Statistisch Jaarboek voor België en Belgisch-Kongo.

	1938	1941	1942	1943	1944	1945	1946
<i>Graangewassen :</i>							
Mais	2.956	3.007	1.622	1.835	2.719		
Rijst	74	1.163	59	64	147		
Totaal...	3.030	4.170	1.681	1.899	2.866		
<i>Zetmeelplanten :</i>							
Maniok (wortels).....	2.279	3.247	3.604	3.695	4.161		
Zoete pataten	1.343	1.391	969	771	612		
Aardappelen.....	183	230	149	133	135		
Totaal...	3.805	4.868	4.722	4.599	4.908		
<i>Groenten, vruchten en andere :</i>							
Bananen	2.063	2.865	2.772	2.934	3.581		
Erwten, bonen	1.064	1.407	276	289	626		
Diverse groententeelten	317	401	367	518	382		
Suikerriet	2.535	2.770	3.080	2.765	2.686	2.623	2.417
Aardnoten	182	388	276	152	202		
Totaal...	6.161	7.831	6.771	6.658	7.477		
<i>Oliehoudende planten :</i>							
Palmbomen	—	90.853	94.898	100.281	101.496	118.597	124.510
<i>Grote teelten :</i>							
Groene Robustakoffie (a)	35.241	38.040	38.621	38.372	37.595	36.387	37.848
Groene Arabiakoffie (a)	16.645	13.098	12.904	11.178	11.104	11.142	10.810
Cacao (a)	4.898	4.610	4.621	4.971	5.182	4.830	4.917
Rubber (a)	5.242	6.213	6.978	7.183	9.438	12.901	15.390
Niet gezuiverd katoen.....	816	144	233	269	241		
Sisal, jute, enz.....	1.260	564	484	635	750	734	725
Thee	70	211	225	287	305	387	429
Kina	—	506	594	826	1.262	1.659	2.626
Pyrothrum	—	437	522	726	899	1.510	2.618
Totaal...	64.172	63.823	65.182	64.447	67.202		

(a) Opbrengende plantages.

V — Evolutie der voornaamste Europese teelten

1. *Blacis-palmbomen*

De oppervlakte dezer plantages wordt thans op 96.000 ha geraamd, waarvan reeds ca. 65.000 ha opbrengen. Vóór de oorlog besloegen de natuurlijke palmbossen slechts ca. 27.000 ha, wat vooral te wijten is aan de beperkte opbrengst en hun weinig economische aanleg.

De oorlogsbehoeften en de hoge prijzen schakelden de invloed dier factoren uit.

De productie van oliehoudende planten vond baat bij de verminderde Aziatische uitvoer en het algemeen gebrek aan olie en vetstoffen zowel tijdens als sedert de oorlogsjaren.

Bij verordening van 15 October 1947, werd een Commissie voor oliehoudende planten ingesteld en een nieuwe regeling voor de handel in deze producten uitgevaardigd. In tegenstelling met de vóór-oorlogse periode, toen Kongo afzetgebieden zocht — te dien einde werd de Palmoliecommissie en de Aardnotencommissie opgericht — is de buitenlandse vraag

zo groot geworden, dat de bevoegdheid dezer organen tot de contrôle over de uitvoer moest uitgebreid worden. De nieuwe Commissie heeft een adviserende bevoegdheid; ze verstrekt inlichtingen nopens de productie, de binnenlandse verdeling en de uitvoer.

2. Rubber

Reeds vóór 1940 trok de uitbreiding van de rubberplantages ten zeerste de aandacht van de maatschappijen en de planters, voor wie een tweede teelt de risico's van een enkelvoudige cultuur natuurlijk verminderde. Bij de behandeling van hevealatex moeten trouwens geen kostelijke machines gebruikt worden.

Het grootste gedeelte der plantages is met materiaal van de *Inéac* ingericht en omvat plantgoed met hoog rendement. De opbrengende oppervlakte steeg van 5.242 ha in 1938 tot 15.390 ha in 1946.

Reeds in de loop van 1939 werd de aanleg van grote plantages voorgenomen. De Koloniale Raad had namelijk een overeenkomst goedgekeurd, waarbij 20.000 ha uit te kiezen in de provincie Tshuata, in voorlopig bezit zouden afgestaan worden. Het was een eerste stap om de achterstand van Kongo op dat gebied goed te maken. Dank zij de veredelingswerken waren de technische voorwaarden tot het inrichten van nieuwe plantages kort nadien verwezenlijkt.

De vooruitgang sedert 1940 is opmerkelijk. De nieuwe uitbreiding bevat ettelijke honderden hectaren met een zeer grote dichtheid (tot 2.500 planten per ha).

3. Koffie

De vooruitgang der koffieplantages, vooral wat hun hoedanigheid betreft, is dermate belangrijk en ononderbroken, dat buitenlandse waarnemers ze tot voorbeeld namen voor gelijkaardige teelten in meer geëvolueerde kolonies (29).

Daar het Gouvernement verbood er nieuwe aan te leggen, blijft de beteelde oppervlakte stabiel. Sommige cultures werden wegens hun geringe opbrengst uitgeschakeld.

De Bureau's der Arabica- en Robustakoffie zetten hun toezicht en leiding inzake kwaliteitsverbetering voort.

In 1946 werd een verkoopkantoor voor koffie opgericht, *Cafécongo* genoemd, ten einde de uitvoer van Robustakoffie te stimuleren. Hierdoor verloor de dienst die voor de verkoop en de contrôle van de koffie instond, zijn bevoegdheden te dezer zake.

4. Thee

De proefnemingen met theeplantages op de hoogtestations van Kivu en het Masisigrondgebied werden met welslagen bekroond. De beteelde oppervlakte

(29) HILLE RIS LAMBERS, « Indrukken van de koffiecultuur in Oost- en Midden-Afrika », in *De Bergcultures*, 30 December 1939, blz. 1800-1810.

steeg van 70 ha in 1939 tot 429 ha in 1946. De opbrengst wordt in vijf fabrieken bewerkt.

5. Cacao

Onder de oorlog kon cacao alleen in Zuid-Afrika afgezet worden. Gelet op de lage prijzen werden geen opmerkelijke resultaten verkregen. Tot einde 1947 bleef de cacaohandel het monopolie van de Verenigde Uitvoerdiensden. De contrôle van de uitvoer berust bij de Vereniging der Cacaoplanters van Kongo.

De huidige productie wordt op 1.500 t geraamd.

6. Kinabast

Terwijl Kongo er vóór de oorlog naar streefde kina voor eigen gebruik te produceren, kan hij er thans uitvoeren. Toch blijft het binnenlands verbruik zeer groot; het zal verder toenemen naarmate de systematische campagne voor de kinabehandeling van de inlanders meer algemeen wordt uitgebreid. De plantages die in 1936 op industriële basis aangeplant werden, beslaan thans meer dan 2.600 ha (30).

Tijdens de oorlog richtte de *Congokina-régie* te Costermansstad een fabriek op voor bewerking van de bast en de toebereiding der zouten. Sedertdien werd het Kinabureau en de Régie door een Coöperatie van Planters met deelneming en onder toezicht van het Gouvernement-generaal overgenomen (31).

De toekomst van de kinacultuur staat natuurlijk in verband met de productie van Nederlands-Indië, die vóór de oorlog het monopolium er van bezat. Er dient evenwel rekening gehouden met het feit dat de plantages door de Verenigde Staten in Midden-Amerika aangelegd, opgeruimd worden en die op de Philippijnen zware verliezen ondergingen.

7. Pyrethrum

De voortbrenging van pyrethrum ging er in elk opzicht merkbaar op vooruit. De oppervlakte besloeg 2.618 ha in 1946 tegen 326 ha in 1939.

Het Pyrethrubureau oefende een gelijkaardige bedrijvigheid uit als de koffiebureau's. Sedert de oorlog heeft het evenals dit voor kina zijn handelsrol prijsgegeven : deze werd door een Coöperatie van planters overgenomen.

De toekomst van deze teelt evenals die van derris (32) wekt bezorgdheid omdat het pyrethrum niettegenstaande zijn doeltreffendheid en zijn hogere waarde in zekere opzichten niet het directe effect van de D.D.T. bezit (33).

(30) R. THOMAS, « Introduction et culture des quinquinas au Congo belge et spécialement au Kivu », in *Annales de Gembloux*, Februari 1940, blz. 41 tot 62. « La culture du quinquina au Kivu », in *Agriculture et élevage au Congo belge*, October 1939, blz. 150.

(31) E. STOFFELS, « Le quinquina au Kivu et la guerre », in *La Revue coloniale belge*, 12 September 1946, n° 22, blz. 127-142.

(32) Zie : « Derris et Congocarpus (nouveaux insecticides) », in *Bulletin agricole du Congo belge*, XXXIV, 1943, n° 1-2, blz. 259-260.

(33) TONDEUR, « Perspectives d'avenir pour le marché du pyrèthre », in *Bulletin agricole du Congo belge*, XXXVIII, n° 3, September 1947, blz. 607-661.

8. Aromatische planten

De productie van kruiden nam verder uitbreiding. Naast de verschillende citrussoorten bestaan er nog andere planten die essence voor de parfumeriefabrieken en de bereiding van insectendodende middelen voortbrengen.

De voornaamste teelt is die van geranium-rosat, die ter plaatse gedistilleerd wordt; doch ook hier baart de toekomst zorgen (34).

In Kivu, Ituri, de provincie Costermansstad, worden proefnemingen gedaan met de teelt van lemon-grass, vetyverplanten, munt, patchouli, palma-rosa, melisse en lavendel.

9. Fruitteelt

De fruitteelt bestrijkt een steeds grotere oppervlakte. Opper-Katanga bv. telde in 1939 reeds meer dan vijftig boomgaarden van citrusvruchten, appelen, perziken en andere vruchten uit de Unie van Zuid-Afrika ingevoerd en in de boomkwekerijen van het Speciaal Comité gekweekt.

Bepaalde teelten, o.a. van bananen, zijn voor de uitvoer bestemd. In 1944 besloegen de bananenplantages 3.581 ha tegen 2.063 ha in 1939. Tijdens de oorlog lag de uitvoer nagenoeg stil.

De citrusplantages breidden zich uit. In 1938 besloegen zij 74 ha in de gebieden van de beneden-stroom en de watervallen; thans overtreffen zij 500 ha, en brengen o.m. voort: sinaasappelen, mandarijnen, pompelmoezen en citroenen.

Wegens de disparate aard van deze teelten, wordt

(34) Zie G. GOETHALS, « De geranium-olie van Belgisch-Kongo », in *Bulletin agricole du Congo belge*, XXXIII, 1942, n° 1, blz. 106-125.

het wenselijk geacht een gecoördineerd productieplan uit te werken.

De ananasvrucht trekt eveneens de aandacht van de uitvoerders.

Kongo bezit nog menig andere vrucht die enkel in het binnenland verbruikt wordt maar evengoed uitgevoerd of bij het vervaardigen van jam en olie-extracten voor parfumerie, banketbakkerij en stokerij zou kunnen aangewend worden. Bemoedigende resultaten werden te dien aanzien in Katanga en Kivu bereikt (35).

10. Tabak

De tabaksuitvoer, die reeds vóór 1914 werd ondernomen en vóór de tweede wereldoorlog door een vereniging van Belgische handelaars en het « Comité Spécial du Katanga » werd uitgebreid, is thans het experimentele stadium voorbij. Sedert 1946 werden enkele tonnen in België ingevoerd; het resultaat schijnt gunstig te zijn. De voortbrengers, gesterkt door de ervaring tijdens de vijandelijkheden opgedaan, zijn dan ook voornemens de teelt uit te breiden en haar in de immigratieplannen der Europese kolonisten te doen inschakelen (36).

VI — Vee teelt

In de loop van de besproken periode, ging de vee teelt zowel in de Europese als in de inlandse sector vooruit. Niettegenstaande het aantal slachtingen veel groter was dan in het jaar 1939, nam de veestapel nog toe (tabel v).

(35) Zie R. VANDENPUT, *Notes sur les principales cultures du Congo belge*, Brussel, 1939, blz. 125-151.

(36) *Bulletin de la Banque du Congo Belge*, April 1947, blz. 51 en Juni 1947, blz. 49.

TABEL v

Vee teelt — Veestapel

Bron: L. PÉTILLON, *Discours*.

	Europees		Inlands		Totaal	
	1939	1946	1939	1946	1939	1946
Runderen	157.885	212.067	251.734	297.934	409.619	510.001
Varkens	12.772	26.282	141.132	188.693	153.904	214.975
Schape en geiten	9.109	18.373	583.721	1.097.084	592.830	1.115.457
Paarden	638	1.183	—	—	638	1.183
Ezels	514	1.111	—	—	514	1.111

Zowat overal in Kongo werd bij de inlanders een campagne gevoerd met het oog op de invoering van rationele methodes voor rasveredeling en de voortbrenging van runderen. Dergelijke teelten vormen een waardevolle bron van inkomsten en hun sociale gevolgen zijn uiterst nuttig voor de landbouwbevolking.

De Europese vee teelt legde zich van haar kant vooral toe op slachtrunderen, bestemd voor de blanke

centra. Op het einde van de oorlog werd de productie op ca. 6.851 t vlees, 1.739 t melk, 333 t boter en 215 t kaas geraamd. Toentertijd volstond zij nagenoeg om de behoeften van een gerantsoeneerde levensmiddelenvoorziening te dekken (37).

(37) PÉTILLON, o. c., blz. 154. Zie ook « L'élevage du bétail au Congo belge », in *Bulletin hebdomadaire de l'Association des Intérêts coloniaux belges*, 15 Juni 1946, n° 1077, blz. 115.

Over het algemeen is het aantal stuks per ha veel kleiner in Kongo dan in onze streken. Het vee dwaalt er het ganse jaar rond op onmetelijke uitgestrektheden en de zeer speciale meteorologische voorwaarden van gindse streken, alsmede de opeenvolging van droge en vochtige seizoenen, verzwakken de vee-stapel (38).

VII — Bosbouw (39)

Het is bekend dat de bosbouw gehinderd wordt door de uiterst complexe en kwetsbare toestand van het equatoriale woud en zijn betrekkelijke armoede. Gemiddeld levert het 300 m³ hout per ha op tegen 750 à 800 m³ per ha voor sommige Belgische of Franse volwassen loofbomen en 2.500 m³ per ha harsrijk hout in Noord-Amerika (40).

Een andere hinderpaal vormt de trage uitwerking van de bosbouwpolitiek zoals trouwens overal elders in Afrika. Thans moet nog de inventaris van het bosdomein en de documentatie betreffende de woudsoorten opgemaakt worden, alsook de bestemming der gronden hetzij voor bosland, hetzij voor akkerland worden vastgesteld. De *Inéac* en het Landbouwinstituut te Gemblours werken in die richting.

De eigenlijke bosontginning kende sedert een twintigtal jaren enige vooruitgang; tijdens die periode bedroeg de ontginning 1.250.000 ha. Thans bestaan er, volgens R. Thomas, een twintigtal grote zagerijen, waarvan de helft voor de uitvoer werkt. In de loop van 1937 zou de productie 5 miljoen m³ brandhout, 160.000 m³ timmerhout, 15.000 m³ staken, rondhout en mijnhout hebben bedragen. In 1938 werden 55.006 t gehakt ruwhout uitgevoerd en 50.000 t in 1939.

Onder de oorlog steeg de productie van 76.500 m³ in 1939 tot 175.000 m³ in 1944 en ook de kwaliteit verbeterde.

Sedert het einde der vijandelijkheden is de uitvoer weer sterk toegenomen. Van 19.478 t in 1940 en maximum 31.656 t in 1943, steeg hij tot 47.055 t in 1945, 77.000 t in 1946 en 102.000 t in 1947.

IV

MIJNBOUW EN NIJVERHEID

Evenals in vele andere koloniën, berustte het Kongolees bedrijfsleven, gedurende zeer lange tijd, op de ontginning van de edelste en de gemakkelijkst bereikbare metalen. Wel is waar hebben de meeste Kongolese producties thans nog betrekking op de

(38) O. DERAMÉE, « La quotité du cheptel à l'hectare », in *Bulletin agricole du Congo belge*, XXXVIII, n° 2, Juni 1947, blz. 385.

(39) Naar raming zijn 48 à 53,5 pCt. van de oppervlakte van Kongo met bossen van het equatoriale type bedekt.

(40) Zie R. THOMAS, « Les forêts et l'exploitation forestière », *Rapports préparatoires au Congrès Colonial National*, V^e zitting, n° 20, 27 blz. « Les forêts et l'exploitation forestière au Congo: le déboisement, l'érosion et le reboisement » in *Bulletin agricole du Congo belge*, vol. XXXII, 1941, n° 1, blz. 91-111.

voortbrenging van goud, zilver, platina, diamant, tin, zink, de zgn. zeldzame mineralen.

Nochtans tekende zich sedert enkele jaren een nieuwe cyclus af en wel die van de ijzer- en koper-nijverheid. Thans bekleedt de koperproductie de eerste plaats, terwijl die van ijzer ternauwernood werd ter hand genomen; Kongo bezit evenwel belangrijke lagen ijzersuperoxyden en hematiet.

Hoewel hulpstoffen dienen ingevoerd die ter plaatse ontbreken — met name cokes voor de verwerking der ertsen — en het onderzoek over de economische voorwaarden der nieuwe productietakken en de systematische organisatie van een veelzijdige productie-economie nog niet beëindigd is, mag toch de toekomst hoopvol worden te gemoet gezien (1).

De oorlog bevorderde deze evolutie daar over het algemeen de exploitatiemogelijkheden in de mijnbouw beter werden benuttigd en aan de verwerkende ondernemingen een aanzienlijke uitbreiding kon worden gegeven (2).

I — MIJNBOUW

1. Algemeen overzicht

De kort vóór de oorlog uitgevaardigde nieuwe mijnwetgeving trad voor het gehele grondgebied in werking op 1 Januari 1938 (3). Zij behoort thans tot het gemene recht. Zij berust op het grondbeginsel dat het Koloniaal Gouvernement nog alleen de mijnontginning toelaat in zoverre de ontginning de zekerheid heeft in de streek of elders de nodige inlandse werkkrachten te vinden.

Sinds de invoering van het nieuwe régime werden een groot aantal concessies, ontginnings- en prospectievergunningen verleend. Nochtans verminderden deze aanvragen sedert 1940. Alle beschikbare krachten werden aangewend voor de exploitatie der bestaande mijnen en niet meer voor prospectie van nieuwe ertslagen, behalve in zoverre zulks voor de oorlogsbehoeften vereist was (4).

Alleen voor het mijngebied van de Kolonie werden in 1939 76 ontginningsvergunningen verleend, 48 in 1940, 59 in 1941, 42 in 1942, 12 in 1943 en het jaar daarna 17. Voor het mijngebied van de « Compagnie des Chemins de fer du Congo Supérieur aux Grands

(1) Zie in dit verband M. CAMUS, « La question minière et industrielle », in *Comptes rendus des Travaux de la Société d'Economie politique*, November 1939, blz. 11-15.

(2) Voor de toestand in de mijnbouw en in de andere Kongolese bedrijfstakken aan de vooravond der vijandelijkheden, c.f.: A.-S. GÉRARD, « L'industrie », *Rapports du Congrès Colonial National*, V^e zitting, n° 32, 15 blz. J. RELECOM, « Les industries minières », *ibidem*, n° 33, 12 blz.

(3) Zie het extra-nummer betreffende de « Economische toestand van België in 1938 », blz. 287; zie ook het *Jaarverslag over het bestuur van Belgisch-Kongo*, 1937, blz. 149, en het verslag van 1938, blz. 157. Voor een algemeen overzicht van de nieuwe mijnwetgeving, c.f. G. VAN DER KERKEN, *La politique coloniale belge*, Antwerpen, Ed. Zaire, 1943, blz. 177 en vlg.

(4) Het aantal algemene of speciale vergunningen voor prospectie vertoende volgend verloop: voor het gezamenlijk gebied van de Kolonie, het « Comité Spécial du Katanga », la « Compagnie des Chemins de fer du Congo Supérieur aux Grands Lacs »: 1.663 in 1939, 1.568 in 1940, 1.198 in 1941, 202 in 1942, 121 in 1943 en 157 in 1944.

TABEL VI

Mijnbouw

Bronnen: *Statistisch Jaarboek voor België en Belgisch-Kongo.*
PÉTILLON, Discours, o. c. Bijlage;
Agence économique et financière.

Producten	Eenheids- maat	1939	1940	1941	1942	1943	1944	1945	1946	1947
Ruw hout	kilogrammen	17.380	18.620	18.670	17.075	15.000	12.250	11.915	10.895	
IJzer	kilogrammen								1.241	
Koper	tonnen	122.649	148.804	162.167	165.940	156.850	165.484	160.211	143.885	150.800
Industriediamant	duiz. karaten	7.841.487	8.870.143	5.188.310	5.402.458	4.549.713	7.144.552	9.927.259	5.666.353	
Sierdiamant	karaten	818.679	732.694	677.446	615.778	332.029	388.814	458.696	367.099	
Tinsteen	tonnen	12.450	17.310	22.228	22.231	24.025	23.790	24.061	24.095	
Tantalium-columbiet	tonnen	164	268	208	127	151	294	198	168	
Wolframiet	tonnen	65	35	105	270	244	370	434	390	
Tin	tonnen	2.755	7.958	12.008	14.157	11.979	10.753	8.667	3.590	
Steenkool	tonnen	26.800	23.500	30.500	43.300	69.000	49.000	50.348	101.901	
Kobalt	tonnen	1.040	2.480	2.050	1.800	4.800	4.454	7.249	2.273	
Ruw-zinkconcentraten	tonnen	19.617	21.115	29.122	16.650	40.872	31.030	47.387	67.024	
Geroosterd-zinkconcentraten	tonnen	12.524	15.801	20.475	20.254	21.678	21.766	22.176	21.761	
Cadmium	kilogrammen			3.086	27.000	23.094	21.544	18.213	16.571	
Lood	tonnen	5.926	1.554	387	1.178	971	1.266			
Zilver	tonnen	72	110	108	122	97	85	129	157	
Mangaan	tonnen	2.600	9.699	25.300	13.900	17.413	2.983			

Lacs africains », werden in 1939 96 ontginningsvergunningen en in de daaropvolgende vijf jaar, 376 vergunningen afgeleverd. Voor het mijngebied van het « Comité Spécial du Katanga » waren de cijfers resp. 24 in 1939 en 12 in de volgende periode. Het « Comité National du Kivu » verkreeg 6 ontginningsvergunningen in 1939 en 23 nadien.

Een fundamentele vooruitgang van de productie is niet alleen afhankelijk van een verhoging der productiviteit, doch ook van het aantal mijnen en groeven. In 1939 waren er 130 mijnen in bedrijf. Dit aantal steeg tot 262 in 1943. In het daaraan volgende jaar waren er nog slechts 213 in werking.

Het meest talrijk zijn de goud- en diamantmijnen. In 1939 waren van eerstgenoemde 36 en van laatstgenoemde mijnen 58 in bedrijf. In hetzelfde jaar telde men 20 tin-, 10 koper-, 3 kobalt-, 2 ijzer-, 1 radium-, 1 steenkool- en 2 zoutmijnen. Bovendien bestonden er 21 kalk-, 17 zand-, 16 balast- en steen-, 9 bloksteen-, 7 grintgroeven, 1 gips- en 1 quartzietgroeve (5).

In 1944 telde Kongo 37 goud-, 34 diamant-, 36 tin-, 12 koper-, 5 kobalt-, 2 ijzer-, 1 steenkool- en 8 zoutmijnen. Daarenboven bestonden er, luidens de officiële tellingen (6), 76 « overige » mijnen tegen 1 in 1939. Laatstgenoemde groep omvat de mijnen die van strategische betekenis zijn en waaromtrent weinig officiële gegevens worden verstrekt.

De aangroei van het aantal bedrijven gaat meestal gepaard met een verbetering der arbeidsmethodes. Deze laatste komt tot uiting in een betere kennis van de ertslagen (7), van hun ontstaan en hun onderling verband, alsmede in de aanwending van geëigende exploitatiemiddelen, in een geleidelijke overgang van de openlucht-ontginning naar het ondergrondse bedrijf en in een steeds grotere aanwending van machines en van nieuwe methodes voor het wassen en

verwerken van het erts. Aldus konden over het algemeen betrekkelijk arme ertslagen renderend worden ontgonnen, het minimum-ertsgehalte worden verlaagd en de exploitatieduur der lagen verlengd (8).

Dit streven naar verbetering, dat tot 1941 aanzienlijke resultaten opleverde, werd ten gevolge van de oorlog niet meer zo krachtadig voortgezet, daar de ertslagen op een te intensieve en zelfs destructieve wijze werden ontgonnen.

Evenals voor de landbouw werd het productieprogramma dat vóór de vijandelijkheden was uitgewerkt, niet meer nageleefd.

Van het Moederland afgesneden en gedwongen voor de voorraad te werken, bevorderde Kongo aanvankelijk de goudproductie ten einde zich de nodige deviezen te verschaffen. Een verordening van 10 Maart 1941 voorzag de verplichte levering aan het Koloniaal Gouvernement.

Doch zodra de eerste oorlogsovereenkomsten tussen België en Engeland bij het begin van 1941 waren afgesloten, werd de goudwinning op het achterplan verdrongen ten behoeve van een grotere productie van strategisch belangrijke delfstoffen.

Naarmate de Geallieerden meer koloniale grondgebieden verloren, ging de bedrijvigheid van de mijnbouw vooruit.

Nieuwe opsporingen werden ondernomen met het oog op de ontginning van ertsen, waaraan de meest dringende behoefte bestond: tin, wolfram, tantaliet, iridium, yttrium, lanthaan, radioactieve delfstoffen waaronder inzonderheid uranium.

De vooruitgang op dit gebied werd aanvankelijk door een gebrek aan nieuw materieel verhinderd. Doch zoals de productiecijfers van tabel I het aantonen, werden de meeste moeilijkheden spoedig overwonnen.

Onder de drang der omstandigheden verbeterden de uitrusting en de techniek in tal van mijnbedrijven.

(5) Zie de telling van de mijnen en groeven in het *Jaarverslag over het Bestuur van Belgisch-Kongo in 1939*, Brussel, 1939, blz. 167.

(6) *Jaarverslag over het Bestuur van Belgisch-Kongo in 1939-1944*, Brussel, 1947, blz. 189.

(7) C.f. F. VAN DER LINDEN, « Vers un inventaire géologique du Congo », in *La Revue coloniale belge*, n° 84, 1 Januari 1948, blz. 10-18.

(8) Zie hieromtrent de verklaringen van M. E. POLINARD, Hoofd van de Geologische Dienst der « Société Internationale Forestière et Minière du Congo » (*Bulletin d'Information de la Compagnie du Congo pour le Commerce et l'Industrie*, 31 Januari 1940).

Hetzelfde verschijnsel als tijdens de eerste wereldoorlog deed zich voor, doch ditmaal op een veel ruimere schaal.

Ten einde te voorzien in het verlies der in België gelegen ondernemingen voor raffinage en verwerking der ertsen, werden smelterijen ter plaatse opgericht alsmede bijbehorende raffineerinstallaties. De bewerkingen die in Afrika zelf niet konden plaats hebben, werden in de Verenigde Staten uitgevoerd tot op het tijdstip dat ze opnieuw door België konden worden overgenomen.

Ten einde te voorzien in het tekort aan werkrachten, werd de machinale inrichting ver doorgedreven. In sommige bedrijven, waaronder wij inzonderheid de koperondernemingen vernoemen, die sedert lang aan de spits staan van de technische vooruitgang, kan de materiële uitrusting de vergelijking doorstaan met de meest moderne Amerikaanse inrichtingen.

Wegens de vermindering van het technisch en gespecialiseerd personeel zag de overheid er zich toe genoodzaakt in zekere mate direct toezicht op de productie uit te oefenen. Het kwam er op aan gespecialiseerde werkrachten zo spoedig mogelijk naar de sleutelindustriën te leiden. Dit was de taak der Directie der Oorlogsmijnbouwproductie. Dit orgaan werd gemachtigd aan de ingenieurs van de openbare zowel als van de particuliere bedrijven, de meest dringende werkzaamheden op te leggen en er zorg voor te dragen dat de bestaande outillage en uitrusting gemeenschappelijk door zoveel producenten als nodig was, werden benuttigd.

2. Overzicht van de productie in de belangrijkste nijverheidsstakken

Goud

De goudwinning werd tot 1941 tot een maximum opgevoerd. Aan deze intensieve productie kwam evenwel een einde toen de leen- en pachtwet tot stand kwam en particuliere overeenkomsten tussen Kongo en de Geallieerden werden afgesloten.

De enige beperking die tot dusver aan de goudextractie was gesteld, betrof de handhaving van de exploitatiemogelijkheid der ertslagen (9). Men meende de productie met 15 pCt. te kunnen verhogen zonder invoer van nieuw materieel. Dit was evenwel niet het geval. De productie, in 1941, ging slechts met 7,2 pCt. het peil van 1939 te boven. Sindsdien liep ze snel terug en bedroeg in 1946 nog slechts 10.895 t.

De productie van de gemakkelijkst ontginbare alluviale lagen bleef het meest belangrijk. Doch de exploitatie van de primaire lagen waarmee vóór de oorlog pas een aanvang werd gemaakt — behalve in Kilo-Moto waar de eerste fabriek voor het stampen

in 1920 te Nigé werd opgericht — maakte verdere vooruitgang.

Ongetwijfeld kon door de ontdekking van ontbindingslagen met hoog gewicht, de bedrijvigheid van Kilo-Moto worden verhoogd.

Het aantal smelterijen vermeerderde van 9 in 1939 tot 13 in 1944.

Sinds 1 Mei 1940 werd de productie naar Germiston (Zuid-Afrika) voor raffinage verzonden; sedert 1946 wordt zij opnieuw naar Antwerpen verscheept.

Tin

Evenals de goudwinning werd ook de tinproductie aanvankelijk als een werkelijke oorlogsindustrie beschouwd. De tinsteen werd intensiever ontgonnen, terwijl ook de verwerking tot metaal werd opgevoerd daar dit laatste het gemakkelijkst tegen dollars kon worden verkocht en scheepsruimte werd gespaard.

Na de bezetting van de Maleise Archipel door Japan werd de productie verder verhoogd. Met de Verenigde Staten werd een overeenkomst gesloten voor levering van de gehele tin- en tinsteenproductie. Dit contract dat op 30 Juni 1946 afliep, voorzag evenwel een contingent van ca. 200 t per maand voor België.

De tinsteenontginning verhoogde van 12.450 t in 1939 tot 24.000 t in 1943 op welk peil het naderhand bleef gehandhaafd. De tinproductie der smelterijen beliep 2.755 t in 1939; zij steeg geleidelijk tot 14.157 t in 1942, waarna ze geleidelijk terugliep tot 3.590 t in 1946.

Het productievermogen van de smelterij te Manono, die vóór 1940 was opgericht, werd uitgebreid, terwijl een nieuwe smelterij te Lubudi werd gebouwd.

Koper

De koperwinning die vóór 1940 aan beperkingsmaatregelen was onderworpen ingevolge accoorden onder de metaalproducenten, hernam zonder dat evenwel de volledige capaciteit der mijnen — vóór de oorlog 230.000 t per jaar — kon worden benut; de voortbrenging van de vier belangrijkste productielanden (Verenigde Staten, Chili, Canada, Rhodesia) bleef immers voor de Geallieerden toegankelijk.

Zij bereikte 122.649 t in 1939, 162.167 t in 1941, welk peil tot het jaar 1945 gehandhaafd werd. Het jaar daarna daalde zij tot 143.885 t.

Dat de productie na de opzegging van het verkoopcontract met Groot-Brittannië in October 1944 kon worden behouden, is te danken aan het feit dat de Belgische markt opnieuw toegankelijk werd en de aankopen van Amerikaanse zijde vermeerderden.

De toekomst van deze koloniale productie is nauw verbonden met de positie van de internationale markt; deze laatste blijkt voor Kongo een gunstige wending te nemen. De Amerikaanse ertsvoorraden zullen binnen vijftien à twintig jaar uitgeput zijn.

(9) Voor de desbetreffende politiek van het Koloniaal Gouvernement, c.f. P. RIJCKMANS, *Etapes et jalons*, blz. 149-150.

Terwijl de Verenigde Staten voorheen koper uitvoerden, betrekken ze nu reeds dit metaal uit het buitenland. Wel is waar zijn Canada en Chili meer aangewezen om de behoeften der Verenigde Staten te dekken, doch er zijn geen redenen om aan te nemen dat de Kolonie dit afzegebied, dat tijdens de oorlog geopend werd, niet zal kunnen behouden, althans ten dele. Overigens hebben de meeste andere belangrijke verbruikers van vóór de oorlog, zoals Duitsland, Groot-Brittannië, Japan, nog aanzienlijke behoeften te dekken.

De verwerking van het kopererts werd verbeterd. Nieuwe inrichtingen werden bijgebouwd; een belangrijke fabriek voor verwerking van het koper, ten einde het gehalte van het ruwe product na de eerste smelting te verhogen, werd in 1945 in bedrijf genomen (10).

Kobalt

Kongo is een der belangrijkste producenten van kobalt. Dit metaal werd in grote hoeveelheden ontgonnen: 7.249 t in 1945 tegen 1.040 t in 1939 (witte legering).

Sindsdien nam de productie af daar de buitengewone oorlogsbehoeften wegvielen en de in 1945 aanwezige voorraden ruimschoots de vraag konden dekken. Nochtans laat het zich aanzien dat deze productie verder een goede bedrijvigheid zal kunnen onderhouden.

Er zij in herinnering gebracht dat de « Union Minière du Haut-Katanga » 3 fabrieken voor kobaltverwerking bezit, nl. te Oolen in België, een andere in Katanga en een derde aan de Niagara in de Verenigde Staten, waarvan het vermogen thans de wereldvraag overtreft. Laatstgenoemd bedrijf, dat tijdens de oorlog werd opgericht en afgeschreven is, heeft in de Verenigde Staten mede bijgedragen tot een ruimere aanwending van kobalt in de productie van staal en speciale legeringen voor de machinebouw en de fabricage van gemagnetiseerde stukken (11).

Tungsteen

Vóór de oorlog was 36 pCt. van de wereldproductie van tungsteenerts (of wolfram) herkomstig uit China en 20 pCt. uit Japan of uit de door hem bezette gebieden. De Kongolese productie, die, vóór de oorlog, weinig belangrijk was, werd dan ook door de Geallieerden ruimschoots benuttigd en zulks te meer daar dit metaal aangewend werd voor de snelle fabricage van zelf-hardend staal dat voor de bewapeningsindustrie onontbeerlijk is.

De productie van wolframiet die, in 1940, nog slechts 35 t bedroeg, steeg geleidelijk tot 434 t in 1945 waarna ze één jaar later tot 390 t terugliep.

(10) *Verlag van de « Société Générale de Belgique »*, 1945.

(11) E. SENGIER, *Mededeling aan de Algemene Vergadering van de « Union Minière du Haut-Katanga »* op 8 Juli 1946.

Mangaan

Evenals wolframiet wordt mangaan aangewend bij de productie van ultra-snelle ijzerlegeringen. Zijn productie, die aan sterke schommelingen onderhevig is, steeg van 2.600 t in 1939 tot 17.413 t in 1943 (12). In 1944 beliep ze nog slechts 2.983 t; voor het eerste halfjaar van 1947 was zij tot 640 t gedaald.

Lood

De loodwinning in Kongo hield verband met toevallige omstandigheden. Het Britse Rijk, de Verenigde Staten en Mexico produceren normaal voldoende hoeveelheden om zelfs de gestegen behoeften van de twee eerstgenoemde mogendheden te dekken. Daar Groot-Brittannië het loodverbruik voor civiele doeleinden tijdens de oorlog streng beperkte, was het aandeel van Kongo slechts van voorbijgaande aard (13). In 1944 bedroeg de productie niet meer dan 1.266 t.

Zink

De productie der zinkmijnen werd in belangrijke mate verhoogd. Voor ruw zink steeg zij van 19.617 t in 1939 tot 67.024 t in 1946 en voor geroosterd zink van 12.524 t tot 21.761 t gedurende dezelfde periode.

De voortbrenging van geroosterd zink was het minst aan schommelingen onderhevig, daar het tot op zekere hoogte een complementair product is van het electrolytisch geraffineerde koper en de vraag naar dit laatste zeer stabiel bleef.

Er zij opgemerkt dat in tegenstelling met tin, de betekenis van het zink afneemt. Dit product is evenwel van bijzonder belang voor de Belgische nijverheid, die vóór de oorlog bijna algeheel voor haar voorziening op het buitenland was aangewezen.

Radium

Reeds in 1940 ontstond een sterke vraag naar radium. Dit metaal werd aangewend voor de fabricage van lichtgevendende verf tijdens de oorlog, voor de radiographie der metalen en voor proefnemingen inzake atoomenergie.

Vooralsnog is het niet mogelijk na te gaan welke de wereldbehoeften zullen zijn in een nabije toekomst.

Op het eerste gezicht blijkt dit metaal in de toekomst hoofdzakelijk een beperkte aanwending te zullen vinden in de geneeskunde, de fabricage van lichtgevendende verf en de radiographie der metalen.

Uranium

Nog zo lang niet geleden was radium het belangrijkste product van het uraniumerts, waarin het in vaste verhouding tot het uranium voorkomt.

(12) Dertig duizend ton volgens T. HEYSE, « Effort économique et production du Congo belge (1940-1944) », *Cahiers belge et congolais*, n° 2, Londen, 1945, blz. 2.

(13) W. FORD, *La guerre totale au Congo*, Londen, Inbel, s. d., blz. 41.

Sindsdien heeft uranium zijn plaats ingenomen ten gevolge van de proefnemingen inzake atoomenergie. Het wordt eveneens aangewend om aan het jodium, het natrium en het fosfor radioactieve eigenschappen te geven en nucleaire reacties te verwekken voor de energieproductie.

De vooruitzichten in de productie van dit metaal lijken dan ook gunstig. De omvang dier productie gedurende de laatste jaren werd niet kenbaar gemaakt.

Tantalium en niobium

De productie van tantaliet (tantalium-niobium) kende een zekere vooruitgang wegens de strategische betekenis dezer metalen. Twee missies werden door het Gouvernement ingesteld om de opzoekingen te bevorderen, de ene in het mijngedebied van de « Compagnie des Chemins de fer du Congo Supérieur aux Grands Lacs », de andere in Ruanda-Urundi. De opsporingen leidden tot de reservering van een aantal terreinen voor de Kolonie (14).

Zilver

Het verloop van de zilverwinning is tamelijk verschillend van dat der andere producties. Een stijging trad pas na het einde der vijandelijkheden in en wel van 85.000 kg in 1944 tot 129.000 kg in 1945 en 157.000 kg in 1946.

Diamant

In de loop der jaren 1936-1940 steeg de productie van 4.634.000 tot 9.603.000 karaat. Gedurende de periode 1941-1943 viel een duidelijke daling waar te nemen. Het gemiddeld cijfer voor de drie jaar beliep ca. 5 1/2 miljoen karaat. Gedurende de daaropvolgende twee jaren steeg de productie snel, zodat in 1945 het buitengewone hoge peil van 10.386.000 kt bereikt werd. In 1946 viel de productie tot 6 miljoen karaat in verband met de schaarste aan inlandse werkkrachten, de moeilijkheden bij de aflossing van het Europees personeel en de noodzakelijkheid de gang van de productie beter op de waarde der gekende voorraden af te stemmen.

Op te merken valt dat Kongo gedurende de oorlog al zijn industriediamanten afleverde, doch de grote edelstenen behield. Hun uitvoer hernam omstreeks het midden van 1946.

De contracten in 1937 met de *Diamond Corporation* gesloten, vervielen in 1942. Eerst werden zij verlengd tot einde 1943, en vervolgens tot negen maanden na het herstel van de normale betrekkingen tussen Londen en Brussel. Ze liepen aldus af op 28 Februari 1946, op welke datum ze vernieuwd werden tot einde 1950.

De nieuwe accoorden betreffende de industriediamanten en de *crushing board* (industriediamant met geringe waarde) behelzen t.a.v. de vorige een

aanzienlijke prijsverhoging. De prijzen van sierdiamant worden bepaald op grond van hun basisprijzen met toepassing van een coëfficiënt volgens de verkoopnotering.

Het verkoopbureau te Antwerpen werd niet heropend daar de « Forminière » zijn rol overnam.

II — DE VERWERKENDE BEDRIJVEN

1. Vooruitgang van de industrialisatie

De verwerkende industrieën kunnen in Belgisch-Kongo nog in belangrijke mate worden uitgebreid.

Wegens de ontwikkeling van de mijnbouw, de toename van de blanke bevolking en de verhoogde inkomens der inlanders worden de afzetmogelijkheden steeds groter.

Tal van inspanningen die vóór de oorlog voor de bevordering van de industrialisatie in Kongo werden ondernomen, liepen op een mislukking uit, daar niet ingezien werd dat de aard en de grenzen van een verwerkende industrie door de marktverhoudingen worden bepaald. Uit de evolutie die sedert 1940 is ingetreden, blijkt dat de middelgrote bedrijven die uitsluitend voor de binnenlandse markt werken, de beste kansen tot slagen hebben.

Dat aan de vervanging van het ingevoerde product door het koloniale product belangrijke voordelen verbonden zijn, behoeft wel geen nader betoog. Zij maakt het mogelijk de kostprijs te verlagen, een-deels door de verminderde voorraadvorming en ander-deels door een meer rationele benutting der lokale hulpbronnen.

Nochtans wordt deze ontwikkeling door sommige kringen hier te lande als zeer schadelijk aangezien. Zij oordelen dat het niet wenselijk is dat de Kolonie goederen op de markt brengt die het afzetgebied van het Moederland vormt (15).

Deze kritiek is een traditie geworden in alle landen die een koloniaal rijk bezitten. Uitgaande van de voordelen eigen aan de Kolonie (goedkope werkkrachten en kleinere sociale lasten) en berustend op de verouderde mercantilistische geest, houdt deze kritiek geenszins rekening met de nadelige factoren — inzonderheid gebrek aan geschoolde werkkrachten — die ruimschoots tegen de voordelen opwegen, noch met de omstandigheid dat de koloniale ondernemingen meestal in handen zijn van blanke kolonisten en er aldus vaak alleen een verschuiving van werkkrachten en ondernemers van het Moederland uit plaats heeft.

Het Koloniaal Gouvernement voert op dat gebied een wijze politiek. Het weigert het ontstaan van koloniale ondernemingen door kunstmatige middelen te begunstigen, doch het wil geenszins de oprichting van levensvatbare ondernemingen verhinderen. .

(15) Zie het antwoord op deze kritiek bij A. GÉRARD, « L'industrie congolaise », *Rapports préparatoires au Congrès Colonial National*, v^o zittijd, nr 33, blz. 11 en vlg.

(14) *Ver slag*, blz. 202.

TABEL VII

Aantal ondernemingen per bedrijfsgroep.

Bron: PÉTILLON, *Discours*.

	1939	1940	1941	1942	1943	1944	1945	1946
Machinale bereiding der ertsen	37	102	92	86	108	115	142	85
Metaalbewerking	61	74	67	65	65	127	77	94
Machines en motoren	61	60	58	59	76	81	81	81
Scheepsbouw, enz.	140	148	152	156	153	154	160	183
Hout voor meubilering	357	352	380	413	478	563	577	642
Steenbakkerijen, pannebakkerijen, pot- tebakkerijen	169	162	188	214	229	301	358	385
Diverse constructies	91	89	106	100	68	110	124	143
Electriciteit, gas, water, energie	112	112	119	117	119	135	128	144
Chemische fabrieken, springstoffen	10	12	16	11	15	15	15	15
Textielabrieken	123	124	122	134	125	128	128	136
Kledingsnijverheid	43	52	53	64	72	70	63	70
Leder en huiden	19	22	35	27	25	52	37	42
Voedingsbedrijven	422	557	623	597	598	762	728	628
Verwerking van landbouwproducten	740	691	761	719	741	781	859	870
Papierfabrieken	49	52	56	53	52	54	43	50
Vetstoffenindustrieën	43	47	46	45	37	37	90	43
Diverse industrieën	61	72	86	83	88	100	100	90
Totaal	2.538	2.728	2.960	2.943	3.049	3.585	3.668	3.701

Gedurende de oorlogsjaren werd op die regel geen uitzondering gemaakt.

De vooruitgang van de mijnbouw ging gepaard met een toeneming der verwerkende bedrijven.

Zo wij het aantal dezer laatste als een maatstaf voor de ontwikkeling in die sector beschouwen, dan blijkt dat die ondernemingen van 2.538 in 1939 tot 3.701 in 1946 gestegen zijn (a) (zie tabel VII).

De ontwikkeling van de verwerkende nijverheid was daarbij niet enkel quantitatief; zij is ook gekenmerkt door een grotere verscheidenheid der ondernemingen. Deze evolutie werd in de hand gewerkt door de omstandigheid dat aan inlanders een werkring werd toevertrouwd die voorheen uitsluitend aan het Europees personeel behoorde; zulks had bovendien een gunstige invloed op de kostprijs.

De aan de mijnbouw verwante industrieën volgden vanzelfsprekend deze uitbreiding. Dit was inzonderheid het geval voor de machinale bewerking der ertsen (sorteren, wassen, breken, concentreren). Hieruit volgde een afgetekende vermindering der kosten voor behandeling en vervoer, die voor dergelijke zware goederen zeer belangrijk zijn (115 inrichtingen in 1944 tegen 37 in 1939).

Hetzelfde verschijnsel, hoewel in mindere mate, deed zich voor bij de metaalbedrijven: nieuwe smelterijen werden opgericht, zodat de kosten voor vervoer en personeel konden worden verlaagd.

De bedrijvigheden die met de productie van beweegkracht en het vervoer samenhangen, gingen er eveneens op vooruit.

Het aantal constructiewerkplaatsen, scheepswerven, montage- en spoorwegwerkplaatsen nam slechts in matige verhouding toe. Daarentegen vermeerderden de herstellingswerkplaatsen in sterke mate, hetgeen duidelijk het voorbijgaand karakter van de oorlogs-

inspanning, alsmede de moeilijkheden bij de vervanging van het materieel aantoonde.

De ontwikkeling van de landbouw ging gepaard met een uitbreiding van de landbouwindustrieën. Het aantal bedrijven die landbouwproducten, papier en vetstoffen verwerken, steeg van 832 in 1939 tot 963 in 1946. Het is wellicht niet zo zeer het gestegen aantal dat hier van belang is, als wel de verbetering der outillage en de oprichting van nieuwe bedrijfstakken zoals distilleerderijen voor plantaardige essences, ricinusoliefabrieken, tabaksbereiding, stearinefabrieken.

De vooruitgang was het meest belangrijk in die sectoren die gericht zijn op de bevrediging der diverse behoeften van een zich uitbreidende industriële en stedelijke bevolking.

Zulks is met name het geval voor de steenbakkerijen, pannebakkerijen, pottbakkerijen en ceramische bedrijven, waarvan het gezamenlijk aantal steeg van 169 in 1939 tot 385 in 1946, de constructiebedrijven (aannemersbedrijven, kalkovens, cementfabrieken, betonwarenfabrieken, fibrocementfabrieken, enz.) die van 91 op 143 werden gebracht, hout- en ameublementsbedrijven (houtzagerijen, schrijnwerkerijen, meubelmakerijen, timmerbedrijven, schildersbedrijven, enz.), waarvan het aantal steeg van 357 tot 642. Verder vermeerderde het aantal elektrische centrales en bedrijven voor water- en electriciteitsdistributie van 112 tot 144.

Evenzeer kenmerkend is de aangroei van de textiel- en kledingsbedrijven, de leder- en huidenbewerking en de voedingsbedrijven. Deze verschillende bedrijfsgroepen samen telden 876 ondernemingen in 1946 tegen 607 in 1939. Tal van nieuwe industrieën kwamen in deze sector tot stand: buffellederbedrijven, vulcanisatiewerkplaatsen, confituurfabrieken, theefabrieken, conservefabrieken.

Wegens de gestegen behoeften van de productie en

(a) Ongecorrigeerde cijfers.

het gebrek aan gespecialiseerde werkrachten streefden de ondernemingen naar rationalisatie van hun bedrijf o.m. door aanwending van de meest recente technische toepassingen, met name in de electro-metallurgie en de electrochimie. Nieuwe laboratoria werden opgericht ten einde de productie in bepaalde takken op een semi-industriële of industriële basis te brengen of om sommige technische procédés voor de fabricage der meest verscheidene goederen te volmaken (16).

2. Overzicht van de voornaamste nijverheidstakken

Energie en electriciteit

De productie van elektrische energie steeg van 272 miljoen kW in 1939 tot 337 miljoen kW in 1946. Zij heeft zich in die periode weten aan te passen aan iedere stijging der behoeften.

In een zo uitgebreid gebied als Belgisch-Kongo stelt die productie hoogst belangrijke problemen. De aard van de energieproductie wordt er bepaald door plaatselijke omstandigheden; zo is de stoommachine het meest aangewezen in de houtrijke streken, terwijl de motor met inwendige verbranding, waarvoor zware olie en thans in stijgende mate plantaardige olie wordt aangewend, het best in de olievoortbrengende streken kan worden gebruikt; de thermische

centrales worden aangewend daar waar de steenkool beschikbaar is, terwijl de gasgeneratoren gebruikt worden waar zulks bedrijfseconomisch mogelijk is.

De waterkracht vormt de belangrijkste energiebron van Kongo. Zij maakt het mogelijk de electrificatie der spoorwegen krachtadig door te voeren, te meer daar de bruikbare energie nagenoeg in alle streken van Kongo verspreid is en inzonderheid overvloedig voorkomt in die gebieden waar haar aanwending nuttig is (17).

In 1939 bedroeg het opgestelde vermogen der waterkrachtcentrales 125.900 HP. Het werd met 4.450 HP verhoogd. Sindsdien zijn nieuwe inrichtingen gebouwd of in aanbouw met een vermogen van 82.500 HP. Verder zullen talrijke plannen binnen afzienbare tijd ten uitvoer worden gelegd, zodat het gezamenlijk vermogen omstreeks 1954 vermoedelijk 282.850 HP zal bedragen, zegge een vermeerdering van 125 pCt. t.o.v. 1939 (18).

Gedurende de oorlog kon, wegens gebrek aan nieuw materieel, de electrificatie niet in het voorziene tempo worden voortgezet, noch de waterreinigungsstations worden vermeerderd.

(17) Er zij in herinnering gebracht dat de waterkrachtreserves in Kongo groter zijn dan die in de Verenigde Staten. Van het gezamenlijke industrieel bruikbaar vermogen werd ternauwernood 1 pCt. aangewend of zal binnenkort aangewend worden. Te dien aanzien is de toekomst van Kongo algeheel verzekerd. C.f. A.-S. GÉRARD, « L'industrie au Congo », *Rapports du Congrès Colonial National*, V^e zitting, n° 32, blz. 4 en vlg. M. BETTE, « Les ressources hydrauliques du Congo », in *Mémoires*. F. VANDER LINDEN, « Houille blanche et Chemin de fer », in *La Revue coloniale belge*, n° 53, 15 December 1947, blz. 744-746.

(18) « Le développement de l'électricité au Congo belge », in *Energie*, Mei-Juni 1947, n° 66-67, blz. 109-111.

(16) Zie o.m. de mededelingen gedaan ter gelegenheid van de « Journées de l'Electricité au Congo belge » en gepubliceerd in het *Bulletin de l'Association des Ingénieurs Electriciens sortis de l'Institut technique Montefiore*; zie eveneens « Aperçu sur l'électrochimie au Congo », in *Energie*, Mei-Juni 1947, n° 66-67, blz. 112-116.

TABEL VIII

Voornaamste productietakken

Bron: PÉTILLON, *Discours*.

	Eenheidsmaat	1939	1940	1941	1942	1943	1944	1945	1946
Bouwmaterialen :									
Cement	tonnen	35.126	24.700	42.586	64.340	69.221	84.776	76.264	81.514
Kalk	tonnen	450			15.704	19.293	20.686	23.403	28.675
Electriciteit	millioenen kW	272	323	345	351	250	320	433	337
Chemische producten, springstoffen en diversen :									
Gepurste zuurstof	m ³	117.065	131.057	169.092	188.908	219.144	214.890	237.876	250.137
Zeep	tonnen	448	6.455	10.716	9.422	10.103	11.584	15.811	21.023
Voedingswaren :									
Suiker	tonnen	14.700	16.000	11.897	16.225	13.800	12.500	13.358	13.300
Bier	Hl	28.600	43.786	84.281	98.760	142.553	155.980	173.222	181.864
Textielnijverheid :									
Weefsels	duizend meter	11.500	11.450	11.000	10.085	16.300	17.000	18.700	21.000
Verbandstoffen	duizend meter		628	1.085	1.551	2.678	1.815	2.743	1.938
Hydrofiële watten	tonnen		16	60	40	51	67	41	48
Ledernijverheid :									
Leder	kilogrammen			1.670	22.000	91.000	168.000	471.000	422.000
Schoenen	paar			14.276	16.892	37.160	67.000	197.000	403.392
Vaten	duizend stuks	243	180	216	272	257	252	366	354
Vetstoffen :									
Palmolie	tonnen	89.947	75.119	83.735	117.696	117.143	120.029	113.399	121.874
Overige vetstoffen en bijproducten	tonnen	5.972	5.909	5.779	6.963	11.352	15.609	19.422	20.000(a)

(a) Raming.

Bouwbedrijven en bouwmaterialen

In de bouwnijverheid werd een aanzienlijke vooruitgang verwezenlijkt. Zo steeg de productie der cementfabrieken van Neder-Kongo en Katanga samen van 35.126 t in 1939 tot 81.514 t in 1946, terwijl de kalkvoortbrenging van 15.704 t in 1942 tot 28.675 t in 1946 werd opgevoerd.

Dit verloop dient zowel aan de openbare als aan de burgerlijke bouwwerken toegeschreven. Naast veranderings-, onderhouds- en uitbreidingswerken en de bouw van nieuwe hospitalen, gevangenissen, scholen, administratiegebouwen en burelen, werden gebouwen en woningen opgericht voor oorlogsbehoeften en 19.856 kilometer nieuwe wegen aangelegd van 1939 tot 1944; verder werden belangrijke werken uitgevoerd aan de bestaande vliegvelden te Leopoldstad, Lokandu, Elisabethstad en Bukama en 36 andere vliegvelden (19) aangelegd, uitgebreid, verbeterd of aangepast.

Chemische nijverheid

Gelet op de voorzieningsmoeilijkheden, behoren de chemische bedrijven tot die industrietakken die de meest opvallende vooruitgang boekten.

Gevestigd in Opper-Katanga en in de provincie Leopoldstad, werden ze, op enkele uitzonderingen na, aanzienlijk uitgebreid. Onder de producten die, in 1939, niet in de statistieken voorkwamen, vermelden wij ijzersulfaat, gesteriliseerd water, koper-sulfaat, zinkchloryde, ricinusolie en -vetten, meststoffen en koolzuur, alsmede diverse producten die grotendeels door toepassing van de electro-chimie, vooral te Jadotstad, werden vervaardigd. De fabricage van zwavelzuur steeg van 12.400 t in 1939 tot 18.000 t in 1944, die van geperste zuurstof van 117.000 m³ tot 215.000 m³, terwijl die van gehydrolyseerde oliën, industriële glycerine, sodachloraat, zoutzuur en bijtende soda verdubbelde.

Vetstoffen

Tot deze groep behoren de vetstoffen, oliën, vee-koeken en meelsoorten. De ontwikkeling dezer bedrijfsgroep houdt verband met de uitbreiding van de landbouw- en de grondstoffenproductie.

In 1946 werden 121.874 t palmolie voortgebracht tegen 89.947 t in 1939, terwijl de productie der andere vetstoffen (grondnoten-, palmpitten-, katoen-, maïs-, ricinus- en sesamolie) vermeerderde van 1.429 t in 1939 tot 10.858 t in 1944. In de loop van dezelfde periode verhoogde de productie van vee-koeken van 4.163 t tot 10.368 t (20).

De recuperatie van bijproducten opent gunstige vooruitzichten daar de rationalisatie van de productie talrijke verliezen uitschakelt, naarmate de localisatie

(19) C.f. *Verstag*, ch. v, blz. 104-157.

(20) Zie tabel III en *Verstag*, blz. 194.

der ondernemingen op een meer economische basis geschiedt (21).

Het aantal katoenoliefabrieken werd uitgebreid. Katoenolie wordt grotendeels aangewend bij de margarinefabricage, doch zij wordt ook als spijsolie gebruikt.

Ten slotte nam de productie van de zeepziederijen toe van 448 t in 1939 tot 21.023 t in 1946; ze is hoofdzakelijk voor het verbruik ter plaatse bestemd.

Een twaalfstal zeepziederijen, meestendeels nieuw opgerichte, zijn thans in bedrijf in het Noord-Oosten van de provincie Stanleystad en gebruikten hiertoe de ter plaatse gewonnen palmolie, die tot Juni 1946 niet kon uitgevoerd worden wegens de druk der kosten van vervoer tot aan de kust op weinig geschikte verkeerswegen (22).

Textielbedrijven

De textielbedrijven en aanverwante ondernemingen vormen samen met de chemische nijverheid, een der meest belangrijke industrietakken van Kongo. Zij kenden een periode van stijgende bedrijvigheid; zulks blijkt uit de cijfergegevens van tabel VIII, inzonderheid wat de leveringen betreft van weefsels, verbandstoffen aan de strijdkrachten van het Belgische koloniale leger en van het Vrije Frankrijk (23).

Het aantal spindels overtreft 20.000 eenheden en het aantal weefgetouwen 900 eenheden in de katoenspinnerijen en -weverijen te Leopoldstad. In 1943 werden 18 miljoen m ongebleekte bedrukte weefsels vervaardigd tegen 3 miljoen m in 1939.

Voedingsbedrijven

De voedingsbedrijven boekten een belangrijke vooruitgang. Deze gunstige evolutie is niet alleen toe te schrijven aan de oorlogsbehoeften, doch zij berust eveneens op een fundamentele tendens daar zij naast een verbetering van de levensstandaard er direct toe bijdragen de kosten van levensonderhoud te verlagen.

De suikerproductie bleef op het vóór-oorlogspeil; zij volstaat om de behoeften van de Kolonie te dekken, daar zij vóór de oorlog deze laatste overtrof. De bierproductie daarentegen was, in 1946, zesmaal groter dan in 1939. Wat de bedrijvigheid der maalderijen betreft, hier ook kan een vooruitgang worden vastgesteld (malen van maniok en graangewassen).

De bierbrouwerijen konden hun productie in sterke mate uitbreiden (84.200 Hl in 1941, 142.500 Hl in 1943); een belangrijk deel er van werd naar Nigeria uitgevoerd voor de voorziening van de legers.

(21) Voor 1947 werd het verlies op de katoenproductie bij benadering geraamd op 5.500 t vetstoffen, 5.500 t protéine, 6.700 t stikstofextracten en 1.350 t minerale zouten. C.f. G. TONDEUR, « L'alimentation humaine au Congo belge », *Bulletin agricole du Congo belge*, Band XXXVIII, n° 1, Maart 1947, blz. 3 tot 58.

(22) *Bulletin mensuel de la Banque du Congo Belge*, Juli 1946, blz. 1.

(23) C.f. *Verstag*, blz. 195 en W. FORB, *La guerre totale au Congo*, Londen, Inbel, s. d., blz. 46.

De ijsfabrieken ontwikkelden zich verder in het vóór-oorlogse tempo.

Verder werden nieuwe fabrieken opgericht, zoals bokkingrokerijen en andere vleeswarenfabrieken, kaasfabrieken, bereiding van gedeshydrateerde groenten, gistfabrieken, fabrieken van banaanmeel.

Overige industrieën

De scheepswerven, constructie- en reparatiewerkplaatsen breidden hun bedrijvigheid gedurende de oorlog in sterke mate uit en konden aldus ten dele

voorzien in de ontoereikende invoer. Onder de bedrijven die onlangs werden opgericht of die een belangrijke plaats in de Kongolese economie beginnen in te nemen, vermelden wij de schoenindustrie (o.m. de nieuwe inrichtingen van Bata te Leopoldstad), de fabricage van vaten en blikwaren (gamellen, veldflessen, kook- en braadpannen, auto- en fietsplaten, blikken dozen), de fabricage van touwen uit sisal, sigarettenfabrieken, flessenfabrieken, fibro-cementfabrieken, leerlooierijen, vulcanisatiebedrijven.

(Vervolgt.)

ERRATUM

In het artikel over de « Organisatie en verloop van de Belgische buitenlandse handel van de Bevrijding tot einde 1947 » verschenen in het Novembernummer van 1947, lees op blz. 206, in de tabel, 2^e kolom onderaan :

- « A. Invoer (*cif*) » (in plaats van *FOB*);
- « B. Uitvoer (*FOB*) » (in plaats van *cif*).

ECONOMISCHE WETGEVING

Deze rubriek bevat de wetten, besluiten en andere officiële bekendmakingen die van bijzonder belang zijn voor 's lands algemene economie en via het Belgisch Staatsblad werden afgekondigd in de loop van de maand aan deze van de publicatie van ons Tijdschrift voorafgaand.

Alleen de gewichtigste wetten en besluiten hebben wij « in extenso » overgenomen. Voor de andere wetteksten volstaat een eenvoudige vermelding, desnoods door een verklarende nota verduidelijkt.

Om het naslaan er van te vergemakkelijken, hebben wij hoger bedoelde documentatie in de volgende rubrieken ondergebracht :

- I. — Algemene economische en sociale wetgeving
- II. — Geld-, bank- en financiewezen
- III. — Landbouw
- IV. — Nijverheid
- V. — Arbeid
- VI. — Binnenlandse handel
- VII. — Buitenlandse handel
- VIII. — Verkeerswezen
- IX. — Prijzen en lonen
- X. — Rantsoenering en ravitaillering
- XI. — Wederopbouw en oorlogsschade.

I — ALGEMENE ECONOMISCHE EN SOCIALE WETGEVING

Wet van 12 Augustus 1947

betreffende de met het zegel gelijkgestelde taxes. — Erratum (Staatsblad, 7 December 1947, blz. 11356).

Wet van 13 Augustus 1947

betreffende de registratie-, griffie-, successie- en zegelrechten, en de met het zegel gelijkgestelde taxes. — Errata (Staatsblad, 7 December 1947, blz. 11356).

Wet van 21 Augustus 1947

houdende de begroting van het Ministerie van Justitie voor het dienstjaar 1947. — Erratum (Staatsblad, 7 December 1947, blz. 11356).

Besluit van de Regent van 15 October 1947

genomen in uitvoering van de besluitwet dd. 25 Februari 1947 tot samenvoeging en wijziging van de wetten betreffende het pensioenstelsel der mijnwerkers en de er mee gelijkgestelden (Staatsblad, 14 December 1947, blz. 11582).

Ministerieel besluit van 15 October 1947

genomen in uitvoering der bepalingen van artikel 48 van het besluit van de Regent van 15 October 1947 betreffende het pensioenstelsel der mijnwerkers en de er mee gelijkgestelden (Staatsblad, 14 December 1947, blz. 11596).

Ministerieel besluit van 15 October 1947

genomen in uitvoering der bepalingen van artikel 25 van het besluit van de Regent van 15 October 1947, betreffende het pensioenstelsel der mijnwerkers (Staatsblad, 14 December 1947, blz. 11597).

Besluit van de Regent van 31 October 1947

tot uitvoering van de wetten en besluiten betreffende de inkomstenbelastingen en de nationale crisisbelasting. — Erratum (Staatsblad, 4 December 1947, blz. 11261).

Besluit van 25 November 1947

betreffende de met het zegel gelijkgestelde taxes (Staatsblad, 3 December 1947, blz. 11196).

Ministerieel besluit van 1 December 1947

betreffende de toepassing van de besluitwetten van 15 November 1945, van 10 Januari 1946, van 28 Juni 1946, en van het rondschriften van 13 Juli 1946 van de Minister van Binnenlandse Zaken, aangaande de hulpverlening bij de huishoudelijke wederuitrusting der werknemers (Staatsblad, 5 December 1947, blz. 11305).

Door dit besluit worden nieuwe bons van het Nationaal Hulpfonds voor de huishoudelijke Wederuitrusting geldig verklaard.

Besluit van de Regent van 1 December 1947
houdende wijziging van de artikelen 38 en 44 van de besluitwet van 25 Februari 1947 tot samenvoeging en wijziging van de wetten betreffende het pensioenstelsel voor de mijnwerkers en de er mee gelijkgestelden (Staatsblad, 14 December 1947, blz. 11597).

Douaneovereenkomst

tussen België, Luxemburg en Nederland, ondertekend op 5 September 1944 te Londen, en Protocol bij deze Overeenkomst, ondertekend op 14 Maart 1947 te 's-Gravenhage. — Tarief van invoerrechten (Staatsblad, 18, 19, 20 en 22-23 December 1947, blz. 11708, 11740, 11772, 11820).

Besluit van de Regent van 4 December 1947
houdende opschorsing voor onbepaalde tijd, wat de onder n° 1194h van het toltarief opgesomde producten betreft, van de toepassing der beschikkingen van het koninklijk besluit van 4 November 1935, betreffende de aanduiding van het land van vervaardiging van zekere producten (Staatsblad, 19 December 1947, blz. 11740).

Besluit van de Regent van 12 December 1947
houdende instelling van een Technische Raad (Staatsblad, 20 December 1947, blz. 11774).

Besluit van de Regent van 22 December 1947
nopens de invoer van goederen van Nederlandse herkomst (Staatsblad, 25 December 1947, blz. 11899).

VERSLAG AAN DE REGENT

*Naar luid van haar artikel 8, moet de Douaneovereenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en Nederland, goedgekeurd bij de wet van 5 September 1947, in werking treden de eerste dag van de derde maand na de uitwisseling der bekrachtigingen. Deze uitwisseling heeft plaats gehad op 29 October 1947; de Overeenkomst zal dus op 1 Januari 1948 in werking treden.

Van deze datum af, zullen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en Nederland bij de invoer van goederen uit derde Staten, gelijke invoerrechten heffen, krachtens het gemeenschappelijk tarief, dat deel van de Overeenkomst uitmaakt. Het is van belang te bepalen door welke handeling de rechten, voorzien in het nieuw tarief, van toepassing worden op de ingevoerde goederen. Hiertoe wordt de regel overgenomen van artikel 3 der wet van 10 Juni 1920, naar luid waarvan het toepasselijk régime bepaald wordt door de datum van de regelmatige inreiking, ten kantore van de ontvanger, van de aangifte ten verbruik der goederen. Dit maakt het voorwerp uit van artikel 1 van bijgaand ontwerp van besluit. In verband hiermede, wordt er op gewezen dat de aangiften ten verbruik niet bij voorbaat mogen worden ingediend, 't is te zeggen, niet vóór de goederen zijn aangekomen op de plaats van inklaring.

Anderdeels, krachtens artikel 2, 1° lid, van de Overeenkomst, worden geen invoerrechten meer geheven bij de invoer in de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie van goederen herkomstig uit Nederland. Omgekeerd, worden in Nederland geen invoerrechten meer geheven bij de invoer van goederen herkomstig uit de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie.

De aldus geschapen tariefgemeenschap heeft niet de afschaffing van de douanegrens tussen de beide Verdragsluitende Partijen tot gevolg. Toezicht blijft noodzakelijk om de inning te waarborgen van de accijnzen, de verbruikstaxe en de met het zegel gelijkgestelde taxes, evenals om de naleving te verzekeren der maatregelen van economische, financiële, sanitaire en andere aard. Bovendien moet de douane er over waken dat uit derde landen herkomstige goederen, welke tijdelijk in

Nederland vertoeften onder een opschortend régime van de invoerrechten, bij invoer in de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie niet aan de betaling van die rechten ontsnappen, onder begunstiging van de vrijstelling voorzien voor goederen herkomstig uit Nederland.

Met het oog hierop, dient de uitvoering geregeld van artikel 2, eerste lid, van de Overeenkomst, wat betreft invoer van goederen herkomstig uit Nederland. Dit maakt het voorwerp uit van de artikelen 2 tot 5 van onderhavig ontwerp van besluit.

Artikel 2 van dat ontwerp bepaalt wat dient verstaan door herkomst, zoals dit begrip werd vastgelegd door de beide Partijen.

Artikel 3 berust op de overweging dat de toepassing van de Overeenkomst, waarvan het publiek vereenvoudigingen verwacht, geen nieuwe formaliteiten moet meebrengen. Daarom wordt geen bewijs van herkomst van de invoerder gevergd; deze is evenwel verantwoordelijk voor zijn aangifte daaromtrent. Harerzijds, oefent de douane toezicht uit over de herkomst, aan de hand van inlichtingen die de Nederlandse douane haar verstrekt. In de onderstelling dat deze inlichtingen zouden ontbreken, laat artikel 4 van het ontwerp aan de douane toe, het verlenen van de vrijstelling te verdagen zo zij twijfel koestert nopens de aangegeven herkomst.

Het verbod uitgevaardigd bij artikel 5 van het besluit maakt de strafbepalingen, voorzien bij artikel 3 der voornoemde goedkeuringswet van 5 September 1947, toepasselijk in het geval een bedrieglijke aanduiding op de invoeraangifte is aangebracht met het doel de vrijstelling te bekomen.

Gelet op artikel 2, lid a), der wet van 5 September 1947 (*Belgisch Staatsblad* n° 326), tot goedkeuring van de Belgisch-Luxemburgs-Nederlandse Douaneovereenkomst;

Overwegende dat het behoort de in werking treding te regelen van het nieuwe tarief van invoerrechten, bedoeld bij artikel 1 van voornoemde Overeenkomst, evenals van de wijzigingen die later aan dit tarief zouden kunnen worden gebracht;

Overwegende dat eveneens de uitvoering dient geregeld van artikel 2, eerste lid, van dezelfde Overeenkomst, voor zover het bepaalt: « Geen invoerrechten worden geheven bij de invoer, in de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie, van goederen herkomstig uit Nederland »;

Op de voordracht van de Minister van Financiën en op het advies van de in Raad vergaderde Ministers,

Wij hebben besloten en Wij besluiten:

Artikel 1. — Het tarief van invoerrechten, behorende bij de Belgisch-Luxemburgs-Nederlandse Douaneovereenkomst, goedgekeurd bij de wet van 5 September 1947, is toepasselijk op de goederen waarvoor de aangifte ten verbruik regelmatig ten kantore van de ontvanger wordt ingereikt, met ingang van de dag waarop de Overeenkomst in werking treedt.

Evenzo, wordt bij latere wijziging in het tarief, het toepasselijk régime bepaald door de datum van de regelmatige inreiking ten kantore van de ontvanger, van de aangifte ten verbruik der goederen.

Art. 2. — Voor de toepassing van artikel 2, 1° lid, van voornoemde Overeenkomst, worden aangezien als « goederen herkomstig uit Nederland », deze welke, bij uitvoer uit dat land, door de douane werden behandeld als zijnde in vrij verkeer, 't is te zeggen, buiten douaneverband, en welke rechtstreeks uit dat land werden ingevoerd.

Art. 3. — De toepassing van de vrijstelling, die bedoeld artikel 2, 1° lid, voorziet ten opzichte van de goederen herkomstig uit Nederland, is afhankelijk gesteld van de voorwaarde dat de invoerder op de omstandige aangifte, vereist door artikel 120 der algemene heffingswet van 26 Augustus 1822, volgende vermelding aanbrengt « Goederen uit Nederland ».

Art. 4. — Indien de douane de juistheid betwijfelt van de in voorgaand artikel bedoelde vermelding, kan zij het verlenen van de vrijstelling verdagen tot het ogenblik waarop vaststaat dat de aangegeven goederen herkomstig zijn uit Nederland, in de zin van voorgaand artikel 2.

Art. 5. — Op straffe van de sancties voorzien bij artikel 3 der wet van 5 September 1947, is het verboden de bij artikel 3 van onderhavig besluit voorziene vermelding aan te brengen op een douaneaangifte betreffende goederen die niet binnen de termen vallen van artikel 2 hierboven.

Art. 6. — De Minister van Financiën is belast met de uitvoering van onderhavig besluit, hetwelk op 1 Januari 1948 in werking treedt.

Wet van 24 December 1947

houdende machtiging tot regularisatiën, vermindering van zekere voor het dienstjaar 1946 uitgetrokken credieten, zomede de toekenning van bijcredieten voor uitgaven met betrekking tot 1945 en vorige dienstjaren, alsmede voor het dienstjaar 1946 (Staatsblad, 29-30 December 1947, blz. 11979).

Ministerieel besluit van 27 December 1947

houdende samenordering van de wetsbepalingen betreffende het fiscaal régime van de minerale oliën (Staatsblad, 31 December 1947, blz. 12076).

Ministerieel besluit van 27 December 1947

betreffende het fiscaal régime van de minerale oliën (Staatsblad, 31 December 1947, blz. 12078).

II — GELD-, BANK- EN FINANCIËWEZEN

Besluit van 10 November 1947

houdende wijziging van het koninklijk besluit van 13 October 1937, de Delgingskas van de Openbare Schuld van Belgisch-Kongo instellend (Staatsblad, 10 December 1947, blz. 11440).

Gezien het koninklijk besluit van 13 October 1937, de Delgingskas van de Openbare Schuld van Belgisch-Kongo instellend;

Overwegende dat het nodig is de samenstelling van het Beheercomité te wijzigen als gevolg van de herinrichting van het Ministerie van Koloniën;

Op de voordracht van de Minister van Koloniën,

Wij hebben besloten en Wij besluiten :

Artikel 1. — De alinea's 1 en 2 van het artikel 4 van

het koninklijk besluit van 13 October 1937 houdende instelling van de Delgingskas van de Openbare Schuld van Belgisch-Kongo, zijn gewijzigd als volgt :

« De Kas wordt beheerd door een comité bestaande uit de secretaris-generaal van het Ministerie van Koloniën, voorzitter; de hierna vermelde ambtenaren van het Ministerie van Koloniën: de directeur-generaal van de begroting-contrôle-financiën; de directeur van de begroting; de directeur van de algemene comptabiliteit; de financiële controleur; het hoofd van het bureel van de Thesaurie en van de Openbare Schuld, of in geval van herinrichting van deze diensten, de met dezelfde bevoegdheden belaste ambtenaren.

» Het beheercomité wordt voorgezeten door de secretaris-generaal van het Ministerie van Koloniën; bij dezes ontstentenis, door de directeur-generaal van de begroting-contrôle-financiën. »

Art. 2. — De Minister van Koloniën is belast met de uitvoering van dit besluit.

III — LANDBOUW

Besluit van de Regent van 4 November 1947

betreffende het verlenen van toelagen voor de verbetering van de rundveerassen (Staatsblad, 5 December 1947, blz. 11298).

Ministerieel besluit van 5 November 1947

houdende algemeen reglement op de verbetering der rundveerassen (Staatsblad, 5 December 1947, blz. 11298).

Besluit van 2 December 1947

houdende wijziging van het besluit van 28 Juli 1947, betreffende de mobilisatie van de graangewassen van de oogst 1947, gewijzigd bij besluit van 22 Augustus 1947 (Staatsblad, 5 December 1947, blz. 11307).

Besluit van 24 December 1947

tot wijziging van het uitvoeringsbesluit dd. 28 Juli 1947 betreffende de mobilisatie van de graangewassen van de oogst 1947 (Staatsblad, 29-30 December 1947, blz. 12068):

IV — NIJVERHEID

Besluit van de Regent van 13 November 1947

waarbij een som van fr 5.000.000 wordt ter beschikking gesteld van de Minister van Economische Zaken en Middenstand, met het oog op het toekennen van premieën aan de voortbrengers van mijnhout (Staatsblad, 12 December 1947, blz. 11534).

Besluit van de Regent van 25 November 1947

waarbij het verzoekschrift van de Federatie der Glasnijverheid, strekkend tot het erkennen van het Technisch Wetenschappelijk Centrum der Belgische Glasnijverheid en het goedkeuren zijner statuten, wordt ingewilligd (Staatsblad, 4 December 1947, blz. 11263).

Besluit van de Regent van 25 November 1947

houdende aanvaarding van een verzoekschrift ingediend bij toepassing van het koninklijk besluit dd. 13 Januari 1935, dat toelating verleent tot het inrichten van een economische reglementering van de voortbrenging en de verdeling (Staatsblad, 7 December 1947, blz. 11357).

Dit besluit verbiedt ieder voortbrenger van door schaling getrokken en gedraaide staalstaven jaarlijks meer voort te brengen dan 70 pCt. van de productiecapaciteit zijner op 16 April 1947 werkvaardige installaties.

Ministerieel besluit van 2 December 1947

houdende beperking van het gebruik van elektrische energie voor verlichting der uitstalramen en de binnenverlichting der winkels en warenhuizen (Staatsblad, 7 December 1947, blz. 11359).

Ministerieel besluit van 3 December 1947

houdende reglementering van de producten en de verdeling van nijverheidsvetstoffen, zeep en reinigingsproducten (Staatsblad, 8-9 December 1947, blz. 11390).

Besluit van de Regent van 4 December 1947

waarbij een verzoekschrift, neergelegd bij toepassing van het koninklijk besluit n° 62 van 13 Januari 1935, waarbij toelating wordt verleend tot het oprichten van een economische reglementering van de voortbrenging en de verdeling, wordt verworpen (Staatsblad, 13 December 1947, blz. 11548).

Het verzoekschrift ingediend door de « Union des Fabricants belges de Carreaux en Grès cérame », op 1 Augustus 1946, bij de Minister van Economische Zaken en Middenstand, bij toepassing van het koninklijk besluit n° 62, dd. 13 Januari 1935, wordt verworpen.

Besluit van de Regent van 4 December 1947

waarbij een verzoekschrift, neergelegd bij toepassing van het koninklijk besluit n° 62 van 13 Januari 1935, waarbij toelating wordt verleend tot het oprichten van een economische reglementering van de voortbrenging en de verdeling, wordt verworpen (Staatsblad, 13 December 1947, blz. 11549).

Het verzoekschrift ingediend door de « Union des Fabricants belges de Carreaux céramiques de Revêtement », op 15 November 1946, bij de Minister van Economische Zaken en Middenstand, bij toepassing van het koninklijk besluit n° 62, dd. 13 Januari 1935, wordt verworpen.

Besluit van de Regent van 6 December 1947

waarbij het verzoekschrift van de Belgische Federatie der Houtnijveraars, strekkend tot het erkennen van het Technisch en Wetenschappelijk Centrum der Hout- en aanverwante stoffen verwerkende nijverheid en het goedkeuren zijner statuten wordt ingewilligd (Staatsblad, 13 December 1947, blz. 11565). — Erratum (Staatsblad, 17 December 1947, blz. 11649).

V — ARBEID

Besluit van 25 November 1947

Speciaal Fonds voor de vergoeding der schade voortvloeiende uit arbeidsongevallen ingevolge oorlogsfeiten. — Vaststelling van de datum van het einde van de oorlogstijd voor de werkzaamheid van deze openbare instelling (Staatsblad, 3 December 1947, blz. 11204).

VI — BINNENLANDSE HANDEL

Ministerieel besluit van 27 November 1947,

waarbij de aangifte op 1 Januari 1948, van al de in het land voorhanden zijnde hoeveelheden blauwzuur of cyaanproducten wordt voorgeschreven (Staatsblad, 8-9 December 1947, blz. 11392).

Ministerieel besluit van 3 December 1947

houdende reglementering van de productie en de verdeling van nijverheidsvetstoffen, zeep en reinigingsproducten (Staatsblad, 8-9 December 1947, blz. 11390).

Wet van 30 December 1947

houdende verbod zekere instellingen voor detailverkoop te openen of te vergroten (Staatsblad, 31 December 1947, blz. 12075).

Artikel 1. — Zonder voorafgaande toelating van de Minister van Economische Zaken en Middenstand, is het verboden te openen of te vergroten: inrichtingen met menigvuldige afdelingen voor verkoop in 't klein van handelswaren, die commercieel niet samenhangen, of gewoonlijk niet in een zelfde inrichting te koop worden gesteld.

Worden als vergrotingen beschouwd:

1° het uitbreiden van de voor het publiek toegankelijk lokalen;

2° het oprichten van nieuwe afdelingen;

3° het uitoefenen van nieuwe handels- of ambachtsbedrijvigheden;

4° het deelnemen van een grootwarenhuis, hetzij rechtstreeks, hetzij door tussenpersoon, aan het beheer of het bedrijf van een inrichting, van een kantoor of van een onderneming voor detailverkoop die door een derde mochten geëxploiteerd worden.

Worden als « daden van deelneming » in de zin van de wet beschouwd, namelijk:

a) het leveren van koopwaren die het hoofdbestanddeel van de handel van de derde vormen;

b) het bepalen van de verkoopprijzen;

c) de tussenkomst in de verkoopvorm of verpakking van de koopwaren of in hun voorstelling aan het publiek;

d) de toelating om gebruik te maken van de handelsnaam, de handelsmerken, prospectussen of enigerlei ander middel waarvan het grootwarenhuis normaal gebruik maakt om zijn producten bij het publiek bekend te maken.

De vorenstaande bepalingen zijn evenwel slechts van toepassing op de inrichtingen waarin ten minste drie personen werkzaam zijn, de handelaar en zijn echtgenote niet inbegrepen.

Art. 2. — De Koning regelt de toepassing van deze wet wat de wijze van toezicht en controle betreft en bepaalt de macht van het overheids personeel dat daarmee belast is.

Art. 3. — Elke inbreuk op deze wet wordt gestraft met acht dagen tot drie maanden gevangenzetting en met een geldboete van fr 100.000 tot fr 1.000.000, of met één dezer straffen alleen.

De rechtbank gelast, buitendien, de sluiting van de inrichting of van de vergroting, geopend bij schending van artikel 1 dezer wet.

Art. 4. — Deze wet treedt in werking op 1 Januari 1948 en blijft van kracht tot 30 Juni van hetzelfde jaar.

Kondigen de tegenwoordige wet af, bevelen dat zij met 's Lands zegel bekleed en door het *Belgisch Staatsblad* bekendgemaakt worde.

VII — BUITENLANDSE HANDEL

Handelsaccoord

tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en Turkije en bijlage, ondertekend op 12 Maart 1947, te Ankara. — *Besluit van de Regent van 5 September 1946 betreffende de invoer uit en de uitvoer naar dit land* (Staatsblad, 10 December 1947, blz. 11420).

Douaneovereenkomst

tussen België, Luxemburg en Nederland, ondertekend op 5 September 1944 te Londen, en Protocol bij deze Overeenkomst, ondertekend op 14 Maart 1947 te 's-Gravenhage. — *Tarief van invoerrechten* (Staatsblad, 18, 19, 20 en 22-23 December 1947, blz. 11708, 11740, 11772 en 11820).

Besluit van de Regent van 4 December 1947

houdende opschorsing voor onbepaalde tijd, wat de onder n° 1194h van het toltarief opgesomde producten betreft, van de toepassing der beschikkingen van het koninklijk besluit van 4 November 1935, betreffende de aanduiding van het land en de vervaardiging van zekere producten (Staatsblad, 19 December 1947, blz. 11740).

Ministerieel besluit van 19 December 1947

tot regeling van de vrijstellingen inzake douane (Staatsblad, 25 December 1947, blz. 11916).

Besluit van de Regent van 22 December 1947

nopens de invoer van goederen van Nederlandse herkomst (Staatsblad, 25 December 1947, blz. 11899). (Zie tekst rubriek I.)

Besluit van de Regent van 23 December 1947

betreffende het tarief van invoerrechten (Staatsblad, 25 December 1947, blz. 11901).

Dit besluit wijzigt het tarief der invoerrechten, gevoegd bij de Belgisch-Luxemburgs-Nederlandse Douaneovereenkomst, in verband met de tariefconcessies voortvloeiende uit de onderhandelingen die te Genève plaats hadden (1947).

Besluit van de Regent van 24 December 1947

betreffende het tarief van invoerrechten (Staatsblad, 25 December 1947, blz. 11913).

Dit besluit schorst, voor het jaar 1948, de inning van de douanerechten op sommige voedingsproducten en op sommige producten bestemd om 's lands economisch herstel te verzekeren, zomede op sommige goederen ten aanzien waarvan nog verplichtingen bestaan op grond van niet verstreken internationale verbintenissen.

VIII — VERKEERSWEZEN

Ministerieel besluit van 7 October 1947

betreffende de vrachtprijzen toe te passen op elk door bemiddeling van de Dienst voor Regeling der Binnenvaart afgesloten bevrachtingscontract (Staatsblad, 22-23 December 1947, blz. 11831).

Ministerieel besluit van 5 December 1947

betreffende de algemene toepassingsvoorwaarden der vrachtenbarema's van de Dienst voor Regeling der Binnenvaart (Staatsblad, 22-23 December 1947, blz. 11831).

Ministerieel besluit van 10 December 1947
betreffende de sleepplonen toe te passen voor elk sleepcontract afgesloten door bemiddeling van de Belgische Sleepvaartgroepering (Staatsblad, 22-23 December 1947, blz. 11832).

Besluit van de Regent van 12 December 1947
betreffende de vergoedingen voor laden of lossen van binnenschepen gedurende de nacht of op Zondag, of op een wettelijke feestdag (Staatsblad, 22-23 December 1947, blz. 11830).

IX — PRIJZEN EN LONEN

Ministerieel besluit van 7 October 1947
betreffende de vrachtprijzen toe te passen op elk door bemiddeling van de Dienst voor Regeling der Binnenvaart afgesloten bevrachtingscontract (Staatsblad, 22-23 December 1947, blz. 11831).

Ministerieel besluit van 5 December 1947
betreffende de algemene toepassingsvoorwaarden der vrachtenbarema's van de Dienst voor Regeling der Binnenvaart (Staatsblad, 22-23 December 1947, blz. 11831).

Ministerieel besluit van 29 November 1947
houdende regeling van de prijzen van de rijst (Staatsblad, 1-2 December 1947, blz. 11169).

Ministerieel besluit van 10 December 1947
houdende regeling van de prijzen der peulvruchten (Staatsblad, 14 December 1947, blz. 11599).

Ministerieel besluit van 29 November 1947
houdende wijziging van het ministerieel besluit dd. 10 Maart 1947 houdende vaststelling van de maxima-prijzen der steenkoolbriketten bij vertrek uit de mijnen of de brikettenfabrieken, der cokes en kolenteer af cokesfabrieken, der primaire en secundaire derivaten van kolenteer en der derivaten van lichte oliën afkomstig van gasdebenzolerings- of distillatiefabrieken en van de bruinkolenbriketten, aangevuld door het ministerieel besluit dd. 28 April 1947 en gewijzigd door de ministeriële besluiten van 12 Mei, 30 Juni en 30 October 1947 (Staatsblad, 4 December 1947, blz. 11262).

Ministerieel besluit van 10 December 1947
betreffende de sleepplonen toe te passen voor elk sleepcontract afgesloten door bemiddeling van de Belgische Sleepvaartgroepering (Staatsblad, 22-23 December 1947, blz. 11832).

Ministerieel besluit van 11 December 1947
houdende wijziging en aanvulling van het ministerieel besluit van 14 Juni 1946 houdende reglementering voor het aantekenen van het uurloon voor werken in eigen beheer uitgevoerd (Staatsblad, 25 December 1947, blz. 11934).

Besluit van de Regent van 4 December 1947
houdende verlenging tot 30 Juni 1948 van het besluit der in Raad vergaderde Ministers van 9 September 1944, houdende instelling, ten voorlopigen titel, van prijsregelende commissies (Staatsblad, 11 December 1947, blz. 11453).

Ministerieel besluit van 23 December 1947
houdende vaststelling van de maxima-prijzen der petroleumproducten (Staatsblad, 25 December 1947, blz. 11935).

X — RANTSOENERING EN RAVITAILLERING

Besluit van 2 December 1947
houdende wijziging van het besluit van 28 Juli 1947, betreffende de mobilisatie van de graangewassen van de oogst 1947, gewijzigd bij besluit van 22 Augustus 1947 (Staatsblad, 5 December 1947, blz. 11307).

Besluit van 11 December 1947
tot schorsing van artikel 1 van het besluit van 20 Augustus 1947 houdende beperking van het verbruik van banket- en bakkerijproducten, andere dan het wettelijk brood, van 21 tot 31 December 1947 (Staatsblad, 14 December 1947, blz. 11599).

Besluit van 15 December 1947

waarbij een telling van de hotels, spijshuizen en andere gelijkaardige inrichtingen wordt voorgeschreven (Staatsblad, 18 December 1947, blz. 11730).

Besluit van 15 December 1947

waarbij een algemene telling van de bij de vleesfabrikanten voorhanden producten ingericht wordt (Staatsblad, 19 December 1947, blz. 11757).

Ministerieel besluit van 15 December 1947

betreffende de loonmaaldertij (Staatsblad, 25 December 1947, blz. 11933).

Ministerieel besluit van 17 December 1947

betreffende de verkoop en het verbruik van vlees (Staatsblad, 22-23 December 1947, blz. 11833).

DOORLOPENDE MAANDSTATISTIEKEN

(Inhoud, zie laatste bladzijde van het Tijdschrift)

GELDMARKT

I — RENTETARIEF VOOR DISCONTO EN BELENINGEN (in pUt.)

TIJDVAK	OFFICIËLE RENTETARIEVEN VAN DE NATIONALE BANK VAN BELGIË											CALL- GELD
	Disconto					Beleningen van en voorschotten op : (*)						
	Door de N.B.B. vooraf geveiseerde bankaccepten, geaccept. en documentaire wissels, uit hoofde v. goederenin- en uitvoer (1)	Bij de bank gedomicilleerde accepten en warrants	Bij de bank niet gedomicilleerde accepten	Niet geaccepteerde wissels	Promessen	Schatkistcertificaten met ten hoogste 120 dagen looptijd	Schatkistcertificaten met ten hoogste 8 maanden looptijd	Schatkistcertificaten met ten hoogste 12 maanden looptijd	Schatkistcertificaten met een looptijd van meer dan 12 maanden	Vijfjarige Schatkistcertificaten (1941) 3 1/2 % en Schatkistcertif. ter regeling van Belgische financiële vorderingen op het buitenland.	Andere overheidsfondsen	
1946 Jaargemiddelde	1,17	1,67	1,92	2,67	3,17	2,—	2,1875	2,375	3,17	3,50	3,17	0,58
1947 Jaargemiddelde	2,67	3,17	3,42	4,17	4,67	2,—	2,1875	2,375	4,67	4,67	4,67	1,08
1946 December (van 19 af)	2,50	3,—	3,25	4,—	4,50	2,—	2,1875	2,375	4,50	4,50	4,50	1,—
1947 Januari	2,50	3,—	3,25	4,—	4,50	2,—	2,1875	2,375	4,50	4,50	4,50	1,—
Februari	2,50	3,—	3,25	4,—	4,50	2,—	2,1875	2,375	4,50	4,50	4,50	1,—
Maart	2,50	3,—	3,25	4,—	4,50	2,—	2,1875	2,375	4,50	4,50	4,50	1,—
April	2,50	3,—	3,25	4,—	4,50	2,—	2,1875	2,375	4,50	4,50	4,50	1,—
Mei	2,50	3,—	3,25	4,—	4,50	2,—	2,1875	2,375	4,50	4,50	4,50	1,—
Juni	2,50	3,—	3,25	4,—	4,50	2,—	2,1875	2,375	4,50	4,50	4,50	1,—
Juli	2,50	3,—	3,25	4,—	4,50	2,—	2,1875	2,375	4,50	4,50	4,50	1,—
Augustus (van 28 af)	3,—	3,50	3,75	4,50	5,—	2,—	2,1875	2,375	5,—	5,—	5,—	1,25
September	3,—	3,50	3,75	4,50	5,—	2,—	2,1875	2,375	5,—	5,—	5,—	1,25
October	3,—	3,50	3,75	4,50	5,—	2,—	2,1875	2,375	5,—	5,—	5,—	1,25
November	3,—	3,50	3,75	4,50	5,—	2,—	2,1875	2,375	5,—	5,—	5,—	1,25
December	3,—	3,50	3,75	4,50	5,—	2,—	2,1875	2,375	5,—	5,—	5,—	1,25
1948 Januari	3,—	3,50	3,75	4,50	5,—	2,—	2,1875	2,375	5,—	5,—	5,—	1,25
Februari	3,— (2)	3,50 (3)	3,75	4,50	5,—	2,—	2,1875	2,375	5,—	5,—	5,—	1,25

(1) Met ingang van 16 December 1946 worden de geaccepteerde of documentaire wissels uit hoofde van goedereninvoer of uitvoer in disconto genomen tegen de discontorente toepasselijk op de bij de bank gedomicilleerde accepten en warrants.

(2) Met ingang van 19 Februari 1948 alleen: geveiseerde bankaccepten uit hoofde van uitvoer.

(3) Met ingang van 19 Februari 1948 is dit percentage ook toepasselijk op de geveiseerde bankaccepten uit hoofde van invoer.

(*) Quotiteit van het voorschot in Januari en Februari 1948 :

Schatkistcertificaten op korte termijn	95 pCt.	Ander overheidspapier	80 pCt.
Tienjaarsobligaties (1940-1950)	90 pCt.	3 1/2 pCt. vijfjaars-schatkistcertificaten (besluit van 25 October 1941).	
3 1/2 pCt. Schatkistcertificaten met ten hoogste 15 jaar looptijd (1942)	90 pCt.	Schatkistcertificaten uitgegeven ter regeling van Belgische financiële vorderingen op het buitenland (besluit van 3 Februari 1942).	90 pCt.
3 1/2 pCt. Schatkistcertificaten met 5, 10 of 20 jaar looptijd (1943)	90 pCt.	Voorschot enkel ingewilligd in de door de Nationale Bank van België toegestane bijzondere gevallen.	
3 1/2 pCt. Schatkistcertificaten met 10 jaar looptijd (1944)	90 pCt.		
4 pCt. Schatkistcertificaten met 5 of 10 jaar looptijd (1947)	90 pCt.		

II — RENTESTANDEN VOOR BANKDEPOSITO'S EN TEGOED TER ALGEMENE SPAAR- EN LIJFRENTOKAS

TIJDVAK	Banken — Depositoreringen (*)					Algemene Spaarkas (inlagen op spaarboekjes)			Nat. Maat. voor Krediet aan de Nijverheid
	zicht	15 dagen vooropzegging	1 maand	3 maanden	6 maanden	tot fr. 20.000 (1)	fr. 20.000 tot 100.000 (1)	boven fr. 100.000	
Jaargemiddelden :									
1946	0,50	0,81	1,01	1,27	1,53	3,—	1,50	0,50	2,—
1947	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50	2,46
Maandgemiddelden :									
1946 December	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50	2,—
1947 Januari	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50	2,—
Februari	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50	2,50 (2)
Maart	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50	2,50 (2)
April	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50	2,50 (2)
Mei	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50	2,50 (2)
Juni	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50	2,50 (2)
Juli	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50	2,50 (2)
Augustus	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50	2,50 (2)
September	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50	2,50 (2)
October	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50	2,50 (2)
November	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50	2,50 (2)
December	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50	2,50 (2)
1948 Januari	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50	2,50 (2)
Februari	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50	2,50 (2)

(*) Gemiddelde van vier banken.

(1) Van 1 Juli 1946 tot 30 Juni 1947, bedroeg de depositorente 3 pCt. tot fr 30.000 en 1,5 pCt. van fr 30.000 tot fr 100.000. Met ingang van 1 Juli 1947, bedraagt de depositorente 3 pCt. tot fr 50.000 en 1,5 pCt. tot fr 100.000.

(2) Depositoreringen op één jaar en meer.

VALUTAMARKT EN MARKT DER EDELE METALEN

I — NOTERING DER EDELE METALEN

9

TIJDVAK	GOUD				ZILVER			
	LONDEN sh. en d. per oz. fijn	NEW-YORK dollars per oz. fijn	BOMBAY		LONDEN d. per oz. fijn.	NEW-YORK cents per oz. fijn	BOMBAY	
			roupies en annas per Fine Tola	Omrekening in sh. en d. per oz. fijn			roupies en annas per 100 Fine Tola	Omrekening in pence per oz. fijn
1938 31 December	149/7 1/2	35	102. 4	409/0	(1) 20,0625	42 3/4	159. 4	76
1946 31 December	172/3	35	105. 2	420/6	55,50	88 1/2	170. 3	82
1947 31 December	172/3	35			45,—	74 5/8		
Maandgemiddelden :								
1946 December	172/3	35	100. 1	400/3	55,50	87 1/10	142. 8	68
1947 Januari	172/3	35	104. 4	417/0	55,50	76 3/4	152. 7	73
Februari	172/3	35	105. 0	420/0	44,47	72 1/4	156. 7	75
Maart	172/3	35	104. 0	416/0	47,08	77,34	163. 1	78
April	172/3	35	106. 2	424/6	45,83	75,63	169. 5	81
Mei	172/3	35	109. 11	438/9	44,10	72,62	168. 4	81
Juni	172/3	35	113. 9	454/3	41,45	66,99	172. 1	83
Juli	172/3	35	110. 14	443/6	38,84	63,57	171. 15	83
Augustus	172/3	35	109. 15	439/9	39,95	65,65	175. 10	84
September	172/3	35	110. 3	440/9	42,73	70,55	167. 13	81
October	172/3	35	102. 13	411/3	43,37	71,62	158. 6	76
November	172/3	35	104. 15	419/9	45,02	74,62	169. 7	77
December	172/3	35	105. 8	422/0	45,—	74,62	167. 7	80
1948 Januari	172/3	35	105. 13	423/3	45,—	74,62	168. 8	81
Februari	172/3	35	106. 1	424/2	45,—	74,62	150. 1	72

(1) Notering per stand. oz.

N. B. — 1 oz. troy = 31,1035 gram; 1 tola = 11,6638 gram; roupie := 16 annas; 1 roupie = 18 pence.

II — OFFICIËLE WISSELKOERSEN PER 29 FEBRUARI 1948

vastgesteld door de Nationale Bank van België

krachtens besluit n° 6 genomen door de Ministerraad te Londen op 1 Mei 1944

(« Belgisch Staatsblad » van 5 September 1944, n° 22)

(in Belgische franken)

10

VALUTA	Contractuële koers	Transfers		Biljetten	
		Aankoopkoers	Verkoopkoers	Aankoopkoers	Verkoopkoers
1 pond sterling	176,625	176,50	176,75	175,85	176,80
1 U. S.-dollar	—	43,70	43,96	43,50	44,—
1 Canadese dollar	—	43,96	44,06	43,75	44,25
100 Franse franc	(1) 20,4427	20,41	20,48	20,20	20,55
100 Nederlandse gulden	1.652,—	1.648,—	1.656,—	1.635,—	1.662,—
100 Congolese frank	—	100,—	100,—	—	—
100 Luxemburgse frank	—	100,—	100,—	—	—
1 Zweedse kroon	12,1936	12,16	12,23	12,10	12,25
1 Zwitserse frank	10,1275	10,10	10,15	10,05	10,20
1 Deense kroon	9,1326	9,10	9,16	9,05	9,25
1 Noorweegse kroon	8,83125	8,80	8,85	8,75	8,90
100 escudos	176,625	175,75	177,60	175,—	178,—
100 Tsjechoslowaakse kroon	87,655	87,39	87,92	86,80	88,50
100 lira	—	Veranderlijke koers, om de tien dagen vastgesteld door het Ufficio Italiano dei Cambi.			
100 pesetas	400,—	Toe te passen koers voor de stortingen in Bfr., op de rekening van het Instituto Espanol de Moneda Extranjera.			

(1) Nieuwe koers vanaf 26 Januari 1948.

KAPITAALMARKT

I — NOTERINGEN VAN ENKELE OVERHEIDSFONDSEN — VERGELIJKENDE TABEL

14

AARD DER EFFECTEN	Notering voor	NOTERING PER				
		1 October 1947	3 Novemb. 1947	1 Decemb. 1947	5 Januari 1948	2 Februari 1948
I. — Rechtstr. Belgische binnenl. Staatsschuld (Rente bij te rekenen).						
2 ½ pCt. Schuld	100,—	61,10	60,20	59,60	58,50	57,55
3 pCt. Schuld, 2 ^e reeks	100,—	91,20	88,90	86,15	86,50	87,—
3 ½ pCt. Schuld 1937	100,—	81,15	80,—	79,60	79,30	79,15
3 ½ pCt. Schuld 1943	100,—	75,60	73,70	74,—	74,60	74,25
Geünfioerde 4 pCt. Schuld	100,—	88,—	85,45	84,30	84,85	84,50
Bevrijdingslening, 4 %, 1945	100,—	82,60	80,50	80,20	81,65	81,60
Tienjaarsobligaties (1940-1950), 4 pCt.	100,—	100,30	100,45	100,30	100,25	100,35
Vijftienjaars- (ten hoogste) schatkistcertificaten, 3 ½ pCt., 1942	100,—	101,—	101,35	101,20	101,40	101,45
Vijf-, tien- twintigjaars-schatkistcertificaten, 3 ½ pCt., 1943	100,—	100,85	100,90	100,75	100,90	100,40
Tienjaars-schatkistcertificaten, 3 ½ pCt., 1944	100,—	94,20	94,25	94,40	94,70	94,70
Vijf- of tienjaars-schatkistcertificaten, 4 %, 1947	100,—	98,—	98,30	98,30	98,30	98,25
4 pCt. Lotenlening van 1933	1.050,—	1.070,—	1.034,—	1.005,—	1.018,—	1.023,—
Lotenlening 1938 (3 ½ pCt. tot 1947; daarna 4 pCt.)	500,—	499,—	485,—	464,—	471,—	473,—
Lotenlen. 1941 (3 pCt. tot 1946; 3 ½ pCt. van 1946 tot 1951; daarna 4 pCt.)	1.000,—	891,—	860,—	855,—	848,—	852,—
II. — Indirecte Staatsschuld en door de Staat gewaarborgde schuld (Rente bij te rekenen).						
4 pCt. Lotenlening der Verwoeste Gewesten 1923	525,—	522,—	512,—	495,—	497,—	550,—
2 pCt. Lening tot Wederopbouw (1 ^{ste} trim.)	1.000,—	—	—	—	—	1.004,—
6 pCt. pref. aand. v. d. Nat. Maatsch. van Belg. Spoorw. (Zwits. schijf) ..	500,—	577,—	586,—	584,—	587,—	578,—
6 pCt. pref. aand. v. d. Nat. Maatschappij van Belgische Spoorw. (Ned. schijf)	500,—	578,—	570,—	575,—	565,—	574,—
4 pCt. pref. aand. v. d. Nat. Maatschappij van Belgische Spoorw. (Belg. schijf)	500,—	482,—	486,—	471,—	489,—	465,—
(*) 3 pCt. Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen, coup. Januari-Juli ..	100,—	71,90	72,10	72,30	72,45	72,20
3 ½ pCt. Beheer van Telegraaf en Telefoon, 1943	100,—	79,40	77,30	75,80	75,40	75,25
III. — Rechtstreekse Koloniale Schuld.						
Renteloos : Belgisch Congo, Lotenlening 1888	100,—	268,—	268,—	265,—	255,—	253,—
<i>Bij te rekenen rente :</i>						
3 pCt. Schuld 1904	100,—	77,80	77,—	76,—	89,—	75,—
4 pCt. Koloniale Schuld 1936	100,—	89,60	86,30	85,30	85,70	86,20
(*) 3 ½ pCt. Koloniale Schuld 1937	100,—	81,70	79,80	79,60	79,30	79,20

(*) In de regel zijn de coupons der leningen belastingvrij; de coupons waarop 2 pCt. belasting wordt betaald, zijn met een sterretje getekend.

II — MAANDINDEXCIJFERS DER NOTERINGEN TER BEURZE VAN BRUSSEL EN ANTWERPEN

15

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

DATUM	Algemeen indexcijfer	Verzekeringsmaats., banken, beleggingsmaat.	Onroerende en hypoth. ondern. Hotelbedrijven	Tramwegen en buurtspoorwegen	Trusts va tramwegen en electriciteitsondern.	Gas- en electriciteits-ondernemingen	Metaal-industrieën	Zink- en loodbedrijven, mijnen	Chemicaliën	Steenkolennijn. en cokesoovens	Spiegelglas-fabrieken	Glasfabrieken	Bouwbedrijf	Textiel- en zijdenijverheid	Koloniale ondernemingen	Voeding	Diversen
-------	----------------------	---	--	------------------------------	--	--------------------------------------	--------------------	--------------------------------	-------------	--------------------------------	-----------------------	---------------	-------------	-----------------------------	-------------------------	---------	----------

Indexcijfers t.o.v. de noteringen der voorgaande maand

1948 5 Januari...	103	102	103	103	98	99	102	102	110	106	98	98	98	100	101	98	98
2 Februari...	110	110	106	115	124	111	113	111	108	105	122	116	106	110	108	102	107

Indexcijfers t.o.v. de periode 1936 tot 1938 = 100

1946 2 December	242	186	299	128	147	146	242	155	297	227	235	456	372	373	353	293
1947 3 Januari ..	228	175	268	123	134	134	229	143	268	209	221	405	347	350	335	276
3 Februari ..	211	175	255	115	123	123	213	145	244	206	186	364	313	315	308	263
3 Maart	199	169	247	110	112	120	200	135	240	192	187	351	307	313	286	253
1 April	192	161	229	103	113	118	190	122	223	173	171	332	290	304	283	238
2 Mei	194	165	228	102	113	121	194	139	225	180	160	327	286	308	287	237
2 Juni	166	144	199	93	96	107	171	122	194	167	142	272	243	259	237	205
1 Juli	162	140	193	91	99	106	167	124	181	142	140	266	232	251	233	191
1 Augustus ..	164	143	184	92	98	102	171	117	195	148	129	244	221	245	240	190
1 September ..	170	148	187	89	96	103	179	118	198	144	133	254	245	258	257	190
1 October ..	165	147	185	87	93	103	174	110	187	136	133	238	231	250	253	182
3 November ..	161	143	174	85	84	102	168	101	191	138	123	217	218	235	252	181
1 December ..	151	133	159	78	82	100	161	100	168	125	116	200	188	222	239	169
1948 5 Januari ..	155	135	164	78	80	99	165	102	184	132	114	196	185	222	242	165
2 Februari ..	170	149	174	90	99	110	186	113	198	138	139	228	196	245	262	169

III — OMZET TER BEURZE VAN BRUSSEL

Bron: Bulletin mensuel des statistiques publié par la Commission de la Bourse de Bruxelles.

15

TIJDVAK	Aantal beursdagen	Obligaties van vennootschappen		Aandelen		Totaal	
		Duizenden stukken	Verhandelde bedragen (miljoenen frank.)	Duizenden stukken	Verhandelde bedragen (miljoenen frank.)	Duizenden stukken	Verhandelde bedragen (miljoenen frank.)
1946.....	245	253	234	6.300	11.145	6.553	11.379
1947.....	246	191	172	4.112	4.988	4.303	5.160
1946 December	20	20	18	414	652	434	670
1947 Januari	21	21	20	374	607	395	627
Februari	20	16	14	331	504	347	518
Maart	20	18	16	377	554	395	570
April	20	16	15	327	443	343	458
Mei	18	14	12	264	345	278	357
Juni	21	16	14	364	410	380	424
Juli	22	15	14	339	325	354	339
Augustus	20	13	11	357	415	370	426
September	22	16	14	335	358	351	372
October	23	16	15	403	402	419	417
November	18	13	12	293	295	306	307
December	21	17	15	348	330	365	345
1948 Januari	20	18	16	398	406	416	422
Februari	20	19	17	719	814	738	831

IV — NOTERING EN RENDEMENT VAN DE VOORNAAMSTE OBLIGATIETYPEN

16

DATUM	TOONAANGEVENDE TYPEN								OBLIGATIES VAN MAATSCHAPPIJEN Allerlei typen	
	Koers				Rendement (t. o. v. de koers alleen)				Gemiddelde beurswaarde (1)	Gemiddeld netto-rendement (1)
	I	II	III	IV	I	II	III	IV		
	Geïnific. Schuld 4 pCt.	Koloniale Schuld 1936 4 pCt.	Provinc., steden en gemeenten 4 pCt. (1)	Nijverheids- en handels-ondernemingen 4 pCt. (1) 4½ pCt. (1)	Geïnific. Schuld 4 pCt.	Koloniale Schuld 1936 4 pCt.	Provinc., steden en gemeenten 4 pCt. (1)	Nijverheids- en handels-ondernemingen 4 pCt. (1) 4½ pCt. (1)		
1946 2 December ...	90,55	91,—	90,67	89,74 96,18	4,42	4,40	4,41 4,46	4,68	93,88	4,64
1947 3 Januari	90,70	90,70	90,27	89,17 96,05	4,41	4,41	4,43 4,49	4,69	93,76	4,65
3 Februari	91,15	91,—	92,18	89,81 98,50	4,39	4,40	4,36 4,45	4,57	95,23	4,54
3 Maart	91,40	91,40	91,98	89,86 98,51	4,38	4,38	4,35 4,45	4,57	95,20	4,54
1 April	91,55	91,55	92,36	90,43 98,50	4,37	4,37	4,33 4,42	4,57	95,57	4,53
2 Mei	92,—	91,85	92,32	89,82 98,34	4,35	4,35	4,33 4,45	4,57	95,09	4,54
2 Juni	92,35	92,15	92,19	88,48 97,31	4,33	4,34	4,34 4,52	4,62	93,98	4,60
1 Juli	92,45	92,40	91,54	88,99 96,39	4,33	4,33	4,37 4,49	4,67	93,57	4,62
1 Augustus	92,35	92,40	91,38	86,80 97,69	4,33	4,33	4,38 4,61	4,60	94,05	4,60
1 September	91,25	92,45	91,01	87,56 98,20	4,38	4,33	4,40 4,57	4,58	94,42	4,58
1 October	88,—	89,60	89,84	86,77 97,35	4,55	4,46	4,46 4,61	4,62	93,53	4,63
3 November	85,45	86,30	89,03	85,96 94,54	4,68	4,63	4,50 4,65	4,78	91,78	4,71
1 December	84,30	85,30	88,45	85,78 93,23	4,74	4,69	4,53 4,66	4,88	90,34	4,79
1948 5 Januari	84,85	85,70	87,94	85,27 92,97	4,71	4,67	4,55 4,69	4,84	90,50	4,78
2 Februari	84,50	86,20	v 86,29	v 85,51 v 93,29	4,73	4,64	v 4,63 v 4,68	v 4,82	v 92,05	v 4,82

N. B. — Voor de samenstelling: zie Maartnummer 1939, op blz. 193.

(1) De cijfers werden gewijzigd van Februari 1947 tot Januari 1948 volgens de gedetailleerde berekeningen gedaan op 3 Januari 1948.

V — EMISSIES VAN DE BELGISCHE EN CONGOLESE NIJVERHEIDS-
EN HANDELSVENNOOTSCHAPPEN (*)

Retrospectief overzicht

(duizenden franken)

TIJDVAK	OPRICHTINGEN VAN VENNOOTSCHAPPEN						KAPITAALSVERHOOGINGEN (Naamloze vennootschappen) (Commandit. vennootschappen op aandelen) (Personenvennootsch. met beperkte aansprak.)			
	naamloze en commanditaire op aandelen			personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid			Aantal	Oud kapitaal	Nominale verhoging	Gestort bedrag op nomin. waarde
	Aantal	Nominaal bedrag	Gestort bedrag op nomin. waarde	Aantal	Nominaal bedrag	Gestort bedrag op nomin. waarde				
1945.....	870	749.335	512.803	1.542	423.196	382.670	279	1.307.965	602.926	482.024
1946.....	1.372	1.900.554	1.388.573	2.096	623.881	560.783	651	3.595.613	3.195.352	2.587.184
1947.....	1.366	1.377.114	1.163.493	1.553	537.550	502.369	750	5.998.629	6.599.616	(6) 6.022.826
1946 October.....	101	74.989	65.149	164	46.928	41.463	56	541.590	804.206	546.415
November.....	126	404.893	216.773	139	50.946	45.734	62	276.736	193.753	149.858
December.....	189	245.563	201.397	208	62.725	57.813	126	861.488	811.011	823.151
(*) 1947 Januari.....	116	175.043	151.507	139	39.280	37.257	56	630.747	409.567	281.023
Februari.....	111	95.110	66.235	166	42.347	41.093	42	183.474	253.755	215.392
Maart.....	112	140.056	124.485	166	53.376	49.715	68	1.205.261	1.805.085	1.430.239
April.....	119	94.234	85.598	144	43.842	41.946	68	362.060	170.822	127.919
Mei.....	93	123.825	81.029	112	35.099	31.794	70	396.377	291.436	220.123
Juni.....	104	88.369	78.045	95	42.207	37.132	67	672.047	881.768	563.847
Juli.....	110	101.313	89.767	121	32.789	30.500	59	222.126	450.655	371.412
Augustus.....	67	54.310	45.287	85	22.488	20.390	32	54.200	53.486	40.335
September.....	83	52.130	44.695	115	41.230	35.567	67	1.498.388	1.062.655	1.009.721
October.....	114	118.431	105.287	125	41.068	37.717	43	148.660	222.215	173.137
November.....	107	116.248	86.254	98	32.603	31.251	49	161.621	256.900	143.509
December.....	230	218.045	204.704	187	111.421	108.002	129	463.668	741.272	537.461

TIJDVAK	OBLIGATIE-UITGIFTEN		Gezamen- lijke uitgiften Nominaal bedrag	UITGIFTE- PREMIËN (1)	STORTINGEN ANDERE DAN IN GELD		UITGIFTEN bestemd voor aflossing van oude leningen (4)	Netto- uitgiften (5)
	Aantal	Nominaal bedrag			Inbreng in natura (2)	Bijvoeging van reserves (3)		
1945.....	30	1.093.840	2.869.297	140.699	647.526	17.065	11.989	1.935.456
1946.....	41	880.800	6.600.587	156.650	1.312.739	1.122.416	14.008	3.125.727
1947.....	55	(6) 1.483.700	(6) 9.997.980	47.079	1.156.511	3.559.775	—	(6) 4.503.181
1946 October.....	4	45.000	971.123	15.802	102.909	336.698	—	274.222
November.....	6	158.000	807.592	78.398	115.710	21.672	—	511.381
December.....	5	89.500	1.238.799	4.278	273.113	596.377	—	306.649
(*) 1947 Januari.....	3	150.000	773.890	—	134.544	33.635	—	451.604
Februari.....	5	256.000	647.212	5.073	59.187	143.591	—	391.020
Maart.....	3	34.000	2.032.517	25.123	142.015	940.308	—	581.248
April.....	2	22.500	331.198	756	67.841	63.721	—	147.157
Mei.....	6	100.000	550.360	4.030	71.389	99.193	—	266.394
Juni.....	3	174.000	1.186.344	621	65.232	440.075	—	348.338
Juli.....	3	20.000	604.757	5.278	83.219	300.623	—	133.115
Augustus.....	7	106.000	236.284	4.205	43.680	15.904	—	158.633
September.....	2	22.500	1.178.515	—	58.078	936.022	—	118.383
October.....	6	237.500	619.214	200	75.097	119.810	—	359.534
November.....	2	150.000	555.751	150	80.805	82.460	—	247.899
December.....	5	38.000	1.108.738	1.638	275.424	384.433	—	229.948

(1) In de gestorte bedragen niet begrepen.

(2) In de oprichtingen en kapitaalsverhogingen begrepen.

(3) In de kapitaalsverhogingen begrepen.

(4) In de kapitaalsverhogingen en de obligatieuitgiften begrepen.

(5) Omvatten de volgestorte bedragen op aandelen, de obligatieuitgiften, de uitgiftepremiën, verminderd met de stortingen andere dan in geld en de emissies tot terugbetaling van vroegere leningen.

(*) Sedert Januari 1947, werden de gegevens van deze tabel ons verstrekt door het Nationaal Instituut voor de Statistiek.

V — EMISSIES VAN DE BELGISCHE EN CONGOLESE NIJVERHEIDS- EN HANDELSVENNOOTSCHAPPEN

17

Detail der emissies
(duizenden franken)

DECEMBER 1947

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

BEDRIJFSKLASSE	OPRICHTINGEN VAN VENNOOTSCHAPPEN (1)						KAPITAALSVERHOOGINGEN (naamloze vennootschap.) (command. vennoot. op aand.) (personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid)			OBLIGATIE- UITGIFFTEN			Uitgiftepremieën (in de gestorte bedragen niet begrepen)	STORTINGEN ANDERE DAN IN SPECIE				ONTBINDINGEN VAN VENNOOTSCHAPPEN (1) (naamloze) (commandit. op aand.) (personenvennootsch. met beperkte aansprakelijkheid)				KAPITAALS- VERMINDE- RINGEN (naamloze vennoot.) (com. ven. op aandeel. (personen- vennoot. m. beperk. aansprak.)								
	naamloze en commanditaire op aandelen			personenvennootsch. met beperkte aansprakelijkheid			Aantal	Oud kapitaal	Nomin. verhoo- ging	Gestort bedrag op nomin. waarde	Aantal	Nomin. bedrag		waarvan conversie- leningen	Inbreng in natura		Kapitaalsverhogingen	Bijvoeging van reserves (in de kapitaalsverhogingen begrepen)	Oprichtingen van vennootsch. naamloze en commanditaire op aandelen		Kapitaalsverhogingen	Liquidaties	Samen- smeltingen		Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag
	Aantal	Nomin. bedrag	Gestort bedrag op nomin. waarde	Aantal	Nomin. bedrag	Gestort bedrag op nomin. waarde									naamloze en commanditaire op aandelen	personenvenn. met beperkte aansprake- lijkheid			Aantal	Bedrag			Aantal	Bedrag						
	Aantal	Nomin. bedrag	Gestort bedrag op nomin. waarde	Aantal	Nomin. bedrag	Gestort bedrag op nomin. waarde	Aantal	Oud kapitaal	Nomin. verhoo- ging	Gestort bedrag op nomin. waarde	Aantal	Nomin. bedrag		waarvan conversie- leningen	naamloze en commanditaire op aandelen	personenvenn. met beperkte aansprake- lijkheid	Kapitaalsverhogingen	Bijvoeging van reserves (in de kapitaalsverhogingen begrepen)	naamloze en commanditaire op aandelen	personenvenn. met beperkte aansprake- lijkheid	Kapitaalsverhogingen	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag	
Banken	—	—	—	—	—	2	5.000	5.000	3.000	—	—	—	—	—	—	2.500	1	6.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Verzekeringen	—	—	—	—	—	4	14.935	4.990	4.158	1	3.000	—	16.743	150	2.000	1.100	4	2.190	1	4.435	2	11.000	—	—	—	—	—	—	—	—
Financiële- en immobielverrichting.	13	23.225	22.975	3	630	630	4	1.126	1.234	5	—	—	2.458	3.205	—	894	10	1.495	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kleinhandel	11	3.681	3.085	22	4.428	4.419	5	10.960	24.760	18	—	—	23.077	8.974	410	14.985	14	9.020	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Groothandel en buitenl. handel	46	35.570	33.821	32	14.675	14.166	18	119.450	353.060	10	—	—	35.686	1.272	5.700	123.540	9	9.835	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Metaalverwerkende nijverheid	34	43.520	42.390	9	1.700	1.700	10	1.100	1.000	1	2.000	—	1.864	1.075	—	1.000	2	410	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
IJzer- en staalvoortbrengende nijverh.	2	1.904	1.904	3	1.100	1.100	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Non-ferro metaalnijverheid	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Textielnijverheid	14	8.455	8.269	11	44.335	44.307	16	135.055	130.894	129.934	—	—	6.664	43.971	5.354	111.300	4	820	1	1.000	1	250	—	—	—	—	—	—	—	—
Voedingsnijverheid	15	13.280	13.240	10	4.865	4.865	8	21.750	29.800	29.800	—	—	7.871	3.549	1.950	23.000	3	2.900	1	2.000	2	1.500	—	—	—	—	—	—	—	—
Houtnijverheid	7	8.050	7.770	9	1.985	1.985	4	1.650	3.300	2.850	—	—	7.144	1.300	—	2.100	5	1.495	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Scheikundige nijverheid	12	5.275	5.275	6	2.036	2.036	11	41.824	43.096	37.996	—	—	1.744	1.570	1.700	28.700	6	3.620	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Glasnijverheid	1	240	240	2	4.600	2.840	2	16.500	17.000	17.000	—	—	232	2.270	—	17.000	1	2.250	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Electriciteit	—	—	—	—	—	—	1	2.850	250	250	2	28.000	—	—	250	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gas	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Water	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ledernijverheid	8	10.075	9.925	5	2.300	2.300	1	100	150	150	—	—	6.712	2.195	—	—	1	250	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Papieren- en grafische bedrijven	4	1.130	1.130	2	2.067	1.662	3	6.000	8.360	8.360	—	—	891	1.457	—	7.800	1	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Verkeer	5	3.535	3.503	15	3.360	3.160	6	6.050	9.100	8.646	—	—	2.359	1.691	100	3.400	4	3.020	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Toerisme	5	1.385	985	7	2.470	2.470	2	184	6.959	6.959	—	—	535	1.780	—	6.904	1	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tussenhandel	10	1.380	1.380	4	1.250	1.250	5	1.950	2.900	2.388	—	—	884	550	—	755	6	310	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Oude en afvalgoederen	1	650	634	1	200	200	—	—	—	—	—	—	630	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bouwbedrijf	10	11.780	6.474	6	1.690	1.690	4	5.600	8.600	2.520	—	—	3.107	382	—	1.000	3	3.600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kolennijverheid	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kleinnijverheid	1	1.400	1.400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	240	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Cement- en aanverwante nijverheden	—	—	—	2	600	600	1	2.000	1.000	500	—	—	—	540	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Groeven	3	4.725	4.725	—	—	—	5	12.854	15.814	7.000	—	—	882	1.520	640	578	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kalknijverheid	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Keramische nijverheid	1	325	325	3	820	820	—	—	—	—	—	—	314	649	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tabaksnijverheid	1	500	500	—	—	—	2	36.000	35.500	35.500	—	—	440	—	—	35.500	1	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Diamantnijverheid	2	350	350	1	1.000	1.000	—	—	—	—	—	—	—	995	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Uitgeverij, boekhandel, pers	2	700	700	1	200	200	3	225	750	630	—	—	100	—	500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Film, schouwburgen	2	250	250	3	800	600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ambachtswezen	8	3.700	3.174	15	5.075	4.975	7	5.680	9.780	9.140	—	—	2.745	4.466	4.680	—	3	800	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Landb., tuinb., visserij, veeteelt	1	100	100	5	1.300	1.300	1	2.500	7.500	7.500	—	—	—	317	6.785	—	2	575	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Diversen (niet genoemd)	11	32.860	30.180	10	7.935	7.727	7	10.525	20.475	20.475	—	—	26.033	6.904	6.000	2.377	9	1.187	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
TOTALEN	230	218.045	204.704	187	111.421	108.002	129	463.668	741.272	537.461	5	38.000	—	1.638	149.993	89.362	36.069	384.443	96	69.187	3	7.435	15	34.535	—	—	—	—	—	—

(1) Coöperatieven : 17 vennootschappen opgericht met een minimumkapitaal van fr 4.449.000; 12 vennootschappen ontbonden met een minimumkapitaal van fr 545.500.

**V — EMISSIES VAN DE BELGISCHE EN CONGOLESE NIJVERHEIDS-
EN HANDELSVENNOOTSCHAPPEN**

Ingedeeld naar de ligging en naar de belangrijkheid van het nominaal uitgegeven of vernietigd kapitaal

17

Bron: Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(duizenden franken)

DECEMBER 1947

OMSCHRIJVING	OPRICHTING. VAN VENNOOTSCH.						KAPITAALSVERHOOGINGEN. (naamloze vennootsch. (command. vennootsch. op aandelen) (personenvenn. met beperkte aansprakelijk- heid)			OBLIGATIE- UITGIFTEN			UITGIFPREMIËN (in de gestorte bedragen niet begrepen)	STORTINGEN ANDERE DAN IN SPECIE		ONTBIN- DINGEN		KAPITAALSVERMINDERINGEN Bedrag	
	naamloze en commanditaire op aandelen			personenvenn. met beperkte aansprakelijk- heid			Aantal	Oud kapitaal	Nominale verhoging	Gestort bedrag op nominale waarde	Aantal	Nominaal bedrag		waarvan conversie- leningen	Inbreng in natura (1)	Bijroeping van reserves (2)	Liquïdities		Samenstellingen
	Aantal	Nominaal bedrag	Gestort bedrag op nominale waarde	Aantal	Nominaal bedrag	Gestort bedrag op nominale waarde													

1 — Naar hun geographische ligging

België	230	218.045	204.704	187	111.421	108.002	124	443.714	720.098	525.101	5	38.000	—	756	269.424	383.855	66.787	7.435	26.324
België en buitenl.	—	—	—	—	—	—	2	11.550	13.800	4.986	—	—	—	882	—	578	2.400	—	5.200
Belgisch Congo ..	—	—	—	—	—	—	3	8.404	7.374	7.374	—	—	—	—	6.000	—	—	—	3.011
TOTAAL...	230	218.045	204.704	187	111.421	108.002	129	463.668	741.272	537.461	5	38.000	—	1.638	275.424	384.433	69.187	7.435	34.536

2 — Naar de belangrijkheid van het uitgegeven of vernietigd nominaal kapitaal

1 mill. en minder.	185	75.960	71.225	172	46.489	45.235	70	71.497	31.175	27.563	—	—	—	756	82.031	11.646	21.460	1.000	4.220
van 1 tot 5 mill.	41	92.735	86.329	13	26.442	24.277	40	191.025	101.566	94.877	3	10.000	—	—	96.148	44.848	23.727	6.435	19.115
van 5 tot 10 mill.	2	14.350	14.350	1	8.490	8.490	10	48.246	70.904	61.304	1	8.000	—	—	35.525	22.404	24.000	—	11.200
van 10 tot 20 mill.	1	12.500	12.500	—	—	—	5	28.000	71.722	62.908	1	20.000	—	882	12.000	58.500	—	—	—
van 20 tot 50 mill.	1	22.500	20.300	1	30.000	30.000	1	30.000	35.000	35.000	—	—	—	—	49.720	35.000	—	—	—
van 50 tot 100 mill.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
meer dan 100 mill.	—	—	—	—	—	—	3	94.900	430.905	255.809	—	—	—	—	—	212.035	—	—	—
TOTAAL...	230	218.045	204.704	187	111.421	108.002	129	463.668	741.272	537.461	5	38.000	—	1.638	275.424	384.433	69.187	7.435	34.536

(1) In de oprichtingen en kapitaalsverhogingen begrepen.

(2) In de kapitaalsverhogingen begrepen.

18
19
20

**VI — LENINGEN UITGE-
GEGEN DOOR DE OVER-
HEID EN DOOR INSTELL.
V. OPENBAAR NUT (1)**

(Leningen op lange en halflange termijn door openbare uitgifte geplaatst.)

TIJDVAK	in België	in het buitenland
	millioenen franken	millioenen
1946.....	65.629	\$ Can. 34 \$ U.S. 100
1947.....	10.058	Zw. fr. 100 Can. \$ 14 U.S. \$ 9
1947 April.....	1.050	—
Mei.....	550	Zw. fr. 50
Juni.....	3.558	Can. \$ 10
Juli.....	—	—
Augustus..	—	—
September	—	—
October...	—	Can. \$ 1
November..	500	Can. \$ 2 Can. \$ 1
December..	3.500	U.S. \$ 9 Zw. fr. 50
1948 Januari....	750	—
Februari....	—	—

**VII — BANKOPERATIES
VAN HET GEMEENTEKREDIET**

(Voorschotten en terugbetalingen op leningen aan publiekrechtelijke lichamen en instellingen van openbaar nut ter bestrijding der uitgaven.)

TIJDVAK	BUITENGEWONE UITGAVEN		GEWONE UITGAVEN	
	Uit rekening genomen	Netto terugbetaald	Netto-voorschotten	Netto terugbetaald
	(duizenden franken)			
1946.....	1.154.595	678.381	1.208.349	896.085
1947.....	1.673.082	377.541	1.433.740	2.297.206 (3)
1946 November	124.610	148.848	30.862	80.375
December	149.616	168.100	63.948	159.804
1947 Januari..	97.251	122.185	161.848	219.904
Februari..	93.598	51.292	228.325	293.099
Maart.....	88.149	13.654	181.642	132.131
April.....	78.093	47.593	82.904	145.781
Mei.....	60.192	60.458	96.208	45.973
Juni.....	96.836	3.165	40.960	188.854
Juli.....	121.485	3.455	50.707	53.070
Augustus..	166.344	4.071	88.369	21.422
Septemb..	191.600	3.285	96.207	17.780
October...	176.314	21.240	121.874	53.715
November	170.299	4.696	105.000	45.768
December	332.921	42.447	179.696	1.079.709 (3)
1948 Januari..	197.885	10.145	—	—
Februari..	124.337	7.273	—	—

**VIII — HYPOTHEEK-
INSCHRIJVINGEN (2)**

TIJDVAK	Bedrag naar de goedge-inschrijvings-rechten
	(duizenden franken)
1946 Maandgemid. ...	648.151
1947 Maandgemid. ...	742.080
1946 November.....	670.145
December.....	723.844
1947 Januari.....	701.445
Februari.....	617.267
Maart.....	707.193
April.....	680.214
Mei.....	735.505
Juni.....	768.137
Juli.....	877.473
Augustus.....	720.272
September.....	781.782
October.....	866.651
November.....	683.075
December.....	765.951
1948 Januari.....	804.628
Februari.....	721.803

(1) Leningen van Staat, Kolonie, provinciën en gemeenten, instellingen van openbaar nut, zoals de Nationale Maatschappij van Belgische Spoorwegen, de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen, de Nationale Maatschappij voor Watervoorziening, het Gemeentekrediet, enz.

(2) Incl. de hernieuwingen aan het einde van het vijftiende jaar; deze belopen ongeveer 1 pCt. van het totaal; excl. de wettelijke hypotheek.

(3) Incl. eenvoudige overboekingen op interne rekeningen ten belope van fr 949 miljoen.

RIJKSFINANCIËN

OPBRENGST VAN DE BELASTINGEN

26

a) Ontvangsten zonder onderscheid van begrotingsjaar

(die der gemeentelijke en provinciale opcentiemen niet inbegrepen)

(millioenen franken)

Bron: Belgisch Staatsblad.

TIJDVAK	Directe belastingen	Douanen en accijnzen	Registratierechten	Globale ontvangsten van het tijdvak	Globale gecumuleerde ontvangsten van Januari tot en met de aangeduide maand
1946	13.014	7.115	16.542	36.671	—
1947	16.512	9.898	20.047	46.457	—
1946 December	1.330	938	1.454	3.722	36.671
1947 Januari	1.805	799	1.749	4.353	4.353
Februari	1.171	788	1.360	3.319	7.672
Maart	1.399	758	1.718	3.875	11.547
April	1.326	754	1.585	3.665	15.211
Mei	1.350	720	1.524	3.594	18.805
Juni	1.239	761	1.518	3.518	22.322
Juli	1.484	812	1.603	3.899	26.221
Augustus	1.756	820	1.494	4.070	30.291
September	1.289	867	1.877	4.033	34.324
October	1.142	1.030	1.884	4.056	38.380
November	1.166	812	1.714	3.692	42.072
December	1.385	977	2.021	4.383	46.455
1948 Januari	2.041	962	1.626	4.629	4.629
Februari	1.292	828	1.609	3.729	8.358

b) Totale ontvangsten van de begrotingsjaren 1947 en 1948 vóór 31 Januari 1948 geïnd

(die der gemeentelijke en provinciale opcentiemen niet inbegrepen)

(millioenen franken)

Bron: Belgisch Staatsblad.

	BEGROTINGSJAAR 1947		BEGROTINGSJAAR 1948		JANUARI 1948
	Opbrengsten	Budgetaire ramingen	Opbrengsten	Budgetaire ramingen	Ontvangsten voor rekening van het begrotingsjaar 1948
I. Directe belastingen	12.124	13.629	488	467	488
II. Douanen en accijnzen	9.892	6.387	851	827	851
waarvan douanen	3.701	2.300	258	234	258
accijnzen	5.188	4.000	534	585	534
bijzondere verbruikstaxes	939	4.000	52	585	52
III. Registratie	20.042	13.205	1.622	1.813	1.622
waarvan registratie	1.516	1.200	135	123	135
erfenissen	978	900	89	76	89
zegel en gelijkgest. taxes	17.330	11.000	1.380	1.596	1.380
Totaal	42.058	33.201	2.961	3.107	2.961
Verschil t.o.v. de budgetaire ramingen.	+ 8.857		— 146		

c) Totale ontvangsten van de begrotingsjaren 1947 en 1948 vóór 29 Februari 1948 geïnd

(die der gemeentelijke en provinciale opcentiemen niet inbegrepen)

(millioenen franken)

Bron: Belgisch Staatsblad.

	BEGROTINGSJAAR 1947		BEGROTINGSJAAR 1948		FEBRUARI 1948
	Opbrengsten	Budgetaire ramingen	Opbrengsten	Budgetaire ramingen	Ontvangsten voor rekening van het begrotingsj. 1948
I. Directe belastingen	12.708	15.124	1.195	978	707
II. Douanen en accijnzen	9.894	6.367	1.678	1.652	827
waarvan douanen	3.701	2.300	467	451	208
accijnzen	5.189	4.000	1.112	1.201	578
bijzondere verbruikstaxes	939	4.000	89	1.201	37
III. Registratie	20.044	13.205	3.230	3.481	1.608
waarvan registratie	1.516	1.200	281	235	146
erfenissen	980	900	150	136	61
zegel en gelijkgestelde taxes	17.330	11.000	2.757	3.075	1.378
Totaal	42.646	34.696	6.103	6.111	3.142
Verschil t.o.v. de budgetaire ramingen.	+ 7.949		— 8		

NOTA. — De termijn van invordering der directe belastingen is langer dan het kalenderjaar. Voor deze belastingsoort zijn de cijfers dus maar definitief na het afsluiten van het begrotingsjaar.

INKOMEN EN SPAREN

I — RENDEMENT DER BELGISCHE NAAMLOZE VENNOOTSCHAPPEN

Betaalbaar gestelde dividenden en obligatiecoupons in December 1947

Bron: Nationaal Instituut voor de Statistiek.

BEDRIJFSKLASSE	AANTAL VENNOOTSCHAPPEN			Gestort kapitaal	Reserves	NETTO-UITSLAGEN		Bruto-winst uitbetaald	Obligatie-schuld (1)	Bruto-obligatie-coupons (2)
	opge-teide	met winst	met verlies			Winst	Verlies			

(duizenden franken)

A — Vennootschappen met hoofdbedrijf in België

Bankwezen	3	3	—	100.460	163.793	29.361	—	15.558	—	—
Verzekeringen	1	1	—	1.000	375	51	—	—	—	—
Financiële en immobiliëre verrichtingen	23	12	11	377.127	133.812	32.045	1.070	27.473	225.344	7.899
Kleinhandel	5	4	1	217.100	169.992	51.824	115	33.000	15.641	629
Groothandel en buitenlandse handel	21	18	3	178.640	39.476	13.222	181	2.492	1.245	96
Metaalverwerkende nijverheid	13	11	2	52.220	129.733	18.265	324	7.902	11.515	580
IJzer- en staalvoortbrengende nijverheid	2	2	—	200.200	105.875	5.814	—	5.040	54.007	2.442
Non-ferro metaalnijverheid	—	—	—	—	—	—	—	—	6.276	282
Textielnijverheid	27	26	1	155.188	155.738	58.710	968	24.832	25.335	1.128
Voedingsnijverheid	19	17	2	434.225	76.073	52.105	503	7.904	11.723	577
Houtnijverheid	2	2	—	8.200	5.326	3.539	—	1.714	—	—
Scheikundige nijverheid	8	6	2	15.633	5.863	2.588	77	518	165.562	6.882
Glasnijverheid	1	1	—	1.500	13.518	265	—	—	—	—
Electriciteit	1	1	—	270	4	17	—	16	143.676	6.447
Gas	1	1	—	12.000	1.840	1.402	—	1.334	3.443	160
Water	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ledernijverheid	2	2	—	16.241	14.058	2.591	—	25	1.287	71
Papierenijverheid en grafische bedrijven	5	5	—	7.990	7.008	4.047	—	779	2.416	180
Verkeer	8	6	2	8.120	12.652	4.175	105	572	35.169	1.802
Toerisme	8	5	3	2.549	1.359	206	121	—	1.608	96
Tussenhandel	2	2	—	2.210	39	79	—	—	2.660	133
Oude en afvalgoederen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bouwbedrijf	7	4	3	7.475	652	1.282	334	571	1.000	60
Kolennijverheid	1	1	—	20.000	4.616	2.868	—	987	81.889	3.553
Kleinnijverheid	1	—	1	6.750	498	—	294	—	—	—
Cement- en aanverwante nijverheden	4	4	—	10.122	4.723	928	—	218	410	23
Groeven	1	1	—	1.000	225	61	—	—	—	—
Kalknijverheid	1	1	—	1.970	5	239	—	—	—	—
Keramische nijverheid	3	3	—	41.005	27.621	9.008	—	4.145	—	—
Tabaksnijverheid	2	2	—	2.177	1.612	128	—	—	—	—
Diamantnijverheid	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Uitgeverij, boekhandel, pers	5	3	2	705	516	94	540	—	—	—
Film, schouwburg	3	1	2	2.000	358	62	41	50	3.400	204
Ambachtswezen	9	5	4	15.705	8.215	1.242	2.048	523	—	—
Landbouw, tuinbouw, visserie, veeteelt	8	4	4	8.065	704	261	746	—	—	—
Diversen (niet genoemd)	1	—	1	500	204	—	48	—	—	—
TOTAAL...	198	154	44	1.998.347	1.005.283	296.479	7.515	135.653	793.606	33.244

B — Vennootschappen met hoofdbedrijf in Congo

Banken en financiële vennootschappen	3	2	1	53.000	42.757	24.778	944	8.193	—	—
Handelsvennootschappen	1	1	—	1.000	16	43	—	—	—	—
Nijverheidsvennootschappen	5	3	2	59.200	4.793	5.393	1.184	—	—	—
Landbouwvennootschappen	4	3	1	40.000	42.414	12.707	29	5.953	—	—
Openbare diensten	2	2	—	194.500	475.833	27.110	—	24.945	—	—
Gemengd	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
TOTAAL...	15	11	4	347.700	556.227	70.031	2.157	39.091	—	—

C — Vennootschappen met hoofdbedrijf in het buitenland

Electriciteit	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Spoorwegen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tramwegen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Plantages, koloniale vennootschappen	1	1	—	100.000	61.299	30.697	—	11.355	—	—
Diverse vennootschappen	3	3	—	45.500	10.729	8.989	—	8.318	—	—
TOTAAL...	4	4	—	145.500	72.028	39.686	—	19.673	—	—
Algemeen totaal...	217	169	48	2.491.547	1.633.538	406.196	9.672	194.417	793.606	33.244

(1) De getelde leningen slaan op andere vennootschappen dan deze opgegeven in de vorige kolommen.

(2) Daarenboven werd er gedurende de maand December 1947 betaalbaar gesteld:

(duizenden franken)

Coupons van directe Staatsleningen	220.742
Coupons van leningen van de Kolonie	2.670
Coupons van leningen van provinciën en gemeenten	4.803
Coupons van verscheidene leningen	31.763
	259.978
Coupons van buitenlandse Staatsleningen	8.426
Buitenlandse coupons van de stad Antwerpen	7.295
Buitenlandse coupons der Regie van Telegraf en Telefonen	10.100

Retrospectief overzicht

TIJDVAK	AANTAL VENNOOTSCHAPPEN			Gestort kapitaal	Reserves	NETTO-RESULTAAT		Betaalbaar gesteld bruto- dividend	Obligatie- schuld (1)	Bruto- obligatie- coupons
	getelde	met winst	met verlies			winst	verlies			
(duizenden franken)										
1946	7.256	5.710	1.546	47.341.519	20.117.472	5.858.637	635.190	2.219.913	8.741.165	358.065
1947 (2)	7.244	5.674	1.570	53.810.780	41.096.823	9.324.500	578.053	4.318.935	12.605.344	429.644
1946 October	419	342	77	4.628.301	1.593.336	797.595	14.960	291.568	1.033.306	40.141
November	196	151	45	3.940.643	1.725.177	417.342	10.928	150.873	315.510	13.257
December	176	146	30	2.024.426	858.153	344.381	28.155	119.430	678.174	28.366
(*) 1947 Januari	68	57	11	333.239	284.816	60.601	14.653	24.546	1.115.750	47.735
Februari	146	119	27	588.308	669.916	84.932	4.386	23.904	684.821	24.862
Maart	1.288	1.015	273	6.366.637	3.335.563	1.006.596	57.493	424.632	599.493	24.287
April	1.583	1.262	321	10.398.966	6.794.481	1.631.125	143.671	786.812	840.160	33.616
Mei	1.110	870	240	8.154.890	6.638.368	1.267.244	78.006	477.765	494.987	19.283
Juni	510	406	104	5.389.713	2.917.149	891.494	35.064	270.377	755.078	31.040
Juli	339	274	65	5.828.406	3.894.771	1.450.802	30.563	933.311	1.122.018	49.141
Augustus	118	91	27	472.217	256.121	75.065	9.570	32.994	712.858	28.054
September	220	167	53	1.187.768	446.694	236.520	8.445	102.464	900.305	36.273
October	458	370	88	5.868.875	6.532.812	1.207.513	41.721	475.411	769.689	30.987
November	218	160	58	4.783.787	6.905.804	624.522	29.282	340.905	453.171	18.071
December	217	169	48	2.491.547	1.633.538	406.196	9.672	194.417	793.606	33.244

(1) Voor de maandelijkse resultaten, slaan de in aanmerking genomen leningen op andere vennootschappen dan deze waarop de vorige kolommen betrekking hebben.

(2) Definitieve gegevens. Het totaalbedrag van de twaalf maanden stemt niet overeen met het jaarcijfer daar hierin vennootschappen begrepen zijn die hun balans met vertraging publiceren.

(*) Met ingang van 1947 is de statistiek opgemaakt door het Nationaal Instituut voor de Statistiek.

II — ALGEMENE SPAAR- EN LIJFRENTEKAS

a) Inlagen op particuliere spaarboekjes (Netto-spaarbedrag)

(duizenden franken)

TIJDVAK	Inlagen	Uitbetalingen	Saldi	Tegoed der inleggers op het eind van het tijdvak	Aantal spaarboekjes einde jaar
1944	4.483.402	1.638.135	2.845.267	19.422.068 (1)	6.161.671
1945	3.865.396	2.049.814	1.815.582	17.922.760 (2)	6.316.307
1946 December	639.829	404.879	234.950	20.646.488 (3)	
1947 Januari	791.069	272.739	518.330	21.164.818	
Februari	752.719	442.329	310.390	21.475.208	
Maart	685.649	391.921	293.728	21.768.936	
April	561.287	423.355	137.952	21.906.888	
Mei	435.347	397.832	37.515	21.944.403	
Juni	511.311	455.638	55.673	22.000.076	
Juli	598.445	480.587	117.858	22.117.934	
Augustus	545.504	386.402	159.102	22.277.036	
September	580.403	365.848	214.505	22.491.541	
October	647.343	339.953	257.390	22.748.931	
November	556.266	341.954	214.312	22.963.243	
December	658.173	548.051	110.122	23.706.365 (1)	
1948 Januari	821.221	376.106	445.115	24.151.480	
Februari	761.778	400.513	361.265	24.612.745	

(1) Incl. de gekapitaliseerde rente van het dienstjaar.

(2) Incl. de gekapitaliseerde rente doch excl. de Muntsaneringslening en de belasting op het kapitaal.

(3) Incl. de gekapitaliseerde rente en de rente op de obligaties van de Muntsaneringslening, alsmede het bedrag van de inkoop der obligaties dezer lening.

b) Stortingen ingeschreven op de rekeningen der aangeslotenen bij de Lijfrentekas

(duizenden franken)

TIJDVAK	HANDBEIDERS en vrije stortingen, buiten het raam van de verplichte verzekeringswetten (wetten van 16 Maart 1865 en 15 December 1937)	BEDIENDEN (wetten van 10 Maart 1925 en 18 Juni 1930)	MIJNWERKERS (wetten bij koninklijk besluit van 25 Augustus 1937 samengeordend)	Totaal
1944	301.097	64.664	19.494	385.255
1945	295.752	113.994	15.660	425.406
1946 Juli	31.813	16.619	} v 2.219	} v 151.435
Augustus	36.013	15.151		
September	v 32.542	v 17.078	} v 1.175	} v 157.375
October	v 33.529	v 19.507		
November	v 31.450	v 17.736		
December	v 33.177	v 20.801		
1947 Januari	v 37.014	v 19.196		
Februari	v 38.096	v 18.811		
Maart	v 37.076	v 18.362		
April	v 41.107	v 18.879		
Mei	v 36.341	v 20.412		

LOOP DER ZAKEN

I — BEDRIJVIGHEID DER VERREKENKAMERS

53

a) Algemeen verloop

TIJDVAK	VERREKENKAMERS					LIQUIDATIEKAS VAN DE BEURS VAN BRUSSEL		
	HOOFDBANK, BIJBANK EN AGENTSCHAP.			HOOFDBANK		CONTANT		
	Aantal kamers einde tijdvak	Aantal verrekende stukken (duizenden)	Verrekende kapitalen (miljoenen franken)	Aantal verrekende stukken (duizenden)	Verrekende kapitalen (miljoenen franken)	Aantal zittingen	Aantal deelnemers einde tijdvak	Geliquid. bedrag (miljoenen franken) (1)
1946 Maandgemiddelde	38 (2)	168	137.049	75	118.202	20	1.027 (2)	2.143
1947 Maandgemiddelde	38 (2)	216	211.619	97	177.501	21	1.008 (2)	1.190
1947 Februari	38	193	146.353	84	124.770	20	1.020	1.220
Maart	38	207	157.835	93	136.025	20	1.022	1.364
April	38	204	188.851	91	155.831	20	1.022	1.128
Mei	38	201	171.995	90	141.801	18	1.020	999
Juni	38	208	204.451	95	227.258	21	1.018	1.322
Juli	38	220	219.838	101	180.759	22	1.020	1.203
Augustus	38	197	193.764	90	159.583	20	1.021	1.037
September	38	229	242.060	104	200.879	22	1.016	1.325
October	38	248	269.857	110	225.868	23	1.018	1.256
November	38	221	193.816	101	159.882	18	1.013	958
December	38	257	290.938	115	241.707	21	1.008	1.111
1948 Januari	38	245	265.806	113	222.348	20	1.005	955
Februari	38	226	224.467	104	185.099	19	1.005	1.475

(1) De aankopen of de verkopen zijn maar éénmaal geteld.

(2) Op 31 December.

b) Detailgegevens over het verloop der verrekeningen te Brussel

TIJDVAK	Daggeld		Effecten, overheidspapier en coupons		Overschrijvingen, chèques wisselbrieven, promessen, kwijtschriften, enz.		Verrichtingen met het buitenland		Totaal	
	Aantal stukken (duizenden)	Kapitalen (miljoenen franken)	Aantal stukken (duizenden)	Kapitalen (miljoenen franken)	Aantal stukken (duizenden)	Kapitalen (miljoenen franken)	Aantal stukken (duizenden)	Kapitalen (miljoenen franken)	Aantal stukken (duizenden)	Kapitalen (miljoenen franken)
1947 Februari	2	84.429	1	3.994	78	33.741	3	2.606	84	124.770
Maart	2	93.220	1	6.199	87	33.977	2	2.628	92	136.025
April	2	104.563	1	6.505	85	42.133	3	2.630	91	155.831
Mei	2	93.277	1	5.702	84	39.726	3	3.096	90	141.801
Juni	3	170.511	1	7.469	88	45.745	3	3.533	95	227.258
Juli	3	124.846	1	4.036	94	48.409	3	3.468	101	180.759
Augustus	2	106.836	1	3.752	84	44.669	3	4.325	90	159.582
September	3	141.625	1	4.836	97	50.678	3	3.740	104	200.879
October	3	161.826	1	5.236	104	54.801	2	4.005	110	225.868
November	2	102.620	1	3.992	96	50.048	2	3.222	101	159.882
December	3	166.864	1	9.208	108	61.942	3	3.693	115	241.707
1948 Januari	3	159.634	1	6.027	106	53.665	3	3.022	113	222.348
Februari	2	126.954	1	5.650	98	49.586	3	2.909	104	185.099

II — POSTCHEQUE- EN GIROVERKEER

(miljoenen franken)

36

TIJDVAK	Aantal rekeningen einde tijdvak	Totaal tegoed (*) (Daggemiddelde)	Tegood van particulieren (*)	CREDIT		DEBIT		Algemene beweging	Verrichtingen zonder gebruik van specie pCt.	Omloop-snelheid (2)
				Stortingen	Giro's	Chèques en diversen	Giro's			
1946 Maandgemiddelde	(1) 603.427	24.153	16.972	13.343	48.350	12.852	48.350	122.896	90	2,91
1947 Maandgemiddelde	(1) 617.079	26.371	18.299	18.484	56.649	18.561	56.649	150.343	91	3,25
1947 Februari	608.061	25.601	17.894	16.243	55.713	19.614	55.713	147.283	92	3,45
Maart	609.823	24.105	16.588	17.262	51.531	15.672	51.531	135.996	91	3,02
April	610.966	25.052	16.797	17.969	55.185	18.953	55.185	147.293	91	3,30
Mei	611.492	24.926	17.088	17.490	54.025	16.727	54.025	142.267	91	3,30
Juni	612.277	25.854	17.899	17.748	55.519	16.695	55.519	145.481	91	3,18
Juli	612.764	27.092	19.026	18.653	56.757	17.817	56.757	149.984	91	3,11
Augustus	613.719	27.258	19.269	17.638	54.273	18.161	54.273	144.345	91	3,14
September	614.753	27.116	18.792	18.735	55.945	17.108	55.945	147.734	91	3,07
October	615.264	27.706	19.562	20.464	62.424	21.572	62.424	166.884	90	3,29
November	615.863	27.315	19.167	19.831	59.781	20.177	59.781	159.570	91	3,69
December	617.079	27.899	19.540	21.760	62.197	20.027	62.197	166.181	91	3,36
1948 Januari	619.578	29.145	19.658	21.249	61.409	22.467	61.409	166.534	91	3,22
Februari	622.201	27.379	19.929	20.284	58.043	20.957	58.043	157.327	91	3,52

(1) Op 31 December.

(2) Verhouding per type-maand van 25 dagen, van de debet-omzet tot het gemiddeld dagelijks tegoed.

(*) Deze tegoeden omvatten de vrije en de tijdelijk onbeschikbare tegoeden, alsmede de effecten van de Muntsaneringslening, waarin de definitief geblokkeerde tegoeden werden omgezet.

PRIJZEN

INDEXCIJFERS DER BELGISCHE PRIJZEN

Basistijdvak 1936-1938 = 100

Bron: Ministerie van Economische Zaken en Middenstand (Nationaal Instituut voor de Statistiek).

46

Tijdvak	INDEXCIJFERS DER GROOTHANDELSPRIJZEN			INDEXCIJFERS DER KLEINHANDELSPRIJZEN		
	Steenkolen perskolen, briketten type II	Vormijzer	Landbouw- producten (tarwe, rogge, gerst, haver)	Voedings- producten (34 artikelen)	Producten niet voor voeding bestemd (22 artikelen)	Algemeen indexcijfer (56 artikelen)
1946 November	413	290	327			327
December	413	290	327			333
1947 Januari	413	290	311	282	412	333
Februari	413	332	313	282	411	332
Maart	548	406	313	280	405	330
April	548	398	313	278	413	330
Mei	548	398	313	280	412	332
Juni	548	398	313	286	412	334
Juli	548	398	335	303	406	338
Augustus	548	398	335	320	403	352
September	548	398	335	323	401	353
October	548	398	335	336	396	359
November	548	398	335	339	396	359
December	548	398	335	347	395	364
1948 Januari	548	398	335	347	396	366

PRODUCTIE

I — STEENKOLENMIJNEN EN METAALBEDRIJVEN

Bron: Ministerie van Energie en Brandstof.

55

Tijdvak	STEENKOLENMIJNEN									
	GEMIDDELD AANTAL AANWEZIGE ARBEIDERS		NETTO-HOEVEELHEID OPGEDOLVEN STEENKOOI PER BEKKEN (duiz. t.)						Gemidd. aantal extractie-dagen	Voorraad einde maand (duiz. tonnen)
	ondergrondse	onder- en bovengrondse	Bergen	Centrum	Charleroi	Luik	Kempen	TOTAAL		
1936-38 Maandgemiddelde	87.252	125.866	408	353	640	451	541	(2) 2.425	24,0	1.502
1946 Maandgemiddelde	93.001	132.856	297	248	448	301	604	1.898	24,6	(1) 311
1947 Maandgemiddelde	95.072	137.770	337	274	496	326	600	2.033	24,5	(1) 448
1947 Februari	97.722	138.438	310	258	480	316	590	1.954	23,5	338
Maart	99.234	141.002	360	293	519	350	676	2.198	25,8	320
April	00.083	143.080	359	294	519	355	658	2.184	24,9	294
Mei	199.490	143.270	339	280	506	342	615	2.081	23,9	291
Juni	94.521	137.313	323	280	491	319	599	2.011	24,5	296
Juli	95.115	138.277	291	250	426	303	590	1.860	22,6	302
Augustus	91.373	133.404	319	230	469	276	534	1.827	23,4	342
September	88.470	131.374	339	273	503	328	563	2.006	25,6	407
October	88.300	132.000	364	292	541	345	602	2.144	26,9	393
November	92.401	136.549	334	264	481	296	536	1.911	23,0	417
December	94.572	137.784	349	280	509	334	595	2.067	24,3	448
1948 Januari	97.753	141.731	384	313	548	341	658	2.244	25,5	460
Februari	95.465	139.585	282	227	434	208	599	1.750	20,3	457

(1) Op 31 December.

(2) Inbegrepen 32.000 ton voorkomende van het bekken van Namen. De koolmijnen, die deel uitmaakten van dit bekken, werden in 1942 verdeeld tussen de bekkens van Luik en Charleroi.

Tijdvak	COKES		BRIKETTEN		Hoogovens in werking (einde tijdvak)	VOORTBRENGING DER METAALNIJVERHEID (duiz. tonnen)				
	Productie (duizenden tonnen)	Gemiddeld aantal arbeiders	Productie (duizenden tonnen)	Gemiddeld aantal arbeiders		Gietijzer	Ruw staal	Stukken gegoten staal	Afgewerkte staalwaren	Afgewerkte ijzerwaren
1936-38 Maandgemiddelde	451	3.831	142	855	(1) 37	261	253	6,0	198	3,8
1946 Maandgemiddelde	322	3.831	90	553	(2) 31	181	186	4,7	148	2,8
1947 Maandgemiddelde	394	4.087	113	569	(2) 37	235	235	5,3	194	2,6
1947 Februari	308	3.886	111	534	32	201	202	4,5	168	2,1
Maart	347	3.902	133	575	32	223	224	5,1	198	2,5
April	368	3.925	126	581	32	225	228	5,2	191	3,1
Mei	385	3.936	113	574	32	229	223	5,1	182	2,4
Juni	392	4.096	110	551	32	228	228	4,5	176	2,4
Juli	425	4.155	96	528	33	236	236	5,2	174	2,0
Augustus	418	4.148	79	530	32	221	222	5,1	181	1,9
September	408	4.182	95	522	33	196	204	5,3	174	2,5
October	452	4.296	116	572	34	272	276	6,8	234	2,5
November	438	4.331	112	610	38	271	262	5,9	210	3,4
December	449	4.309	145	699	37	296	289	6,4	239	2,5
1948 Januari	455	4.389	141	722	38	306	308	6,4	243	3,0
Februari	437	4.375	81	641	39	296	287	5,9	231	2,3

(1) Op 31 December 1938.

(2) Op 31 December.

II — DIVERSE PRODUCTIES

Bron: Ministerie van Economische Zaken en Middenstand (Nationaal Instituut voor de Statistiek).

TIJDVAK	CEMENT	KALK	KALK- STEEN	SYNTHETISCHE AMMONIAK EN DERIVATEN		SAMENGE- SELDDE MEST- STOFFEN	PAPIER		BAKSTEEN	
				(tonnen primaire stikstof)	(tonnen stikstof in de afgewerkte meststoffen)		Papier	Karton	Gewone baksteen	i/d dag- komende steen
		(tonnen)				(tonnen)	(tonnen)		(duizenden stuks)	
1938 Maandgemiddelde	250.000	(1) 117.382	(1) 155.538				15.462			
1946 Maandgemiddelde	157.481	83.235	74.928	9.202	8.074	4.336	16.888			
1946 December	181.958	92.821	65.734	9.878	8.296	4.656	14.944	1.445	128.320	10.788
1947 Januari	180.543	95.444	78.126	9.798	8.858	7.357	17.463	1.672	155.708	10.467
Februari	122.926	78.605	55.329	8.381	7.698	7.889	16.557	1.617	153.888	12.181
Maart	144.553	89.838	62.463	10.111	9.043	9.220	17.846	1.485	134.260	17.739
April	216.699	93.734	93.923	10.444	9.516	11.461	18.882	1.677	115.739	14.732
Mei	236.296	89.863	107.567	10.772	9.962	5.190	18.369	1.693	118.420	16.058
Juni	198.040	90.220	113.387	10.380	9.269	2.554	18.877	1.940	150.039	17.139
Juli	251.825	98.586	109.586	10.251	8.822	2.856	17.608	1.667	173.090	19.342
Augustus	239.543	105.251	97.456	9.103	9.221	2.675	16.974	1.543	190.235	14.509
September	222.027	116.840	101.226	9.092	8.517	4.608	19.230	1.742	221.629	14.968
October	270.550	125.689	104.873	11.614	10.525	5.894	21.301	2.057	217.215	15.351
November	263.530	110.248	77.649	12.028	10.988	4.577	19.466	1.845	224.406	14.706
December	262.640	117.356	71.167	12.708	11.908	5.985	20.969	2.120	214.218	15.386
1948 Januari	271.485	118.967	70.609	12.589	12.006	6.111	20.033	2.213	233.739	15.988
Februari	255.080	v 113.670	v 70.707	v 11.563	v 10.595	v 6.903	v 17.382	v 1.707	v 212.037	v 18.289

(1) Maandgemiddelde 1937-1938-1939.

Bron: Administratie der Douanen en Actijnzen.

TIJDVAK	SUIKER				BIER- BROUW- RIJEN	DISTIL- LEER- DERIJEN	LUCIFERS			VISSERIJ	
	Voortbrenging		Voorraad (ruwe en geraffi- neerde suiker) einde maand	In consump- tie gebracht			Fabricage	Verbruik	Uitvoer	Verkoop van vis (2) op de vismijnen te Oostende, Blan- kenberge, Zeebrugge en Nieuwpoort	
	Ruwe suiker	Geraffi- neerde suiker			Hoeveel- heden aangegeven meel	Voort- gebrachte alcohol				Hoeveelh. (tonnen)	Waarde (duiz. fr.)
		(tonnen)		(tonnen)	(hectoliters)	(millioenen stukken)					
1936-38 Maandgemid.	17.493	17.183	120.910	20.667	(1) 16.412	35.046	4.421	1.807	2.590	2.200	7.189
1946 Maandgemidd.	18.350	9.549	59.713	12.988	9.661	20.583	3.778	2.430	1.245	2.572	26.003
1947 Maandgemidd.	11.114	11.881	88.008	18.172	10.745	24.463	4.350	1.621	2.693	3.300	34.584
1946 December	30.168	12.579	184.125	16.135	8.660	24.559	4.020	1.950	1.984	2.643	29.976
1947 Januari	916	8.543	166.454	18.841	7.982	27.162	4.357	1.907	2.332	2.870	35.949
Februari	78	8.071	148.603	16.979	6.025	24.480	3.836	1.804	2.208	2.658	30.725
Maart	69	9.279	130.733	17.914	9.230	25.625	4.462	1.077	2.802	6.270	54.771
April	78	9.810	111.695	19.311	11.406	17.893	5.053	1.184	3.125	3.962	38.872
Mei	21	9.461	93.310	19.428	13.324	17.239	4.137	1.348	1.905	3.946	35.225
Juni	2	8.807	75.651	19.832	13.148	20.456	4.255	1.530	2.173	3.415	28.701
Juli	—	11.579	55.208	19.945	12.745	21.065	4.214	1.767	1.873	3.105	26.343
Augustus	—	10.250	38.694	10.841	15.713	29.496	2.772	1.727	2.394	2.593	22.847
September	79	12.856	10.404	26.340	11.326	29.691	4.696	2.206	3.861	2.313	29.925
October	38.400	15.506	35.104	12.630	10.995	32.453	4.832	1.949	3.172	2.713	37.159
November	85.629	21.544	95.342	19.817	8.578	16.625	4.596	1.577	2.863	2.736	34.718
December	8.090	16.862	94.901	18.180	8.472	31.464	4.988	1.376	3.609	4.105	39.769
1948 Januari	117	14.727	84.945	22.482	9.466	31.829	3.244	1.896	803	3.349	41.776
Februari	136	11.952	78.383	19.792	9.992	28.390	3.029	2.129	482	2.898	32.011

(1) Inbegrepen Groothertogdom Luxemburg.

(2) Excl. haring, sprot en garnalen. In 1936-1938: enkel verkoop op de mijn te Oostende.

III — TEXTIELNIJVERHEID

(tonnen)

Bron: Ministerie van Economische Zaken en Middenland (Nationaal Instituut voor de Statistiek).

56

TIJDVAK	SPINNERIJ						PRODUCTIE VAN RUWE WERFSELS VAN GETOUW GEVALLEN (VOOR EIGEN BEKENING, VOOR OPENBARE DIENSTEN, EN VOOR LOONORDERS)					
	vlas- garen	jute- garen	hennep- garen	katoengaren		wollen garen		vlas	jute (1)	katoen of fibraan (2)	wol (3)	rayonne
				fijn- spinnerij	kaard- spinnerij	kamwol	kaardwol					
1947 Maandgemiddelde.....	772	3.043	236	6.211	561	1.703	1.826	721	2.204	5.724	1.878	328
1947 Maart	772	3.205	254	6.340	618	1.914	1.923	785	2.385	6.003	2.053	321
April	771	3.225	231	6.628	588	1.862	1.902	805	2.344	6.215	2.126	335
Mei	747	2.774	231	5.595	553	1.744	1.626	683	2.089	5.708	1.865	326
Juni	758	2.806	270	6.192	533	1.611	1.916	811	2.119	5.766	1.850	344
Juli	684	2.696	253	5.545	553	1.258	2.076	793	2.013	5.519	1.890	299
Augustus	738	2.710	191	5.422	530	1.173	1.758	563	2.029	5.110	1.687	303
September	792	3.055	250	6.032	585	1.798	1.728	604	2.135	5.681	2.014	346
October	861	3.625	283	7.385	617	2.193	1.747	634	2.412	6.348	1.957	367
November	754	3.065	217	6.276	495	1.888	1.739	588	2.249	5.519	1.664	355
December	922	3.247	245	6.681	486	1.905	1.555	579	2.347	6.028	1.547	370
1948 Januari	833	3.326	279	6.862	486	1.963	1.535	497	2.369	5.965	1.638	427
Februari	818	3.202	264	6.535		1.787	1.298					

(1) Incl. de jutetapijten.

(2) Incl. de katoenen dekens en tapijten, dwellen, matrastijken, stoffeerweefsels, fluweel, pantoffelstof, enz.

(3) Incl. wollen dekens en tapijten.

IV — ELECTRISE ENERIE

(duizenden kw.)

Bron: Ministerie van Energie en Brandstof.

58

TIJDPERK	Voortbrengst (2)				Invoer 5	Uitvoer 6	Totaal verbruikte energie + verliezen 7 = 4+5-6	Totaal aantal der centrales
	Centrales van de voortbrengersverdelers		Centrales van de industriëlen- zelfvoort- brengers 3	Totaal voor België 4 = 1+2+3				
	Gemeente- bedrijven 1	Priv. maat- schappijen 2						
1936-38 Maandgemiddelde	20.361	189.899	227.802	438.062	—	—	(1) 343	
1946 Maandgemiddelde	25.642	288.202	206.428	520.272	20.269	10.158	(1) 328	
1947 Maandgemiddelde	28.736	327.979	244.309	601.024	21.603	4.936	(1) 309	
1946 November	30.417	313.208	238.712	582.337	—	—	323	
December	34.443	348.671	234.473	617.587	—	—	323	
1947 Januari	34.972	363.289	247.311	645.572	9.920	5.968	309	
Februari	31.793	337.274	210.279	579.346	9.679	4.532	309	
Maart	31.132	337.113	235.815	604.060	16.283	9.103	309	
April	25.881	313.675	239.611	579.167	21.037	10.698	309	
Mei	22.738	295.086	252.868	570.693	18.702	6.262	309	
Juni	21.915	282.407	246.094	550.416	25.541	4.986	309	
Juli	20.934	294.474	243.696	559.104	22.070	3.518	309	
Augustus	23.634	304.403	229.357	557.394	29.144	2.826	309	
September	26.823	323.432	223.256	573.511	28.231	2.391	309	
October	33.490	355.674	259.397	648.561	29.083	2.905	309	
November	32.911	347.274	266.139	646.324	17.673	2.890	309	
December	38.614	381.649	277.881	698.143	31.869	3.154	309	
1948 Januari	37.606	377.114	288.148	702.868	(3) 34.100	(3) 6.255	(3) 309	

(1) Aan het einde van het jaar.

(2) Bruto-voortbrengst aan de klemmen der generatoren verminderd met het verbruik der hulpkringen in de centrales hebbende een totaal opgesteld vermogen van meer dan 100 kw.

(3) Voorlopige cijfers.

V — GASDISTRIBUTIE (1)

(duizenden kubieke meters)

Bron: Ministerie van Energie en Brandstof.

59

TIJDVAK	GEMEENTE-REGIEBEDRIJVEN		GASVERDELINGSMAT- SCHAAPPIJEN		GASVOORT- BRENGENDE NIJVERHEIDS- MAT- SCHAAPPIJEN	Totaal
	zelfproducent (geheel of ten dele) van het gas dat zij verdelen (voortgebr. gas)	die het gas, dat zij verdelen, aankopen (aangekocht gas)	zelfproducent (geheel of ten dele) van het gas dat zij verdelen (voortgebr. gas)	die het gas, dat zij verdelen, geheel of gedeeltelijk aankopen (aangekocht gas)		
1936-38 Maandgemiddelde ..	5.733	463	1.238	38.777	13.010	53.221
1946 Maandgemiddelde	5.970	592	3.251	47.108	9.747	66.667
1947 Maandgemiddelde	6.463	624	3.156	50.648	13.884	74.775
1946 November	6.147	524	3.156	46.197	10.356	66.380
December	6.778	586	3.207	47.755	10.287	68.613
1947 Januari	6.884	628	3.231	48.064	10.537	69.344
Februari	6.524	507	3.060	43.611	9.817	63.619
Maart	7.355	588	3.472	48.773	15.334	75.522
April	6.375	629	3.241	50.240	12.788	73.272
Mei	6.271	657	3.370	52.472	14.809	77.580
Juni	5.669	634	3.143	47.763	14.095	71.304
Juli	5.517	739	3.203	49.716	14.936	74.111
Augustus	5.635	796	3.181	50.656	14.961	75.129
September	6.284	660	3.185	50.854	14.619	75.502
October	6.357	565	3.185	55.265	15.697	81.069
November	7.214	526	2.768	62.801	16.554	79.863
December	7.472	556	2.834	57.660	17.136	85.658
1948 Januari	6.893	536	2.678	56.382	17.268	83.758

(1) Deze statistiek betreft de verdeling van gas, verkregen door droge distillatie van steenkool. Zij omvat dus niet het soortgelijk gas, voortgebracht in de cokesfabrieken der mijn-, metaal-, chemische en andere bedrijven die het zelf verbruiken.

VERBRUIK (*)

I — VERBRUIKSINDEXCIJFERS

(Basistijdvak 1936 tot 1938 = 100)

65

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

TIJDVAK	GROOTWARENHUIZEN												
	KLEDING					MEUBELEN			Huishoudelijke artikelen en andere				
	Groot- waren- huizen zonder onder- scheid van bedrij- vigheid	Grootwarenhuizen met verschillende artikelen			Groot- waren- huizen in boven- kleding arti- kelen	Groot- waren- huizen zonder onder- scheid van bedrij- vigheid	Grootwarenhuizen met verschillende artikelen			Groot- waren- huizen zonder onder- scheid van bedrij- vigheid	Grootwarenhuizen met verschillende artikelen		
		Maandelijkse omzet					Maandelijkse omzet				Maandelijkse omzet		
		Min dan 5 miljoen	5 miljoen of meer	Totaal			Min dan 5 miljoen	5 miljoen of meer	Totaal		Min dan 5 miljoen	5 miljoen of meer	Totaal
1946 November.....	384	294	402	396	327	400	286	405	399	363	210	384	366
December.....	414	340	444	439	309	397	263	403	396	415	216	442	418
1947 Januari.....	311	314	334	333	218	343	160	352	342	266	218	273	267
Februari.....	273	242	292	290	201	306	126	314	305	244	151	257	245
Maart.....	393	294	397	391	402	437	174	432	419	304	178	321	305
April.....	438	333	436	429	471	429	495	423	429	297	169	314	297
Mei.....	428	335	439	433	408	408	309	422	409	278	174	291	278
Juni.....	339	278	357	352	291	338	231	352	338	251	167	261	251
Juli.....	345	292	368	363	272	374	227	394	374	288	182	301	288
Augustus.....	307	297	330	328	222	353	241	368	353	316	207	329	316
September.....	380	329	397	393	326	440	320	455	440	371	248	386	371
October.....	494	365	494	486	527	467	308	488	467	357	217	374	357
November.....	397	314	415	409	352	371	235	388	371	424	258	444	424
December.....	474	435	507	502	362	438	269	461	438	549	375	571	549
1948 Januari.....	355	432	377	380	237	435	344	447	435	344	218	359	344

TIJDVAK	GROOTWARENHUIZEN Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek				WINKELS MET BIJHUIZEN		COOPERATIES EN PATROONSWINKELS			
	Algemeen indexcijfer				Algemeen indexcijfer	Voedings- waren	Algemeen indexcijfer	Bakkerij	Voedings- waren	Kleding
	Groot- waren- huizen zonder onder- scheid van bedrij- vigheid	Grootwarenhuizen met verschil- lende artikelen								
		Maandelijkse omzet								
		Min dan 5 miljoen	5 miljoen of meer	Totaal						
1946 December.....	413	247	439	423	298	319	212	89	272	360
1947 Januari.....	291	236	303	297	262	281	193	86	227	363
Februari.....	261	170	275	266	255	282	184	83	242	308
Maart.....	352	204	359	346	303	292	222	94	265	417
April.....	365	238	368	366	318	291	207	89	257	414
Mei.....	350	230	357	345	321	291	204	90	268	419
Juni.....	295	202	304	295	303	274	180	82	255	364
Juli.....	319	214	334	323	341	313	206	90	284	414
Augustus.....	316	233	333	324	321	311	224	148	294	390
September.....	381	277	397	386	368	376	254	155	334	456
October.....	422	264	428	413	346	363	285	178	328	544
November.....	408	268	428	413	318	318	245	158	294	393
December.....	510	375	536	522	402	408	341	170	408	508
1948 Januari.....	358	285	375	366	361	354	233	160	332	381
Februari.....						330		176	326	382

(*) Voor het verbruik van suiker en lucifers, zie tabel nr 56.

II — TABAKSVERBRUIK

(Productie en invoer)

66

TIJDVAK	Sigaren	Sigarillos	Sigaretten	Rook-, snuif- en pruimtabak
	(miljoenen stuks)			(tonnen)
1936-1938 Jaargemiddelde	195	593	5.181	13.166
1945 Jaargemiddelde	108	249	2.562	6.065
1946 Jaargemiddelde	124	301	6.385	10.144
1944 3 ^o kwartaal	16	39	487	954
4 ^o id.	13	38	375	877
1945 1 ^o id.	19	42	437	1.004
2 ^o id.	23	64	677	1.547
3 ^o id.	32	71	658	1.607
4 ^o id.	34	72	790	1.907
1946 1 ^o id.	31	76	1.241	2.092
2 ^o id.	31	77	1.363	1.996
3 ^o id.	32	77	1.607	2.794
4 ^o id.	30	71	2.174	3.262
1947 1 ^o id.	25	54	2.016	2.587
2 ^o id.	19	55	2.096	2.489
3 ^o id.	24	63	2.457	2.490

III — SLACHTINGEN IN DE 12 VOORNAAMSTE SLACHTHUIZEN VAN HET LAND

67

TIJDVAK	Grootvee (Ossen, stieren, koeien, vaarzen)	Paarden	Kalveren	Varkens, biggen	Schapen, lammeren, geiten
1936-38 Maandgemiddelde	16.561	698	12.242	26.679	6.462
1946 Maandgemiddelde	14.248	1.189	10.406	20.657	11.380
1947 Maandgemiddelde	18.114	2.666	10.115	22.350	7.046
1946 December	23.246	2.912	5.385	28.122	21.782
1947 Januari	13.985	1.786	6.092	29.934	12.034
Februari	11.226	1.151	8.391	26.216	5.316
Maart	11.982	1.557	12.595	34.205	4.060
April	13.361	1.114	14.054	27.596	5.907
Mei	12.732	1.899	8.653	18.781	3.401
Juni	7.724	3.527	7.034	15.518	3.147
Juli	16.743	3.583	11.271	21.039	2.947
Augustus	20.738	2.119	11.050	22.239	2.232
September	30.333	2.367	13.884	23.884	6.827
October	29.258	3.624	10.008	16.940	14.689
November	23.646	3.989	7.954	12.977	13.346
December	25.642	5.279	9.911	17.875	15.642
1948 Januari	18.953	4.548	9.191	16.521	8.463
Februari	16.990	3.235	12.657	30.897	3.495

VERVOER

I — BEDRIJVIGHEID VAN DE NATIONALE MAATSCHAPPIJ VAN BELGISCHE SPOORWEGEN

a) Bedrijfsontvangsten en -uitgaven (*)

(miljoenen franken)

70

TIJDVAK	ONTVANGSTEN				UITGAVEN	SALDO	UITBATINGS- COEFFICIENT
	Reizigers en bagage	Goederen	Diversen	Totaal			
1938 Maandgemidd. (1)	73,8	146,6	5,2	225,6	238,9	- 13,3	105,89
1946 Maandgemiddelde	223,3	363,6	21,4	(1) 613,2	(2) 696,0	(2) -82,8	113,50
1947 Maandgemiddeld. v	223,8	444,0	26,5	695,3	(2) 756,2	- 60,9	108,76
1946 October	215,4	450,1	23,9	689,4	687,3	+ 2,1	99,69
November	201,6	420,5	18,6	640,7	659,6	- 18,9	102,96
December	212,3	377,4	53,0	642,7	763,9	- 121,2	118,87
1947 Januari	v 194,0	402,0	28,4	624,4	724,3	- 99,9	115,98
Februari	v 164,0	384,8	28,0	576,8	708,4	- 131,6	122,81
Maart	v 224,1	407,3	23,1	714,5	724,9	- 10,4	101,46
April	v 180,2	482,2	53,3	715,7	738,5	- 22,8	103,19
Mei	v 225,9	430,0	27,1	683,0	712,2	- 29,2	104,29
Juni	v 239,8	405,7	16,6	662,0	707,7	- 45,7	102,11
Juli	v 287,9	416,8	18,5	723,3	766,3	- 43,0	105,94
Augustus	v 315,7	410,4	21,2	747,3	738,4	+ 8,9	98,80
September	v 264,7	465,0	25,7	755,4	754,5	+ 0,9	99,89
October	v 212,3	509,6	23,9	745,8	763,1	- 17,3	102,32
November	v 176,1	465,8	19,7	661,6	746,7	- 85,1	112,87
December	v 201,1	500,0	32,8	733,7	909,0	- 175,3	123,88

(1) Nord-Beige inbegrepen.

(2) Deze geldmiddelen stemmen niet nauwkeurig overeen met het gemiddelde der twaalf maandposten; deze cijfers werden door de N.M.B.S. gewijzigd met inachtneming van bepaalde door de Staat verleende subsidiën.

(*) Vanaf Mei 1946, is er rekening gehouden met de door de Staat toegestane subsidiën.

(vervolg)

TIJDVAK	b) Aantal wagens aan de nijverheid geleverd (1)				c) Transportstatistiek (2) 1° Algemeen spoorverkeer						
	A	B	C	A + C	REIZIGERS		ZWARE GOEDEREN				
					Aantal (duizenden)	Reizigers- km. (miljoen.)	Vervoerde tonnen (duizenden)	Ton-km. (miljoenen)			Totaal
Belgisch binnel. vervoer	Internat. vervoer	Doorvoer									
1938 Maandgem. (3)	388.982	114.745	90.665	479.647	16.004	511	5.250	186	154	88	428
1946 Maandgemidd.	268.049	85.279	38.064	306.113	18.748	571	4.255	214	119	58	391
1947 Maandgemidd.	324.103	104.891	41.401	365.505	19.367	611	5.004	224	172	92	489
1946 October	336.919	93.899	42.641	379.560	19.631	588	5.237	242	146	81	460
November....	315.947	87.132	43.893	359.840	18.115	555	5.059	226	140	86	452
December ...	269.371	86.061	39.641	309.012	19.204	572	4.249	200	131	68	399
1947 Januari	292.076	98.571	37.504	329.580	19.796	579	4.557	210	143	86	439
Februari	270.074	96.582	36.589	306.663	17.483	520	4.212	197	141	89	427
Maart	316.358	114.635	45.606	361.964	19.202	571	5.027	230	174	105	509
April	327.786	108.624	43.584	371.370	19.670	605	5.192	239	161	96	496
Mei	320.556	105.746	35.424	355.980	18.906	605	4.894	231	152	69	452
Juni	320.424	105.060	39.256	359.680	19.439	624	4.868	225	164	65	455
Juli	313.351	97.378	42.713	356.064	18.956	671	4.727	219	173	62	454
Augustus	321.896	98.215	38.429	360.325	19.019	714	4.830	204	194	85	483
September	343.702	107.630	40.862	384.564	21.135	679	5.149	235	179	111	525
October	379.504	113.139	49.641	429.145	20.533	619	5.841	255	204	121	580
November ...	331.709	98.706	43.167	374.876	18.647	559	5.330	224	188	106	518
December ...	351.805	114.408	44.592	396.397	19.616	584	5.432	221	194	113	528

A. — Aantal wagens aan de nijverheid afgeleverd en belast bij het vertrek aan de Belgische stations (incl. deze voor het vervoer van kolen, cokes en briketten).

B. — Aantal wagens meer speciaal voor het vervoer van kolen, cokes en briketten afgeleverd.

C. — Aantal geladen wagens komend van vreemde netten en bestemd, hetzij voor stations van het net van de Maatschappij, hetzij voor stations van andere netten.

(1) Spoorwagens van de Nationale Maatschappij en van particulieren.

(2) Militair vervoer niet inbegrepen.

(3) Nord-Belge inbegrepen.

c) Transportstatistiek (1)

2° Vervoer der voornaamste zware goederen

A — Gezamenlijk verkeer

TIJDVAK	Ton-kilom. (miljoenen)	(duizenden tonnen)										
		Totaal	Landbouw- en voedselproducten	Brandstoffen	Ertezen	Metaalwaren	Bouwmaterialen, glas en spiegelglas	Producten der groefbedrijven zand, kiezel en aarde	Textiel, leerlooier, kleding	Chemische en artsijnkundige producten	Nijverheidsvetten en -oliën, petroleum, teer	Diversen
1938 Maandgemiddelde (2) ...	429	5.250	347	2.161	401	439	476	794	54	191	66	320
1946 Maandgemiddelde	391	4.252	324	1.702	345	342	455	468	56	196	56	308
1947 Maandgemiddelde	489	5.004	297	1.915	425	474	478	599	58	255	91	411
1946 Juni	362	4.012	142	1.611	382	357	501	438	53	175	50	303
September	409	4.435	249	1.723	353	368	464	609	116	144	55	354
December	399	4.249	362	1.652	322	380	418	433	44	235	68	335
1947 Januari	439	4.557	204	1.859	388	431	429	424	58	278	94	392
Februari	427	4.213	201	1.806	362	416	389	272	74	277	78	338
Maart	509	5.027	244	2.176	418	487	415	425	66	313	103	380
April	496	5.192	231	2.057	393	481	493	685	59	271	103	419
Mei	452	4.893	172	1.895	407	449	522	710	51	214	76	397
Juni	455	4.862	155	1.865	384	493	508	716	45	223	71	402
Juli	454	4.727	192	1.731	410	406	512	734	41	206	76	419
Augustus	483	4.830	205	1.782	505	473	487	588	83	231	82	396
September	525	5.149	291	1.946	449	465	503	706	69	235	90	395
October	580	5.841	639	2.004	506	550	544	689	56	262	108	483
November	518	5.330	714	1.802	454	481	455	591	40	260	102	431
December	528	5.432	315	2.053	427	569	478	649	54	290	115	482

(1) Militair vervoer niet inbegrepen.

(2) Nord-Belge inbegrepen.

BEDRIJVIGHEID VAN DE NATIONALE MAATSCHAPPIJ VAN BELGISCHE SPOORWEGEN (einde)

B — Belgisch binnenlands verkeer

70

TIJDVAK	Totaal	Land- bouw- en voe- dingspro- ducten	Brand- stoffen	Ertsen	Metaal- waren	Bouw- mate- rialen, glas en spiegel- glas	Produc- ten der groefbe- drijven, zand, kiezel en aarde	Textiel, leer- looier., kleding	Chemi- sche en arsenij- kundige produc- ten	Nijver- heids- vetten en -oliën, petro- leum, teer	Diversen	II Nationale Maatsch. van Buurt- spoorweg.
												Vervoerde ton- kilom. (duizenden)
(duizenden tonnen)												
1938 Maandgemiddelde (1) ...	3.250	231	1.523	10	130	312	673	12	85	26	248	5.858
1946 Maandgemiddelde	3.138	244	1.459	31	205	382	375	22	135	29	256	5.894
1947 Maandgemiddelde	3.196	163	1.522	13	227	339	433	16	137	27	318	4.565
1946 October	3.689	616	1.548	13	209	372	469	23	107	24	308	8.052
November	3.522	773	1.455	12	208	321	357	10	92	19	275	8.507
December	2.906	228	1.422	7	213	304	307	14	119	18	274	4.360
1947 Januari	3.016	101	1.565	14	216	304	312	12	165	21	306	3.664
Februari	2.657	84	1.471	11	198	256	181	14	162	20	260	3.074
Maart	3.132	111	1.692	14	235	285	295	12	169	25	294	4.052
April	3.442	100	1.695	21	239	366	495	11	156	24	335	4.685
Mei	3.312	82	1.614	15	225	382	515	12	127	28	312	4.395
Juni	3.211	70	1.557	14	233	361	525	10	116	29	296	4.411
Juli	3.130	92	1.425	14	206	387	526	12	110	29	329	4.598
Augustus	2.925	100	1.344	9	199	344	435	41	127	24	302	4.355
September	3.226	184	1.467	11	201	369	517	28	123	28	298	4.842
October	3.679	435	1.522	10	268	391	510	13	125	33	372	6.587
November	3.357	481	1.388	11	230	317	434	9	120	29	338	6.262
December	3.263	124	1.526	12	269	312	458	11	143	32	376	3.854

(1) Nord-Belge inbegrepen, wat de N.M.B.S. betreft.

III — HAVENVERKEER

a) Haven van Antwerpen

Bronnen: Havendienst der stad Antwerpen en Bulletin over de handel met de vreemde landen.

71

TIJDVAK	ZEEVAART						BINNENVAART					
	IN			UIT			IN			UIT		
	Aantal schepen	Tonnen- maat (duizen- den register- tonnen)	Goederen (duizen- den metrieke tonnen)	Aantal schepen		Goederen (duizen- den metrieke tonnen)	Aantal schepen	Laad- vermogen (duizen- den m ³)	Goederen (duizen- den metrieke tonnen)	Aantal schepen	Laad- vermogen (duizen- den m ³)	Goederen (duizen- den metrieke tonnen)
1936-1938												
Maandgem.	988	2.008	1.072	837	151	1.072	3.917	1.317	417	3.762	1.268	366
1946 Maandg.	440	938	743	283	152	242	2.242	782	247	2.200	774	411
1947 Maandg.	668	1.688	1.331	485	182	520	2.823	1.016	280	2.763	989	626
1947 Januari	422	1.033	863	299	142	171	2.389	892	230	2.155	748	505
Februari	503	1.269	962	366	133	406	384	163	10	515	215	162
Maart	611	1.538	1.053	466	163	547	2.207	803	237	2.204	814	551
April	642	1.529	1.263	515	137	523	2.930	1.107	358	2.928	1.102	701
Mei	720	1.715	1.438	551	173	883	2.965	1.146	342	2.949	1.150	788
Juni	716	1.758	1.461	530	183	685	3.242	1.220	324	3.085	1.160	797
Juli	600	1.476	1.312	399	147	619	2.794	1.013	313	2.520	930	334
Aug.	815	2.114	1.588	638	217	427	3.435	1.096	290	3.624	1.211	816
Septemb	662	1.675	1.349	491	176	652	3.212	1.034	300	3.331	1.153	706
October	767	2.033	1.482	548	208	622	3.330	1.180	292	3.285	1.091	678
Nov.	731	1.910	1.512	508	221	510	3.373	1.184	299	3.071	1.048	679
Dec.	815	2.208	1.643	529	285	456	3.615	1.351	365	3.494	1.248	816
1948 Januari	676	1.724		517	203		2.886	1.028	252	2.859	1.065	697

b) Haven van Gent

Bronnen: Havendienst van Gent en Bulletin over de handel met de vreemde landen.

TIJDVAK	ZEEVAART						BINNENVAART	
	IN			UIT			GOEDEREN (duizenden metrieke tonnen)	
	Aantal schepen	Tonnenmaat (duizenden registertonnen)	Goederen (duizenden metrieke tonnen)	Aantal schepen	Tonnenmaat (duizenden registertonnen)	Goederen (duizenden metrieke tonnen)	Gelost	Geladen
1936-1938 Maandgem.	169	177	208	170	178	92	174	152
1946 Maandgemiddeld.	62	76	98	60	71	19	59	11
1947 Maandgemiddeld.	92	134	162	92	134	61	67	30
1947 Januari	77	99	109	80	103	34	25	14
Februari	54	81	66	54	74	73	2	13
Maart	74	94	123	67	83	34	14	7
April	76	108	132	80	104	50	61	16
Mei	73	100	116	79	121	76	99	38
Juni	90	123	116	87	113	68	90	52
Juli	111	178	189	96	161	87	94	36
Augustus	99	130	191	111	159	87	69	47
September	82	122	183	82	116	70	104	35
October	117	190	243	114	178	63	107	35
November	116	194	267	110	202	37	65	29
December	137	191	216	149	206	50	80	41
1948 Januari	96	166		102	176			

BUITENLANDSE HANDEL VAN DE BELGISCH-LUXEMBURGSE ECONOMISCHE UNIE MET DE OVERIGE LANDEN

N. B. — Daar de gegevens van deze statistiek uitsluitend werden ontleend aan de douaneindeclaringen ondertekend door in- en uitvoerders, kon geen rekening gehouden worden met deze transacties die, in verband met de omstandigheden, door het Bestuur der Douanen niet konden worden opgenomen.

SAMENVATTING NAAR DE VIJF GROEPEN DER ALGEMENE NOMENCLATUUR AANGENOMEN DOOR DE OVEREENKOMST VAN BRUSSEL VAN 31 DECEMBER 1913

75

TIJDVAK	GEWICHT (duizenden tonnen)					WAARDE (miljoenen franken)					GEMID- DELDE PRIJS PER TON (franken)	INVOER (-) OF UITVOER (+) (miljoenen franken)	VERHOUDING VAN UITVOER TOT INVOER IN %	
	Levende dieren	Voe- dings- middelen en dranken	Ruwe of enkel toebe- reide stoffen	Fabri- katen	Totaal	Levende dieren	Voe- dings- middelen en dranken	Ruwe of enkel toebe- reide stoffen	Fabri- katen	Onbew. goud en zilver, gouden en zilve- ren munt				Totaal
INVOER														
1936-38 Maandgem.	1,0	331,5	2.473,8	62,1	2.868,4	3,1	407,8	1.112,4	459,6	35,7	2.018,6	704		
1946 Maandgemidd.	0,7	206,6	1.381,9	55,2	1.644,4	6,3	1.016,5	1.789,1	1.538,9	29,3	4.380,1	2.664		
1947 Maandgemidd.	4,5	252,1	1.989,9	71,4	2.317,9	47,3	1.596,7	2.855,6	2.521,6	51,2	7.072,3	3.081		
1946 Februari	—	397,9	1.122,8	34,6	1.555,3	0,6	612,6	1.463,8	707,5	—	2.784,5	1.790		
Maart	—	309,3	1.246,8	34,3	1.590,4	2,1	748,0	1.378,2	836,7	—	2.963,0	1.863		
April	—	113,7	1.229,5	51,4	1.394,6	0,9	637,0	1.347,7	1.156,1	1,2	3.142,9	2.254		
Mei	0,1	124,2	1.335,9	35,7	1.495,9	2,4	821,1	1.771,2	1.185,4	0,4	3.780,5	2.527		
Juni	—	117,4	1.309,9	40,8	1.468,1	2,3	838,6	2.013,7	1.277,2	—	4.131,8	2.814		
Juli	0,1	98,4	1.435,8	62,2	1.596,5	4,0	500,8	1.812,0	1.699,4	1,2	4.017,4	2.516		
Augustus	—	177,9	1.562,3	52,0	1.792,2	1,1	1.695,9	1.915,1	1.732,6	15,0	5.359,7	2.991		
September	—	143,9	1.483,6	55,7	1.683,2	1,1	892,6	1.980,7	1.642,3	80,9	4.597,6	2.731		
October	2,2	256,9	1.610,9	81,3	1.951,3	18,5	1.857,8	1.926,5	2.510,9	115,9	6.429,6	3.205		
November	2,6	372,7	1.691,3	72,3	2.138,9	19,4	1.719,0	2.515,8	2.273,0	75,7	6.602,9	3.087		
December	2,8	234,3	1.279,5	109,5	1.626,1	23,4	1.363,2	1.948,4	2.693,7	53,9	6.080,6	3.739		
1947 Januari	2,7	232,7	1.427,1	57,8	1.720,2	19,7	1.451,6	2.572,8	1.940,2	55,4	6.039,7	3.511		
Februari	1,4	167,1	1.176,5	82,8	1.417,7	12,0	1.182,8	2.072,4	1.988,4	1,5	5.257,0	3.708		
Maart	1,4	192,6	1.544,5	49,8	1.788,3	15,2	1.222,0	2.593,6	2.139,6	69,8	6.040,2	3.378		
April	1,8	200,1	1.932,8	65,8	2.260,5	16,6	1.118,0	2.862,8	2.516,2	68,9	6.582,5	2.912		
Mei	3,6	205,4	2.217,4	69,5	2.495,9	31,8	1.008,2	2.670,6	2.473,0	63,0	6.246,6	2.603		
Juni	3,2	230,8	2.111,9	69,7	2.415,6	37,4	1.193,9	2.671,8	2.375,4	89,1	6.367,6	2.630		
Juli	3,9	200,7	2.145,9	56,1	2.406,6	40,9	1.138,6	2.881,3	2.012,4	10,7	6.083,9	2.528		
Augustus	5,8	276,0	2.250,7	73,5	2.606,0	58,4	1.479,5	2.975,6	2.613,3	63,3	7.190,1	2.759		
September	7,5	201,5	2.153,5	78,5	2.441,1	86,3	1.325,5	2.738,5	2.633,7	81,4	6.865,5	2.812		
October	9,4	340,7	2.395,2	78,5	2.823,8	105,8	2.417,5	3.311,0	2.887,9	19,1	8.741,3	3.096		
November	8,1	351,9	2.208,9	78,5	2.647,4	86,1	2.911,1	3.063,5	2.735,5	48,4	8.844,6	3.341		
December	5,5	378,1	2.315,9	104,3	2.803,8	57,1	2.738,0	3.845,9	4.009,6	44,1	10.694,7	3.814		
1948 Januari	3,4	265,0	2.240,0	80,9	2.589,4	36,4	1.646,1	3.597,4	2.103,3	18,8	7.402,0	2.859		
UITVOER														
1936-38 Maandgem.	0,5	54,4	1.447,0	410,5	1.912,4	5,6	99,4	831,0	902,1	21,1	1.859,2	972	— 159,4	92,1
1946 Maandgemidd.	0,2	13,9	412,6	192,8	619,5	9,1	73,6	866,9	1.517,1	4,5	2.471,2	3.989	— 1908,9	56,4
1947 Maandgemidd.	0,5	21,1	745,1	301,3	1.068,0	25,1	146,4	1.688,6	3.242,9	12,3	5.115,3	4.824	— 1962,8	74,1
1946 Februari	—	31,4	244,3	108,3	384,0	1,0	91,2	544,4	662,3	0,1	1.299,0	3.383	— 1485,5	46,6
Maart	—	17,3	328,6	164,5	510,4	0,7	57,1	773,0	1.038,6	0,7	1.870,1	3.664	— 1092,9	63,1
April	—	6,7	338,8	137,8	483,3	1,0	49,2	705,3	909,5	1,3	1.666,3	3.448	— 1476,6	53,0
Mei	0,1	19,9	372,0	181,7	573,7	10,7	118,7	766,8	1.358,9	1,2	2.286,3	3.985	— 1494,2	60,5
Juni	0,1	12,4	375,4	187,2	575,1	8,6	91,6	719,1	1.421,3	0,6	2.241,2	3.898	— 1890,6	54,2
Juli	0,1	4,3	490,6	223,7	718,7	9,3	36,6	1.028,6	1.816,8	0,7	2.890,4	4.022	— 1127,0	71,9
Augustus	0,1	1,4	455,2	196,6	653,3	2,6	15,2	763,6	1.462,0	0,1	2.243,5	3.434	— 3116,2	41,9
September	0,2	1,4	483,1	226,5	711,2	8,8	25,1	1.133,8	1.836,1	0,2	3.003,9	4.224	— 1593,7	65,3
October	0,2	5,2	617,0	275,5	897,9	11,3	107,4	1.126,5	2.429,3	39,6	3.714,1	4.136	— 2715,5	57,8
November	0,2	10,2	471,3	246,6	728,3	18,7	65,9	1.078,9	2.130,4	2,2	3.294,1	4.523	— 3308,8	49,9
December	0,8	20,9	532,9	272,2	826,8	37,4	149,6	1.263,0	2.514,2	6,9	3.971,1	4.803	— 2109,5	65,3
1947 Januari	0,6	14,5	425,6	164,4	605,1	22,4	133,2	976,4	1.529,0	12,7	2.672,7	4.417	— 3367,0	44,3
Februari	1,4	11,6	456,4	237,0	706,4	52,1	152,3	1.272,4	2.804,5	26,3	4.307,6	6.098	— 950,0	81,9
Maart	0,7	5,9	608,3	289,8	904,7	45,3	85,2	1.405,2	3.270,2	24,6	4.830,5	5.339	— 1280,0	80,0
April	0,2	8,9	772,0	319,3	1.100,4	14,8	97,1	1.804,9	3.408,2	15,7	5.340,8	4.853	— 1241,7	81,1
Mei	0,8	24,9	839,7	318,7	1.184,1	28,3	113,3	1.904,3	3.382,5	1,8	5.430,2	4.586	— 816,4	86,9
Juni	0,2	11,2	817,0	344,9	1.173,3	7,3	90,7	1.957,0	3.716,8	15,0	5.786,8	4.932	— 580,8	90,9
Juli	0,1	24,7	950,3	367,7	1.342,8	1,8	141,1	1.834,5	3.794,3	3,0	5.774,7	4.300	— 309,2	94,9
Augustus	1,2	42,3	723,9	229,3	996,8	43,3	224,6	1.421,5	2.187,5	13,0	3.889,9	3.902	— 3300,2	54,1
September	1,1	20,8	911,1	342,3	1.275,3	37,0	136,4	2.127,4	3.841,4	2,9	6.145,1	4.819	— 720,4	89,5
October	0,1	31,0	894,5	380,8	1.306,4	11,7	167,7	2.133,5	4.002,8	18,0	6.333,7	4.848	— 2407,6	72,5
November	0,1	30,3	761,9	322,5	1.114,8	11,3	206,2	1.660,5	3.565,1	9,3	5.452,6	4.891	— 3392,0	61,6
December	0,3	28,6	783,6	308,8	1.121,3	25,9	217,9	1.793,9	3.524,1	5,6	5.567,4	4.965	— 5127,3	52,1
1948 Januari	0,1	23,4	804,3	402,2	1.230,0	3,2	188,7	1.753,1	4.247,9	5,0	6.197,9	5.039	— 1204,1	83,7

WERKLOOSHEID

I — GEHELE EN GEDEELTELIJKE WERKLOOSHEID

81

Bron: *Steunfonds voor Werklozen.*

MAAND	AANTAL GECONTROLEERDE WERKLOZEN						DUIZENDEN VERLOREN WERKDAGEN		
	INGESCHREVEN WERKLOZEN			DAGGEMIDDELDEN			geheel werklozen	gedeeltelijk werklozen	Totaal
	geheel werklozen	gedeeltelijk werklozen	Totaal	geheel werklozen	gedeeltelijk werklozen	Totaal			
1946 November.....	39.356	38.462	77.818	28.647	14.744	43.391	659	339	998
December.....	54.360	137.196	191.556	36.986	43.756	80.742	1.036	1.226	2.262
1947 Januari.....	54.254	122.785	177.039	40.364	49.877	90.241	969	1.197	2.166
Februari.....	53.387	147.991	201.578	43.786	87.193	130.979	1.048	2.089	3.137
Maart.....	61.139	140.824	201.963	42.991	50.658	93.649	1.277	1.516	2.793
April.....	43.441	44.253	87.694	32.449	18.705	51.154	715	406	1.121
Mei.....	38.983	40.314	79.297	28.872	18.297	45.169	636	358	993
Juni.....	40.440	56.580	97.020	26.465	19.794	46.259	794	590	1.384
Juli.....	40.007	93.320	133.327	28.543	26.361	54.904	655	625	1.280
Augustus.....	43.249	86.741	129.990	27.891	20.846	48.737	809	660	1.469
September.....	43.463	41.840	85.323	29.963	15.513	45.476	720	367	1.087
October.....	44.358	50.614	94.972	30.913	16.829	47.742	707	380	1.087
November.....	63.497	89.310	152.807	39.984	21.124	61.108	1.163	617	1.780
December.....	77.815	135.667	213.482	57.079	40.192	97.271	1.260	892	2.152
1948 Januari.....	89.060	91.643	180.709	68.328	36.962	105.290	1.639	882	2.521

II — INDELING DER GECONTROLEERDE WERKLOZEN PER PROVINCIE

Bron: *Steunfonds voor Werklozen.*

STATISTISCHE MAAND	Week		Aantal werk- dagen	Het Rijk	Ant- werpen	Brabant	West- Vlaan- deren	Oost- Vlaan- deren	Hene- gouwen	Luik	Limburg	Luxem- burg	Namen
	van	tot											

Daggemiddelde per maand

1946 November.....	—	—	23	43.391	11.082	3.281	7.590	7.916	1.688	971	605	76	182
December.....	—	—	28	80.742	25.870	7.046	19.455	17.452	5.395	2.431	1.531	722	840
1947 Januari.....	—	—	24	90.241	27.026	8.764	19.889	19.907	5.777	3.512	2.297	1.629	1.440
Februari.....	—	—	24	130.979	36.988	13.770	28.228	28.936	9.129	5.670	3.717	2.071	2.527
Maart.....	—	—	30	93.649	29.375	10.119	15.539	20.632	6.502	3.681	2.435	2.435	1.290
April.....	—	—	22	51.154	19.858	5.261	8.999	11.405	2.849	1.474	900	108	300
Mei.....	—	—	22	45.169	17.816	4.451	7.458	10.557	2.578	1.261	780	49	219
Juni.....	—	—	30	46.259	19.343	4.518	6.697	10.688	2.635	1.480	632	37	229
Juli.....	—	—	23	54.904	18.351	5.612	8.008	12.498	6.347	2.933	754	38	333
Augustus.....	—	—	29	48.737	15.293	5.392	8.482	12.214	3.862	2.404	736	50	314
September.....	—	—	24	45.476	14.864	5.637	8.337	11.757	2.112	1.833	610	59	267
October.....	—	—	23	47.742	17.829	5.773	8.379	10.863	2.090	1.809	638	87	274
November.....	—	—	29	61.108	19.293	8.162	11.782	13.624	3.279	2.841	1.027	579	521
December.....	—	—	22	97.271	25.477	13.569	19.218	23.349	6.206	5.200	1.817	1.298	1.137
1948 Januari.....	—	—	24	105.290	27.864	16.470	18.797	25.607	6.818	5.424	2.135	1.583	1.592

Daggemiddelde der week

1947 November.....	2	8	6	47.714	15.394	6.320	9.044	11.727	2.202	1.814	741	151	321
	9	15	5	64.176	27.748	7.396	10.846	12.392	2.191	2.212	809	216	366
	16	22	6	56.008	17.665	7.898	11.071	12.874	2.384	2.354	940	344	478
	23	29	6	62.561	18.065	8.770	12.672	14.286	3.196	3.462	1.112	587	511
	30	6	6	75.565	18.991	10.297	15.219	16.627	6.243	4.253	1.493	1.537	905
December.....	7	13	6	78.055	20.435	11.031	15.617	17.940	5.218	4.273	1.550	1.182	809
	14	20	6	81.120	20.971	12.102	15.942	19.641	4.495	4.222	1.699	1.098	950
	21	27	5	111.595	34.545	14.656	20.629	25.025	6.355	5.822	1.963	1.390	1.210
	27	3	5	125.383	27.863	17.286	26.062	32.608	9.291	6.866	2.134	1.588	1.685
1948 Januari.....	4	10	6	105.057	27.062	16.015	19.245	25.192	6.677	5.667	2.079	1.657	1.463
	11	17	6	105.865	28.056	16.210	18.804	25.660	6.044	5.743	2.135	1.524	1.689
	18	24	6	105.441	27.854	16.652	18.802	25.633	5.490	5.420	2.193	1.694	1.703
	25	31	6	104.799	28.486	17.005	18.338	25.943	5.057	4.869	2.134	1.457	1.510

III — INDELING DER INGESCHREVEN GEHEEL WERKLOZEN NAAR BEROEPSGROEP

81

(aantal werklozen op het einde der maand)

Bron : Steunfonds voor Werklozen.

TIJDVAK	IJzer en staal	Metaalbewerking	Textiel (voortbrenging)	Kleding	Hout	Chemie	Glas	Aardewerk	Leder	Papier	Bouwnijverheid	Steen	Graphische bedrijven	Diamant	Tabak	Voeding	Landbouw	Bos, jacht	Visvangst	Hotels, spijshuizen	Vervoer	Handel	Bedienden	Ongeschoolden	Leerjongens	Allerlei	TOTAAL
1947 Januari ...	36	2.187	1.519	636	1.526	61	76	1.352	416	115	3.558	208	131	3.013	—	1.591	1.645	351	1.202	2.492	463	1.576	13.484	1.108	1.303	40.049	
Februari ..	46	2.394	1.564	695	2.091	64	83	1.402	540	121	4.088	237	150	3.944	—	1.614	1.876	353	1.274	2.601	479	1.547	14.578	1.518	1.467	44.726	
Maart ...	40	2.149	1.483	603	1.808	106	76	1.017	480	118	2.354	202	136	4.008	—	1.652	1.420	314	1.283	2.488	552	1.542	12.873	1.445	1.653	39.802	
April	35	1.800	1.349	522	1.581	48	66	347	431	102	1.511	154	121	3.238	514	958	1.026	62	252	1.198	2.192	523	1.529	10.772	1.030	1.606	32.967
Mei	26	1.546	1.228	476	1.521	49	43	241	377	81	1.087	133	116	3.151	462	813	575	74	314	1.057	2.070	484	1.479	9.245	764	1.512	28.924
Juni	25	1.469	1.239	690	1.525	56	43	222	544	73	1.182	128	152	2.695	442	777	855	72	340	985	1.915	510	1.624	8.851	949	1.432	28.795
Juli	21	1.607	1.269	983	1.695	70	47	155	832	96	1.365	112	151	2.092	456	786	755	63	206	904	1.953	539	1.697	9.257	1.132	1.467	29.710
Augustus .	23	1.679	1.347	1.086	1.533	63	43	169	634	100	1.450	150	161	1.364	434	872	729	84	199	1.145	1.998	590	1.879	9.423	1.396	1.597	30.148
September.	30	1.586	1.475	884	1.468	56	56	427	518	86	1.755	130	146	973	396	918	1.115	100	226	1.501	2.128	587	1.896	9.857	1.618	1.753	31.685
October ..	30	1.596	1.375	800	1.476	52	75	1.423	492	87	1.787	129	156	740	425	823	621	101	227	1.814	2.112	2.580	10.094	1.745	1.566	32.326	
November.	26	2.253	1.985	1.498	2.241	76	87	1.474	667	73	4.296	173	190	740	410	1.039	2.474	177	194	2.034	2.597	2.857	14.732	2.874	1.886	47.053	
December .	56	3.026	2.618	2.425	3.107	124	109	1.861	1.051	85	6.704	256	225	830	457	1.348	3.440	198	178	2.055	3.126	2.925	17.606	8.717	62.527		
1948 Januari...	40	4.321	3.371	3.538	3.849	191	155	2.126	1.439	127	8.545	296	290	780	526	1.912	4.222	245	236	2.186	3.755	3.627	23.788	2.092	71.657		
Februari ..	51	4.794	3.499	2.551	3.702	194	197	2.137	1.258	145	7.949	273	291	1.501	541	2.111	4.170	200	208	2.252	4.058	3.977	25.496	2.200	73.755		

BANKSTATISTIEKEN
I — BELGIE EN BELGISCH-CONGO
WEEKSTATEN VAN DE NATIONALE BANK VAN BELGIE
(millioenen franken)

85

ACTIVA

	8-1-1948	15-1-1948	22-1-1948	29-1-1948	5-2-1948	12-2-1948	19-2-1948	26-2-1948
Goudvoorraad	15.236	15.195	15.233	15.487	15.486	15.053	15.150	14.855
Onbeschikbaar goudsaldo na herwaarde- ring van de goudvoorraad (Besluitwet n° 5 van 1-5-1944)	10.493	10.493	10.493	10.493	10.493	10.493	10.493	10.493
<i>Totaal van de goudvoorraad</i>	25.729	25.688	25.726	25.980	25.979	25.546	25.643	25.348
Buitenlandse devlezen { op zicht	3.146	3.368	3.834	3.496	2.605	3.159	3.330	2.632
{ op termijn	9.554	9.480	9.378	9.811	10.084	9.648	9.607	9.883
Te ontvangen devlezen	18	18	18	19	19	12	12	12
Vorderingen in Belgische franken in het buitenland	463	344	550	360	379	376	402	405
Papier op België { Handelpapier	4.567	4.166	3.405	3.358	3.896	3.925	3.805	3.877
{ Uitgegeven door instel- lingen waarvan de verbintenissen door de Staat gewaar- borgd zijn	2.907	3.279	3.438	3.715	4.258	4.084	3.414	3.217
{ Overheidseffecten	254	254	162	10	5	9	9	214
Voorschotten op overheidsfondsen	922	836	675	800	804	605	558	563
Deel- en pasmunt	723	752	776	794	721	732	727	673
Tegood op de Dienst der Postchecks	1	2	3	2	4	2	2	1
Deelneming in het Internationaal Munt- fonds :								
Voorschotten aan { voor cessie van goud... de Staat { in Belgische franken ...	550	550	550	550	550	550	550	550
Voorschot in Luxemburgse franken aan het Groothertogdom Luxemburg	986	986	986	986	986	986	986	986
Voorschot in Luxemburgse franken aan het Groothertogdom Luxemburg	44	44	44	44	44	44	44	44
Vorderingen op de Staat :								
Voorschotten aan de Schatkist :								
Certificaten «A» (eigen rekening en Dienst voor Onderlinge Hulp)	48.939	48.264	48.329	48.899	48.914	48.963	48.863	48.943
Certificaten «C» (soldij der Geall. Legers)	1.032	1.032	1.032	1.032	1.032	1.032	1.032	1.032
Andere vorderingen op de Staat	1.050	1.050	1.050	1.050	1.050	1.050	1.050	1.050
Overheidsfondsen	637	637	637	637	637	637	637	637
Gebouwen, materieel en meubelen	146	146	146	146	146	146	146	146
Waarden van de Pensioenkas van het Personeel	284	283	283	283	282	282	282	282
Debiteuren wegens termijnverkoop van devlezen en goud	1.511	1.438	1.390	1.410	1.405	1.418	1.505	1.606
Diversen	153	154	55	68	79	84	90	97
	103.614	102.771	102.467	103.450	103.879	103.290	102.494	102.198
Emissiebank te Brussel	64.597	64.597	64.597	64.597	64.597	64.597	64.597	64.597
	168.211	167.368	167.064	168.047	168.476	167.887	167.091	166.795

PASSIVA

	8-1-1948	15-1-1948	22-1-1948	29-1-1948	5-2-1948	12-2-1948	19-2-1948	26-2-1948
Bankbiljetten in omloop	80.476	79.813	79.442	79.736	80.790	80.160	79.243	79.140
Rekening-courantsaldi :								
van de Schatkist	5	5	6	6	3	1	4	5
Internationaal Muntfonds								
Rekening Belgische franken	1.018	1.051	1.050	1.051	1.050	1.050	992	993
Rekening Luxemburgse franken	44	44	44	44	44	44	44	44
Banken in het buitenland	2.471	2.425	2.546	2.941	2.600	2.949	2.896	2.446
van anderen	2.134	2.032	2.098	2.361	2.077	1.762	1.893	2.034
<i>Totaal der verbintenissen op zicht</i>	86.148	85.370	85.186	86.139	86.564	85.966	85.072	84.662
Tijdelijk onbeschikbare rekeningen	56	55	55	55	55	54	54	54
Te leveren devlezen en goud	1.570	1.497	1.448	1.467	1.462	1.474	1.569	1.670
Schatkist : Onbeschikbare rekening wegens herwaardering (besluitwet n° 5 van 1-5-1944)	10.493	10.493	10.493	10.493	10.493	10.493	10.493	10.493
Pensioenkas van het Personeel	284	283	283	283	282	282	282	282
Crediteuren wegens termijn aankopen van devlezen	15	18	18	19	19	12	12	12
Uitgestelde inventarisoperatiën en diver- sen	979	987	916	927	936	942	946	960
Kapitaal	200	200	200	200	200	200	200	200
Reserves en afschrijvingsrekeningen	437	437	437	437	437	437	437	437
	100.182	99.340	99.036	100.020	100.448	99.860	99.065	98.770
Besluitwet van 6 October 1944 :								
Oude biljetten over te boeken op tijdelijk onbeschikbare of geblokkeerde rekeningen en niet aangegeven oude biljetten	501	500	500	499	499	498	497	496
Schatkist { Voorlopig fonds in afrekening op het bedrag van de door de Staat verworven biljetten inge- volge art. 1, § 2, van besluit- wet van 6 October 1944	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000
{ Speciale rekening geopend krachtens art. 9 der wet van 14 October 1945	63.528	63.528	63.528	63.528	63.529	63.529	63.529	63.529
	168.211	167.368	167.064	168.047	168.476	167.887	167.091	166.795

MAANDSTATEN VAN DE BANQUE DU CONGO BELGE

(miljoenen franken)

ACTIVA

	31-8-1947	30-9-1947	31-10-1947	30-11-1947	31-12-1947 (*)	31-1-1948 (*)
Goudvoorraad	733	746	746	746	746	760
Speciale rekening van de Kolonie (**)	105	105	105	105	105	105
Diverse kasvoorraden	32	32	32	37	30	32
Banktegoed { in franken	937	896	873	1.032	811	1.085
{ in vreemde deviezen	2.609	2.658	3.029	2.719	1.822	1.691
Effecten	186 (1)	186 (1)	175 (1)	175 (1)	185	185
Overheidspapier op de Kolonie, België en het buitenland	5.552	5.648	5.142	5.501	6.424	6.710
Wissels en ander handelspapier	564	532	534	538	565	522
Debiteuren	261	263	255	229	218	191
Kolonie « speciale rekening voorschot op goud »	519	519	518	518	518	518
Belgische Staat	298	300	300	305	307	307
Gebouwen en materieel	8	9	11	13	10	11
Diversen	5	7	7	6	6	10
	11.809	11.901	11.727	11.924	11.747	12.133

PASSIVA

	31-8-1947	30-9-1947	31-10-1947	30-11-1947	31-12-1947 (*)	31-1-1948 (*)
Kapitaal	20	20	20	20	20	20
Reservefonds	44	44	44	44	45	45
Biljetten en munten in omloop	1.778	1.753	1.721	1.725	1.845	1.851
Crediteuren op zicht { diversen	7.084	7.081	6.809	7.288	6.446	6.259
{ Kolonie	2.378	2.481	2.558	2.353	2.863	3.105
Crediteuren op termijn { diversen	100	90	90	84	64	67
{ Kolonie	18	18	18	18	18	18
Onafgedane transfers en diversen	387	414	467	392	446	768
	11.809	11.901	11.727	11.924	11.747	12.133

(1) Alleen « Belgische en Kongolese overheidsfondsen ».

(*) Onder voorbehoud van goedkeuring der balans door de Algemene Vergadering van 18 Mei 1948.

(**) Art. 19 van de conventie van 21 Juni 1935 voor de uitgifte van bankbiljetten en tekenmunten.

II — BUITENLANDSE EMISSIEBANKEN

86

Banque de France
(millioenen franken)

DATUM	Gouden munt en munt-materiaal	Goud tot waarborg dienend (Overeenk. van 17 Nov. 1947 en wet van 25 Nov. 1947)	Verhandelb. schatkisbons (deelnem. v. den Staat aan het Intern. Muntf. en insch. op het kap. v. de Inter. Bank v. Herstel en Ontw.)	Dadelijk beschikbare te goeden in het buitenland	Wisselportefeuille en overheids-papier. (1)	In Frankrijk aangekocht verhandelbaar papier (decreet van 17 Juni 1938)	Voor-schotten op effec-ten	Verhan-delbaar Schat-kist-papier (Over-eenk. van 11-4-1946 24-6-1947 en 28-8-1947)	Rente-loze voor-schotten aan de Staat (wet van 9 Juni 1857, conventie van 29-3-1878enz.)	Voor-lopige voor-schotten aan de Staat (conven-ties van 29-9-38, 29-2-40, 9-6-40, 8-6-44, enz.)	Voorlopige voorschotten aan den Staat ter betaling van de onderhoudskosten der Duitse bezettingstroepen in Frankrijk	Bank-biljetten in omloop	Credit-saldi in reke-ning-courant	Dek-kings-percen-tage
1946 Jaargemidd..	106.259	—	—	19,3	48.976	25.779	4.173	23.558	10.000	20.612	426.000	638.098	56.666	15,29
1947 Jaargemidd..	72.102	—	*) 12.000	0,4	98.413	43.145	4.390	48.019	40.189	94.708	426.000	807.633	69.353	8,29
1946 7 November	94.817	—	—	2,9	68.742	31.224	5.115	35.000	10.000	55.500	426.000	700.032	57.295	12,52
5 December	94.817	—	—	2,8	72.358	37.206	4.621	35.000	10.000	57.100	426.000	715.498	59.071	12,24
1947 9 Januari	94.817	—	—	0,8	83.935	39.165	4.514	35.000	10.000	63.100	426.000	732.057	60.750	11,95
6 Februari	94.817	—	—	0,8	83.047	36.698	4.643	35.000	10.000	58.200	426.000	735.330	54.820	12,—
6 Maart	82.817	—	12.000	0,3	85.893	43.334	4.305	35.000	10.000	67.500	426.000	747.922	58.315	10,27
10 April	82.817	—	12.000	0,3	84.608	44.998	4.385	35.000	50.000	51.300	426.000	763.734	61.728	10,03
8 Mei	82.817	—	12.000	0,3	86.993	44.521	4.459	35.000	50.000	55.700	426.000	774.219	62.795	9,89
5 Juni	82.817	—	12.000	0,3	84.571	41.503	4.405	35.000	50.000	78.700	426.000	788.003	64.532	9,71
10 Juli	2) 64.817	—	12.000	0,2	81.287	57.514	4.696	53.000	50.000	106.700	426.000	825.187	72.670	7,22
7 Augustus	64.817	—	12.000	0,2	94.550	41.633	4.420	53.000	50.000	113.700	426.000	832.422	70.363	7,18
4 September	64.817	—	12.000	0,2	96.036	40.407	4.469	53.000	50.000	134.500	426.000	854.124	67.628	7,03
9 October	3) 52.817	—	12.000	0,2	120.960	39.146	4.404	65.000	50.000	143.500	426.000	872.464	77.726	5,56
6 November	52.817	—	12.000	0,5	133.669	38.512	4.943	65.000	50.000	118.500	426.000	872.932	74.183	5,58
4 December	55.173	10.052	12.000	0,5	138.756	54.523	4.549	65.000	50.000	128.200	426.000	898.985	87.207	5,58
1948 8 Januari	55.173	10.052	12.000	0,1	125.619	72.453	4.640	65.000	50.000	140.700	426.000	914.945	81.499	5,54

Discontorente { huidige : 2,50 pCt. sedert 9 October 1947.
vorige : 1 3/4 pCt. sedert 10 Januari 1947.

(*) Gemiddelde der laatste tien maanden.

(1) Deze rubriek omvat de gediscoteerde binnenlandse wissels, de door het « Office des Céréales » gegarandeerde wissels en, met ingang van 8 November 1945, het gediscoteerd papier op het buitenland.

(2) Overdracht van 18 milliard frank goud aan het « Fonds de Stabilisation des Changes ».

(3) Overdracht van 12 milliard frank goud aan het « Fonds de Stabilisation des Changes ».

Bank of England

(duizenden £)

DATUM	Metaalvoorraad		Beleggingen van het « Banking Department »				Bank-biljetten in omloop (Issue Department)	Toe-gelaten bedrag voor de biljetten-omloop (1)	Deposito's (Banking Department)				Verhou-ding van de metaal-voorraad van het Bank. Depart-ment tot het saldo van zijn de-posito's pCt.
	Gouden munten en baren (Issue Department)	Munten (Banking Department)	Door de Staat gewaarborgde fondsen	Disconto en voor-schotten	Andere waarden	Totaal			Open-bare organen	Banken	Andere deposi-to's	Totaal	
1946 Jaargemiddeld.	248	(2) 1.080	260.197	15.588	18.308	294.093	1.358.271	1.402.885	12.626	254.701	53.970	321.297	14,4
1947 Jaargemiddeld.	248	1.480	313.130	14.769	20.189	348.088	1.384.386	1.450.000	12.810	295.911	89.120	397.841	17,1
1946 4 December	248	(3) 1.073	298.463	20.834	16.569	335.866	1.375.670	1.400.000	9.839	279.573	54.131	343.543	8,4
1947 8 Januari	248	1.104	321.238	17.662	18.127	357.027	1.402.033	1.450.000	13.916	314.490	59.769	388.175	12,7
5 Februari	248	1.068	247.783	23.662	26.725	298.170	1.371.055	1.450.000	22.909	280.742	56.428	360.079	22,3
6 Maart	248	832	343.266	12.116	18.620	374.002	1.381.418	1.450.000	9.795	318.950	96.460	425.205	16,4
9 April	248	681	335.931	18.237	16.773	370.941	1.402.890	1.450.000	9.460	289.952	101.856	401.268	12,0
7 Mei	248	1.020	311.091	17.906	26.417	355.414	1.391.789	1.450.000	13.014	288.392	95.630	397.056	15,0
4 Juni	248	1.382	342.371	11.038	16.736	370.145	1.396.157	1.450.000	8.045	293.761	105.798	407.604	13,6
9 Juli	248	2.086	328.016	22.243	17.602	367.861	1.403.591	1.450.000	8.804	293.207	96.387	398.398	12,2
6 Augustus	248	2.431	334.996	18.975	27.153	381.124	1.421.724	1.450.000	18.275	279.649	95.804	393.728	7,9
10 September	248	2.408	320.647	16.697	17.834	355.178	1.389.633	1.450.000	12.763	291.554	95.394	399.711	15,8
8 October	248	2.218	303.510	9.970	18.607	332.087	1.374.305	1.450.000	12.335	287.970	92.239	392.544	19,9
5 November	248	1.926	294.380	5.714	27.579	327.673	1.363.799	1.450.000	13.055	288.664	96.482	398.201	22,2
10 December	248	981	290.721	16.215	19.329	326.265	1.353.418	1.450.000	18.898	294.235	92.944	406.077	24,1
1948 7 Januari	248	329	336.404	13.261	18.840	368.565	1.331.257	1.400.000	13.783	304.659	101.273	419.715	16,5
4 Februari	248	256	286.508	11.944	28.415	326.867	1.257.632	1.350.000	23.408	283.712	94.300	401.420	23,1

Discontorente { huidige : 2 pCt. sedert 26 October 1939.
vorige : 3 pCt. sedert 28 September 1939.

(1) Excl. de biljetten uitgegeven als tegenwaarde van het goud.

(2) Gemiddelde der eerste 45 staten. — Gemiddelde der laatste 7 staten : 1.131.

(3) Voór 13 November 1946 luidt deze rubriek : Gouden en zilveren munt.

Nederlandsche Bank

(millioenen gulden)

DATUM	Gouden munt en gouden muntmateriaal	Binnenlandse wissels, promessen, enz.	Papier op het buitenland	Correspondenten in het buitenland	Buitenlandse betaalmiddelen	Beleggingen op effecten, goederen en celen	Schatkist-papier, door de Bank overgen. v. d. Staat der Nederl. ingevolgt overeenk. 26-2-1947	Boek-vordering op de Staat der Nederlanden ingevolgt overeenkomst van 26-2-1947	Bankbiljetten in omloop		Rekening-courant saldo's				Totaal der zichtverbindingen	
									Oude uitgiften	Nieuwe uitgifte	Particulieren		andere saldo's	's Rijks Schat.		
											goblokk. saldo's	andere		speciale rekening		andere
											van banken	van anderen				
1946 Jaargomidd.	708	0,4	4.436	122,1	15,5	160	—	—	278	2.307	230	620	108	1.400	5.003	
1947 Jaargomidd.	545	—	888	135,9	6,8	157	(1) 2.088	(1) 1.500	147	2.781	59 40	630	19	802	4.589	
1946 9 Decemb.	700	—	4.431	66,0	15,8	154	—	—	280	2.655	90 44	558	111	1.217	4.934	
1947 6 Januari	700	—	4.435	109,2	16,0	152	—	—	237	2.737	115 47	624	111	1.072	4.942	
10 Februari	647	—	4.471	72,2	16,3	165	—	—	237	2.693	41 44	587	111	1.250	4.963	
10 Maart ..	520	—	40	64,1	4,9	152	2.100	1.500	139	2.722	47 43	680	—	709	4.340	
8 April ...	520	0,1	57	51,7	4,3	155	2.100	1.500	137	2.760	64 40	698	—	636	4.335	
6 Mei	520	0,1	127	118,2	4,6	157	2.100	1.500	137	2.754	55 36	721	—	730	4.483	
9 Juni	523	0,1	135	142,1	4,7	155	2.100	1.500	126	2.747	55 38	559	—	938	4.463	
7 Juli	502	—	130	230,9	4,9	158	2.100	1.500	126	2.752	31 35	725	—	874	4.543	
4 Augustus	502	—	140	210,0	5,1	172	2.100	1.500	126	2.805	32 35	723	—	837	4.558	
8 Septemb.	502	—	150	246,1	4,8	153	2.100	1.500	126	2.832	33 40	693	—	877	4.601	
6 October.	502	—	160	184,6	5,0	156	2.100	1.500	125	2.857	39 44	484	—	985	4.534	
10 Novemb.	504	—	180	103,6	5,1	147	2.100	1.500	125	2.869	62 39	472	—	913	4.480	
8 Decemb.	608	—	182	78,8	5,0	143	2.000	1.500	125	2.918	141 41	484	—	761	4.470	
1948 5 Januari	608	—	173	67,7	5,1	151	2.000	1.500	125	3.006	51 42	514	—	716	4.454	
9 Februari.	581	—	246	109,8	4,9	149	2.000	1.500	125	2.922	74 36	462	—	947	4.565	

Discontorente { huidige : 2 1/2 pCt. sedert 27 Juni 1941.
vorige : 3 pCt. sedert 29 Augustus 1939.

(1) Gemiddelde der laatste 43 weekstaten.

Banque Nationale Suisse

(millioenen Zwitserse franken)

DATUM	Goudvoorraad	Dadelijk beschikbare tegoeden in het buitenland	Binnenlandse wissels	Voorschotten op onderpand	Binnenlandse correspondenten	Bankbiljetten in omloop	Andere zichtverbindingen	Dekkingspercentage
1946 Jaargemiddelde	4.817	172,5	55,7	36,7	11,1	3.640	1.225	102,56
1947 Jaargemiddelde	5.130	113,5	51,9	59,7	16,8	3.950	1.198	101,87
1946 7 December	4.950	146,4	56,0	51,0	9,9	3.857	1.108	102,66
1947 7 Januari	4.939	158,7	81,9	68,6	17,0	3.965	1.156	99,54
7 Februari	4.925	171,6	42,9	38,9	9,1	3.822	1.216	101,15
7 Maart	4.967	160,1	35,4	40,6	11,7	3.837	1.229	101,19
8 April	5.039	152,8	23,8	44,9	10,4	3.882	1.226	101,62
7 Mei	5.030	144,9	23,9	45,8	16,4	3.858	1.229	101,74
7 Juni	5.041	134,3	31,1	49,6	10,9	3.862	1.160	103,04
7 Juli	5.110	118,9	20,9	57,4	11,6	3.912	1.156	103,18
7 Augustus	5.212	83,2	25,9	60,4	12,7	3.927	1.197	103,43
6 September	5.271	69,7	61,4	65,8	11,6	3.981	1.216	102,75
7 October	5.352	62,3	62,9	54,0	13,6	4.067	1.202	102,75
7 November	5.338	57,7	78,7	64,3	14,9	4.133	1.139	102,35
6 December	5.242	118,6	127,8	79,9	16,1	4.148	1.167	100,86
1948 7 Januari	5.283	63,5	153,5	173,7	20,8	4.232	1.196	98,50
7 Februari	5.603	135,0	150,8	62,7	9,5	4.071	1.267	107,49

Discontorente { huidige : 1 1/2 pCt. sedert 26 November 1936.
vorige : 2 pCt. sedert 9 September 1936.

Federal Reserve Banks
(*millioenen \$*)

DATUM	Reserves van goudcertificaten			Andere reserves	Nationale overheidsfondsen	Bankbiljetten in omloop (Federal Reserve Notes)	Deposito's (aangesloten banken, Schatkist, enz.)	Dekkingspercentage
	Goudcertificaten	Fonds tot wederinkoop van biljetten (F. R. N.)	Totaal					
1946 Jaargemiddelde	17.344	773	18.117	297	23.213	24.328	17.558	43,3
1947 Jaargemiddelde	19.313	724	20.037	275	22.284	24.356	18.310	46,9
1946 4 December	17.521	786	18.307	257	23.888	24.844	17.818	42,9
1947 8 Januari	17.565	813	18.378	304	23.733	24.794	17.824	43,1
5 Februari	17.779	796	18.575	359	23.412	24.383	18.119	43,7
5 Maart	18.370	793	19.163	333	23.242	24.338	18.445	44,8
9 April	18.498	759	19.257	233	22.276	24.170	17.720	46,0
7 Mei	18.850	719	19.569	256	21.852	24.071	17.448	47,1
4 Juni	19.025	712	19.737	230	21.760	24.130	17.530	47,4
9 Juli	19.376	726	20.102	232	21.611	24.244	17.600	48,0
6 Augustus	19.686	673	20.359	267	21.869	24.127	18.208	48,1
10 September	19.892	700	20.592	238	22.042	24.650	18.135	48,1
8 October	20.150	695	20.845	246	22.355	24.533	18.888	48,0
5 November	20.413	680	21.092	259	22.119	24.543	18.936	48,5
10 December	20.767	684	21.451	252	21.985	24.761	19.057	49,0
1948 7 Januari	20.810	695	21.505	303	21.683	24.651	19.074	49,2
4 Februari	21.008	692	21.700	372	20.523	24.148	18.675	50,7

Discontorente { huidige : 1,25 pCt. sedert 12 Januari 1948.
vorige : 1 pCt. sedert 25 April 1946.

Sveriges Riksbank
(*millioenen Kr.*)

TIJDVAK (jaargemiddelde of einde maand)	Goudvoorraad (1)	Meerwaarde van goud (4)	Zweedsche Staatsfondsen en obligaties	Wissels betaalbaar in Zweden en voorschotten in rekening-courant	Vreemde Staatsfondsen, wissels betaalbaar in het buitenland en opvraagbaar tegood bij vreemde banken en bankiers	Fondsen ter beschikking van de Dienst der Staatsschuld	Diverse activa	Bankbiljetten in omloop	Rekening-courantsaldi				Diverse passiva	Totaal emissierecht (2)	Verhouding in pCt. (3)	
									Staatsinstellingen	Handelsbanken	Andere deponents	Totaal			van de metaalvoorraad tot de biljettencircul.	van de metaalvoorraad tot het emissierecht
1946 Jaargemiddelde	1.020	733	321	67		835		2.556	872	100	107	1.079	2.959	67,90	58,83	
1947 Jaargemiddelde	401	254	2.150	137	466	86	457	2.660	559	133	72	764	527	3.066	24,61	21,35
1946 November	939	765	336	217	901	810	189	2.576	901	47	98	1.046	535	2.834	59,56	54,15
December	839	532	1.544	172	712	93	415	2.877	706	84	84	875	555	3.092	47,65	44,34
1947 Januari	768	486	1.446	147	659	93	214	2.693	560	99	72	731	573	2.858	46,58	43,88
Februari	715	453	1.693	128	499	93	473	2.678	506	260	56	822	554	2.686	43,62	43,48
Maart	585	370	1.735	146	510	93	401	2.640	547	35	83	665	535	3.167	36,18	30,16
April	478	303	1.812	106	429	93	569	2.608	526	66	72	664	518	2.960	29,96	26,39
Mei	418	265	2.046	118	363	93	527	2.556	581	106	85	772	502	2.765	26,70	24,68
Juni	371	235	2.258	126	344	93	454	2.618	619	41	76	730	527	3.144	23,13	19,26
Juli	316	200	2.123	223	391	93	433	2.543	570	31	81	682	554	3.081	20,32	16,77
Augustus	278	176	2.431	120	431	93	439	2.632	478	247	70	795	541	3.257	17,22	13,92
September	204	129	2.362	234	441	93	455	2.664	570	62	73	705	549	3.167	12,51	10,53
October	223	141	2.589	89	480	93	448	2.694	558	218	61	837	533	3.227	13,50	11,27
November	222	141	2.664	85	531	93	438	2.702	567	233	65	865	507	3.225	13,43	11,24
December	232	147	2.747	127	510	—	466	2.895	631	197	72	900	434	3.257	13,08	11,62
1948 Januari	229	145	2.520	116	497	—	457	2.734	614	89	73	776	454	3.247	13,67	11,51

Discontorente { huidige : 2 1/2 pCt. sedert 9 Februari 1945.
vorige : 3 pCt. sedert 29 Mei 1941.

- (1) De metaaldekking bestaat uit het gehele goudbezit onverschillig of het in Zweden of in het buitenland berust.
 (2) Het emissiecijfer is vastgesteld op de metaaldekking plus een bijkomende dekking gevormd door sommige activa-posten. In geval deze bijkomende dekking het cijfer van de gouddekking vermeerderd met 350 miljoen te boven gaat, wordt de dekking vastgesteld op het dubbel van de gouddekking plus 350 miljoen. Dit bedrag werd gebracht op 1.400 miljoen met ingang van de maandstaat van Maart 1947 en op 2.500 miljoen met ingang van deze van Juni 1947. De metaaldekking wordt geraamd op basis van de goudprijs van de dag.
 (3) Voor het berekenen der verhoudingen wordt de metaaldekking geraamd op basis van de goudprijs van de dag.
 (4) Vóór December 1946. « Regularisatierekeningen voor het goud en de deviezen ».

Discontovoet der voornaamste circulatiebanken (per 29 Februari 1948)

	Sedert	pCt.		Sedert	pCt.
België	28 augustus 1947	3,50 (1)	Oostenrijk	3 Juli 1945	3,50
Bulgarije	14 Augustus 1946	4,50	Polen	1 Augustus 1947	3,50
Denemarken	15 Januari 1946	3,50	Portugal	12 Januari 1944	2,50
Finland	6 Februari 1948	7,25	Roemenië	14 Februari 1948	7,— (3)
Frankrijk	9 October 1947	2,50	Spanje	27 October 1947	4,50
Griekenland	16 Augustus 1946	10,—	Tsjechoslowakije	28 October 1945	2,50
Groot-Brittannië	26 October 1939	2,—	Turkije	1 Juli 1938	4,—
Hongarije	1 November 1947	5,—	Verenigde Staten (Federal Reserve Bank of New-York)	12 Januari 1948	1,25
Italië	6 September 1947	5,50	Zweden	9 Februari 1945	2,50
Joegoslavië	1 Januari 1947	(2) 1,— & 4,—	Zwitserland	26 November 1936	1,50
Nederland	27 Juni 1941	2,50			
Noorwegen	9 Januari 1946	2,50			

- (1) Disconto der bij een bank gedomicilieerde accepten en warrants. Voor de andere discontovoeten, zie tabel 2.
 (2) De discontorente verschilt volgens de categorie debiteuren.
 (3) Landbouwdisconto 6 pCt.

III — BANK VOOR INTERNATIONALE BETALINGEN, TE BAZEL

Staten in duizenden Zwitserse goudfranken

[eenheden van 0,29032258... g. fijn goud (art. 5 der statuten)]

	31 December 1947		31 Januari 1948 (1)		29 Februari 1948 (2)	
ACTIVA						
		%		%		%
I. Gouden baren en -munten	92.280	18,0	101.510	19,5	108.020	20,7
II. Kasmiddelen : In de Bank en in rekening-courant bij andere banken ..	15.223	3,0	23.486	4,5	20.809	4,0
III. Rentegevende call-gelden	497	0,1	497	0,1	251	0,0
IV. Herdiscontopapier :						
1. Handelswissels en bankaccepten	3.925	0,8	1.646	0,3	533	0,1
2. Schatkistpapier	24.980	4,9	26.093	5,0	24.755	4,7
	28.905		27.739		25.288	
V. Rentegevende termijngelden :						
1. Op ten hoogste 3 maanden	7.496	1,5	3.919	0,8	6.047	1,2
2. Van 3 tot 6 maanden	2.145	0,4	2.150	0,4	2.156	0,4
3. Van 6 tot 9 maanden	—	—	7.730	1,5	9.459	1,8
4. Van 9 tot 12 maanden	8.175	1,6	1.707	0,3	—	—
	17.816		15.506		17.662	
VI. Effecten en diverse beleggingen :						
1. Schatkistpapier :						
a) Op ten hoogste 3 maanden	28.676	5,6	15.267	3,0	6.594	1,3
b) Van 6 tot 9 maanden	—	—	103	0,0	6.819	1,3
c) Van 9 tot 12 maanden	103	0,0	704	0,1	2.557	0,5
d) Met meer dan één jaar looptijd	710	0,1	—	—	—	—
2. Andere wissels en diverse beleggingen :						
a) Op ten hoogste 3 maanden	28.896	5,6	38.265	7,4	38.286	7,3
b) Van 6 tot 9 maanden	1.202	0,2	1.517	0,3	1.521	0,3
c) Van 9 tot 12 maanden	4.048	0,8	4.641	0,9	3.617	0,7
d) Met meer dan één jaar looptijd	22	0,0	12	0,0	12	0,0
	63.657		60.509		59.406	
VII. In Duitsland belegde middelen : in 1930-31 krachtens de overeenkomsten van Den Haag van 1930	291.160	56,7	291.160	55,9	291.160	55,7
VIII. Andere activa	3.389	0,7	210	0,0	256	0,0
<i>Totaal activa...</i>	512.927	100,0	520.617	100,0	522.912	100,0
PASSIVA						
I. Kapitaal :						
Geautoriseerd en gesmitteerd kapitaal : 200.000 aan- delen van 2.500 Zwitserse goudfranken ieder	500.000		500.000		500.000	
Aandelen met 25 pCt. volgestort	125.000	24,4	125.000	24,0	125.000	23,9
II. Reserves :						
1. Wettelijke reserve	6.527		6.527		6.527	
2. Algemeen reservefonds	13.343	3,9	13.343	3,8	13.343	3,8
	19.870		19.870		19.870	
III. Kortlopende en dadelijk opvraagbare deposito's : (diverse munten)						
1. Circulatiebanken voor eigen rekening :						
a) Op ten hogste 3 maanden	4.145	0,9	4.141	0,8	4.143	0,8
b) Dadelijk opvraagbaar	3.072	0,6	12.213	2,3	12.996	2,5
	7.217		16.354		17.139	
2. Circulatiebanken voor rekening van andere deposan- ten :						
a) Van 3 tot 6 maanden	7.900	1,5	4.824	0,9	3.076	0,6
b) Op ten hoogste 3 maanden	—	—	3.076	0,6	4.824	0,9
c) Dadelijk opvraagbaar	969	0,2	920	0,2	1.097	0,2
	8.869		8.820		8.997	
3. Andere deposanten :						
a) Op ten hoogste 3 maanden	88	0,0	88	0,0	88	0,0
b) Dadelijk opvraagbaar	396	0,1	382	0,1	367	0,1
	484		470		455	
IV. Kortlopende en dadelijk opvraagbare deposito's (goud) :						
1) Op ten hoogste 3 maanden	244	0,0	244	0,0	244	0,0
2) Dadelijk opvraagbaar	16.759	3,2	17.421	3,4	17.407	3,3
	17.003		17.665		17.651	
V. Langlopende deposito's : ontvangen krachtens de overeenkomsten van Den Haag van 1930 :						
1. Deposito's op de Trustrekening der Annuliteiten	152.606		152.606		152.606	
2. Deposito der Duitse regering	76.303		76.303		76.306	
	228.909	44,6	228.909	44,0	228.909	43,8
VI. Fonds voor eventuele lasten en diverse posten	105.575	20,6	103.529	19,9	104.891	20,1
<i>Totaal passiva...</i>	512.927	100,0	520.617	100,0	522.912	100,0

Nota: In deze staten zijn niet inbegrepen het *earmarked* goud van Circulatiebanken en de fondsen aangehouden voor de Dienst der Internationale Leningen, waarvan de Bank voor Internationale Betalingen mandataris, trustee of fiscaal agent is.

(1) Herdiscontopapier met rugtekening van de Bank en verstrekte waarborgen 13.598 (duizenden franken)
 (2) Herdiscontopapier met rugtekening van de Bank en verstrekte waarborgen 7.036 (duizenden franken)

INHOUDSTAFEL

(De gegevens vergezeld van het letterteken « v » zijn als voorlopig te beschouwen)

DOORLOPENDE MAANDSTATISTIEKEN

	Tab.		Tab.
GELDMARKT		PRODUCTIE.	
I — Rentetarief voor disconto en belevingen	2	I — Steenkolenmijnen en metaalbedrijven	55
II — Rentestanden voor bankdeposito's en tegoed ter Algemene Spaar- en Lijfrentekas	4	II — Diverse producties	56
		III — Textielnijverheid	56
VALUTAMARKT EN MARKT DER EDELE METALEN		IV — Electriciteit	58
I — Notering der edele metalen	9	V — Gas	59
II — Officiële wisselkoersen	10	VERBRUIK	
KAPITAALMARKT		I — Verbruiksindexcijfers	65
I — Noteringen van enkele overheidsfondsen	14	II — Tabakverbruik	66
II — Maandindexcijfers der noteringen ter Beurze van Brussel en Antwerpen	15	III — Slachtingen in de 12 voornaamste slachthuizen van het land	67
III — Omzetten ter Beurze van Brussel ..	15	VERVOER	
IV — Notering en rendement van de voornaamste obligatietypen	16	I — Bedrijvigheid van de Nationale Maatschappij van Belgische Spoorwegen ..	70
V — Emissies van de Belgische en Congolese nijverheids- en handelsvennootschappen	17	a) bedrijfsontvangsten en -uitgaven	
Retrospectief overzicht		b) wagens aan de nijverheid geleverd	
Detail der emissies :		c) verkeer :	
December 1947		1° algemeen spoorverkeer	
Ingedeeld naar de belangrjkheid van het kapitaal		2° zware goederen :	
VI — Leningen uitgegeven door de Overheid	18	A) gezamenlijk verkeer	
VII — Bankoperaties van het Gemeentekrediet	19	B) binnenlands verkeer	
VIII — Hypotheekinschrijvingen	20	II — Bedrijvigheid van de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen ..	70
RIJKSFINANCIEN		III — Havenverkeer	71
Opbrengst van de belastingen	26	a) Antwerpen	
INKOMEN EN SPAREN		b) Gent	
I — Rendement der Belgische naamloze vennootschappen	30	BUITENLANDSE HANDEL	
Betaalbaar gestelde dividenden en obligatiecoupons :		Samenvatting aangenomen door de overeenkomst van Brussel	75
December 1947		WERKLOOSHEID	
Retrospectief overzicht		I — Gehele en gedeeltelijke werkloosheid ..	81
II — Algemene Spaar- en Lijfrentekas ..	31	II — Indeling der gecontroleerde werklozen per provincie	81
a) Inlagen op particuliere spaarboekjes		III — Indeling der ingeschreven geheel werklozen naar beroepsgroep	81
b) Stortingen ingeschreven op de rekeningen der aangeslotenen bij de Lijfrentekas		BANKSTATISTIEKEN	
LOOP DER ZAKEN		I — België en Belgisch-Congo :	
I — Verrekenkamers	35	Nationale Bank van België :	
a) Algemeen verloop		Weekstaten	85
b) Detailgegevens over het verloop der verrekeningen te Brussel		Banque du Congo belge :	
II — Postchèque- en giroverkeer	36	Maandstaten	85
PRIJZEN		II — Buitenlandse emissiebanken :	
Indexcijfers der Belgische prijzen	46	Staten	86
		Banque de France	
		Bank of England	
		Nederlandsche Bank	
		Banque Nationale Suisse	
		Federal Reserve Banks	
		Sveriges Riksbank	
		Discontovoet van de voornaamste circulatiebanken	
		III — Bank voor Internationale Betalingen, te Bazel	87

Abonnementsprijs per jaargang { fr 250 voor België.
fr 300 voor het buitenland.

De betaling moet vooraf geschieden door overmaking op postgironummer 500 der Nationale Bank van België, of op de in haar boeken geopende rekening-courant onder de rubriek « Tijdschrift voor Documentatie en Voorlichting ».

De abonneuten worden verzocht op te geven welke uitgave zij wenschen te ontvangen : de Nederlandse of de Franse.
